RAPORT DE EVALUARE STRATEGICĂ

Implementarea Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei

Perioada 2024–2026

Evaluare sistemică a cadrului legal, a reglementărilor subsecvente și a practicii de implementare, însoțită de analiza juridică pe articole a Legii nr. 50/2024 și de recomandări de îmbunătățire.

Chișinău, 2026

Autori: **Cristina DURNEA**
Ion BUNDUCHI

Prezentul Raport de evaluare este realizat în cadrul proiectului ”Dezvoltarea strategică și consolidarea cadrului legal și de reglementare pentru mass-media independentă din Moldova”, implementat de Asociația Presei Electronice cu sprijinul International Media Suport (IMS). Evaluarea reflectă exclusiv punctele de vedere ale autorilor, iar IMS nu este răspunzătoare pentru nicio consecință care decurge din utilizarea lui.

Cuprins

Listă de abrevieri **4**

Rezumat executiv și context general **5**

Capitolul I: Cadrul general și istoricul adoptării legii **6**
1.1. Date tehnice 6
1.2. Contextul politic, economic și social al apariției Fondului 6
1.3. Importanța strategică pentru spațiul informațional din Republica Moldova 7

Capitolul II: Calitatea actului normativ și analiza structurală a Legii nr. 50/2024 ..... **10**
2.1. Claritatea conceptuală și definirea noțiunilor 10
2.2. Guvernanța Fondului. Rolul Ministerului Culturii și al Consiliului de experți 11
2.3. Mecanismul de finanțare: surse și predictibilitate 11
2.4. Criteriile de eligibilitate și de excludere a beneficiarilor 12

Capitolul III: Analiza juridică a Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei **14**
Articolul 2. Scopul legii 14
Articolul 3. Noțiuni principale 14
Articolul 9. Administrarea Fondului 15
Articolul 10. Finanțarea Fondului 16
Articolul 11. Transparența în distribuirea mijloacelor financiare ale Fondului 17
Articolul 12. Stabilirea domeniilor prioritare de subvenționare a instituțiilor mass-media 17
Articolul 13. Subvențiile 18
Articolul 14. Criteriile de eligibilitate a instituțiilor mass-media solicitante de subvenții 19
Articolul 15. Drepturile și obligațiile solicitanților și ale beneficiarilor de subvenții 25
Articolul 16. Concursul pentru acordarea subvențiilor 27
Articolul 17. Consiliul de experți 28
Articolul 18. Atribuțiile Consiliului de experți 31
Articolul 19. Desfășurarea concursului 31
Articolul 20. Depunerea și recepționarea dosarelor 32
Articolul 21. Examinarea dosarelor și comunicarea rezultatelor 32
Articolul 22. Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții 32
Articolele 23 și 24. Intrarea în vigoare și dispozițiile tranzitorii 33

Capitolul IV: Cadrul de reglementare secundar **34**
4.1. Cronologia aprobării actelor normative conexe (2024–2025) 34
4.2. Evaluarea Regulamentului de bază privind alocarea și monitorizarea fondurilor 34

Capitolul V: Efecte practice, impact și rezultate înregistrate **36**
5.1. Analiza primelor concursuri de proiecte (2025–2026) 36
5.2. Impactul asupra pluralismului mediatic și presei locale 39

Capitolul VI: Analiză SWOT **43**
6.1. Legea nr. 50/2024: ce funcționează bine vs. probleme structurale 43
6.2. Regulamentele conexe: facilități procedurale vs. blocaje birocratice 44

Capitolul VII: Analiză comparată: Republica Moldova, Estonia și Lituania **46**

Capitolul VIII: Constatări și recomandări generale **48**
8.1. Constatări 48
8.2. Recomandări 48

Anexă: Date comparative privind cadrul normativ din Republica Moldova și Lituania **49**
Legislația primară: date și texte comparative 49
Legislația secundară: date și texte comparative 57
Anexe la regulamente: date și texte comparative 74
Evaluarea proiectelor: date și texte comparative 75

Listă de abrevieri

Abreviere	Semnificație
CA	Consiliul Audiovizualului
CM/Rec	Recomandare a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei
CSMA	Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018
EMFA	Regulamentul (UE) 2024/1083 privind libertatea mass-mediei (European Media Freedom Act)
EUR	euro
FSM	furnizor de servicii media
Fondul	Fondul pentru subvenționarea mass-mediei
Legea nr. 50/2024	Legea nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei
MC	Ministerul Culturii
MDL	leu moldovenesc
MRF	Fondul de sprijin pentru mass-media din Lituania (Medijų rėmimo fondas)
ONG	organizație neguvernamentală
Regulamentul	Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media, aprobat prin Ordinul MC nr. 94/2025
RM	Republica Moldova
SWOT	puncte forte, puncte slabe, oportunități și amenințări (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
UE	Uniunea Europeană
UTAG	Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia

Rezumat executiv și context general

Prezentul raport oferă o evaluare sistemică a mecanismului public de sprijin financiar direct instituit prin Legea nr. 50/2024. Conceput ca un instrument de fortificare a pluralismului și a independenței editoriale în Republica Moldova, Fondul a parcurs etapele de design legislativ (2024), pilotare operațională (2025) și producție mediatică extinsă (2026).

Adoptat într-un context marcat de crize economice pe piața de publicitate și de intensificarea atacurilor hibride, acest act normativ reprezintă o reformă de o importanță majoră: primul mecanism public de sprijin financiar direct pentru presa independentă din Republica Moldova, conceput să funcționeze pe criterii meritocratice și deontologice, separat de factorul politic.

Principalele realizări constatate:

- **Reziliență și diversitate:** Operaționalizarea Fondului a permis finanțarea a zeci de proiecte media pe toate tipurile de media (TV, radio, presă scrisă și online), asigurând supraviețuirea economică a unor redacții de importanță strategică, în special în mediul regional și în zonele vulnerabile la dezinformare.
- **Transparență sporită:** Corelarea obligatorie a eligibilității cu integritatea profesională/deontologică a eliminat riscul finanțării din bani publici a entităților cu proprietari ascunși sau a celor care încalcă sistematic normele de securitate informațională.
- **Guvernanță civilă:** Formula de constituire a Consiliului de experți a asigurat o barieră eficientă împotriva partizanatului politic în distribuirea fondurilor.

Principalele vulnerabilități identificate:

- **Instabilitate bugetară:** Lipsa unei formule de calcul predictibile sau a unei cote fixe ancorate legislativ în raport cu un indicator macroeconomic lasă bugetul anual al Fondului la discreția negocierilor politice din cadrul Legii anuale a bugetului de stat.
- **Asimetrie administrativă și birocrație:** Procedurile unice de raportare financiară și narativă impuse de regulamentele Ministerului Culturii dezavantajează structural redacțiile mici și locale. Acestea consumă resurse disproporționate pentru managementul birocratic al proiectelor în detrimentul activității jurnalistice propriu-zise.
- **Rigiditate temporală:** Obligația corelării execuției financiare cu anul bugetar (încheierea proiectelor în luna noiembrie) fragmentează activitatea redacțională, lăsând instituțiile media fără sprijin financiar în următoarele perioade.

Raportul cuprinde, totodată, o analiză juridică detaliată, articol cu articol, a Legii nr. 50/2024 (Capitolul III). Aceasta identifică lacunele normative, neconcordanțele cu legislația conexă și cu actele normative subordonate legii și formulează propuneri concrete de modificare, corelate cu noua Lege nr. 195/2026 privind mass-media.

În concluzie, deși cadrul legal este unul solid și calitativ sub aspectul principiilor, trecerea de la etapa de creare a actului normativ la cea de implementare practică scoate la iveală necesitatea unor ajustări care să vizeze, mai ales, rigiditatea bugetării anuale, diluarea priorităților tematice și asimetria administrativă pronunțată care penalizează redacțiile mici în raport cu instituțiile media mari. Recomandările prezentate în acest raport țintesc simplificarea procedurilor pentru proiectele/subvențiilor mici, extinderea trans-anuală a proiectelor și consolidarea predictibilității financiare a Fondului pentru a garanta sustenabilitatea pe termen lung a peisajului mediatic autohton.

Capitolul I: Cadrul general și istoricul adoptării legii

1.1. Date tehnice

Legea nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei a fost adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 12 aprilie 2024, publicată în Monitorul Oficial pe 2 mai și a intrat în vigoare în același an, la 3 luni de la publicare (august 2024).[1]

Implementarea a solicitat un pachet extins de reglementări secundare emise de Ministerul Culturii (MC) și anume: ordinul Ministrului Culturii nr. 260 din 22.07.2024 cu privire la Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți pentru gestionarea Fondului pentru subvenționarea mass-media; ordinul Ministrului Culturii nr. 323 din 08.10.2024 cu privire la aprobarea componenței nominale a Consiliului de experți ai Fondului pentru subvenționarea mass-media; ordinul Ministrului Culturii nr. 390 din 16.12.2024 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de experți; ordinul Ministrului Culturii nr.94 din 10.04.2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media și anexele acestuia.

In anii 2025-2026 actele normative aferente activității Fondului au fost completate cu ordine vizând aprobarea listei domeniilor prioritare de subvenționare; lansarea concursurilor pentru acordarea de subvenții; finalizarea procesului de evaluare a dosarelor depuse la concursuri și aprobarea rezultatelor concursului pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media.[2]

1.2. Contextul politic, economic și social al apariției Fondului

Analiza contextul apariției Fondului pentru subvenționarea mass-mediei (perioada 2023–2024), structurată pe trei paliere interconectate, explică de ce acest instrument nu a fost doar o inițiativă legislativă ordinară, ci o măsură de salvgardare democratică.

Contextul politic în care a fost adoptată Legea nr.50/2024 a fost marcat de o tensiune geopolitică fără precedent pentru Republica Moldova, generată de agresiunea Federației Ruse în Ucraina și de intensificarea atacurilor hibride. Pentru securizarea spațiului informațional statul s-a văzut obligat să interzică sau să suspende licențele mai multor posturi TV care retransmiteau propagandă rusă sau erau controlate de grupări oligarhice (Shor, Plahotniuc). După ani în care piața media a fost dominată de trusturi politice partizane finanțate din bani obscuri, guvernarea de la Chișinău a trebuit să demonstreze cetățenilor săi, dar și partenerilor europeni că poate susține jurnalismul liber fără a institui o presă de stat. Legea a instituit un mecanism de separare a statului de controlul editorial, iar Fondul a apărut ca o barieră legală: statul oferă banii, dar distribuția acestora o decide un Consiliu de experți independent, eliminând astfel riscul ca subvențiile să fie folosite drept instrument de șantaj politic.

Contextul economic a însemnat, în principal, prăbușirea pieței de publicitate și criza presei scrise. La momentul adoptării legii presa independentă din Republica Moldova, din punct de vedere economic, se afla în pragul asfixierii financiare. Amploarea războiului din țara vecină a determinat mari investitori și branduri internaționale să-și reducă masiv bugetele de publicitate în Republica Moldova. Bună parte din instituțiile media nu mai puteau supraviețui exclusiv din venituri comerciale. Pentru presa scrisă (ziare naționale și locale), criza a fost dublată de scumpirea globală a hârtiei de ziar și de majorarea tarifelor de distribuție de către întreprinderea de stat Poșta

[1] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143004&lang=ro#
[2] https://mc.gov.md/ro/content/fondul-pentru-subventionarea-mass-mediei

Moldovei. Fără o intervenție a statului, ziarele cu o istorie de zeci de ani, mai ales cele locale/regionale riscau să se închidă în câteva luni. Competiția inegală a portalurilor autohtone de știri cu giganții Big Tech a făcut ca o mare parte din bugetele locale de publicitate digitală să migreze către platformele globale (Facebook, Google, Instagram, TikTok)

În **context social** s-a resimțit puternic fenomenul știrilor false și fenomenul *brain drain*-ul mediatic (exodul creierelor), caracterizat prin plecarea profesioniștilor către sectoare mai stabile și mai bine plătite.

În fond, contextul social reflecta (și mai reflectă) vulnerabilitatea populației în fața dezinformării și degradarea statutului profesional al jurnalistului.

Societatea moldovenească, puternic divizată lingvistic și geopolitic, a devenit o țintă facilă pentru fabricile de troli și campaniile de dezinformare, în special, în mediul online. Pentru a proteja coeziunea socială, jurnalismul de calitate, inclusiv în limbile minorităților naționale, deveni o nevoie urgentă.

Mass-media locală/regională, cu echipe foarte reduse și cu penurie cronică de cadre tinere, ajunse în prag de faliment și sprijinul din Fond reprezenta unica posibilitate de a se menține pe linia de plutire.

1.3. Importanța strategică pentru spațiul informațional din Republica Moldova

Importanța Legii nr. 50/2024 este una istorică pentru Republica Moldova. Ea reprezintă primul mecanism de sprijin direct, instituționalizat și transparent din partea statului pentru presa independentă. Legea urmărește scopul major de a fortifica democrația prin sprijinirea independenței economice a mass-mediei, dezvoltarea pluralismului, combaterea dezinformării și susținerea jurnalismului de investigație și cultural.

Importanța strategică a legii se manifestă pe paliere cheie, precum:

- securizarea spațiului informațional în fața războiului hibrid (susține crearea de conținut media alternativ de calitate; combaterea dezinformării prin proiecte de *fact-checking* și jurnalism explicativ, inclusiv în limbile minorităților naționale pentru a reduce vulnerabilitatea comunităților expuse manipulării interne și externe);
- stimularea producției autohtone și pluralismului mediatic (susține domenii de interes social major – cultură, educație, mediu etc., dar ignorate de presa comercială; susține standarde profesionale înalte prin condiționarea accesului la Fond de respectarea Codului Deontologic și obligând redacțiile să renunțe la senzaționalism și partizanat politic pentru a deveni eligibile);
- fortificarea independenței economice și lărgirea transparenței financiare (susține ruperea cercului vicios al finanțărilor obscure pentru a supraviețui în contextul unei piețe de publicitate precare și coroborată cu noua Lege privind mass-media, acționează ca un stimulent pentru legalizarea completă a instituțiilor media online și transparentizarea pieței media și declararea beneficiarilor efectivi prin noul Registru al mass-mediei. Transparența pieței media: Fondul
- menținerea rolului de „câine de pază” la nivel local/regional (susține și proiecte care împiedică dispariția ziarelor/portalurilor locale/regionale și care le permite în continuare să monitorizeze autoritățile în soluționarea problemelor de interes pentru comunități; alocarea unei cote de finanțare dedicate exclusiv proiectelor locale/regionale, demonstrează respectarea principiilor UE de coeziune și incluziune socială, iar asigurarea transparenței și la nivel local/regional este un criteriu esențial urmărit de Comisia Europeană în rapoartele sale de monitorizare.

Fondul pentru subvenționarea mass-mediei nu este o simplă măsură de protecție socială pentru jurnaliști, ci o investiție strategică de stat în îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga.[3] Să precizăm

[3] https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html

că aceste criterii reprezintă setul de reguli și condiții esențiale pe care orice țară candidată, inclusiv Republica Moldova, trebuie să le îndeplinească obligatoriu pentru a putea deveni stat membru al UE. Criteriile au fost stabilite în cadrul Consiliului European de la Copenhaga, Danemarca, din iunie 1993 și sunt structurate pe trei piloni principali: Criteriul politic; Criteriul economic și Criteriul acquis-ului comunitar. Țara candidată trebuie să garanteze funcționarea deplină a democrației și a statului de drept.

În contextul aderării Republicii Moldova la UE Fondul pentru subvenționarea mass-mediei răspunde direct Criteriului politic (prin garantarea libertății de exprimare și a pluralismului politic, care sunt elemente cheie ale democrației) și Criteriului acquis-ului comunitar (prin transpunerea normelor europene privind transparența proprietății media și libertatea presei).

Se cunoaște, negocierile de aderare cu UE sunt împărțite în 33 de capitole, grupate în 6 clustere tematice. Criteriul politic de la Copenhaga (care include libertatea presei și libertatea de exprimare) nu este limitat la o singură zonă, ci guvernează arhitectura primului cluster, denumit „Valori Fundamentale”.[4]

În particular, evaluarea mass-mediei și a Fondului de subvenționare se regăsește în:

a) Capitolul 23: Justiție și drepturi fundamentale (în cadrul Clusterului 1) – Aici se monitorizează *libertatea de exprimare*, independența jurnaliștilor și protecția lor împotriva ingerințelor.

b) Capitolul 10: Societatea informațională și mass-media (în cadrul Clusterului 2 - Piața Internă) – Aici se evaluează alinierea tehnică și legislativă a Republicii Moldova la standardele audiovizuale europene și la noul Regulament european privind libertatea mass-mediei (EMFA).[5]

În cel mai recent document oficial - Raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru Republica Moldova (*Commission Staff Working Document*),[6] țara noastră este evaluată ca având cel mai mare progres anual înregistrat în rândul țărilor candidate. Cu referire la pilonul politic și mediatic Comisia Europeană subliniază că Republica Moldova a demonstrat o voință politică fermă și o reziliență excepțională în gestionarea proceselor electorale (referendumul și alegerile prezidențiale/parlamentare), în ciuda unor atacuri hibride fără precedent și a campaniilor masive de dezinformare finanțate din exterior.

Raportul evidențiază progresele înregistrate de MC și CA. Sincronizarea cadrului legal, eforturile de curățare a pieței prin instrumente precum Registrul mass-mediei și operaționalizarea Fondului de subvenționare sunt văzute ca pași decisivi pentru trecerea de la faza incipientă la un nivel moderat de pregătire.

În același rând, Comisia recomandă Republicii Moldova să sporească transparența parlamentară, să consolideze capacitatea instituțiilor de implementare a standardelor (evitând blocajele birocratice) și să asigure o finanțare predictibilă și stabilă pentru mecanismele de sprijin destinate presei independente, ferindu-le de volatilitatea politică.

Referințele sunt făcute la conținutul Raportului de Extindere pentru anul 2025, publicat oficial de Comisia Europeană pe 4 noiembrie a anului precedent. Noul Raport de Extindere pentru 2026 ar urma să fie lansat oficial la sfârșitul lunii octombrie. Conform evaluărilor intermediare din cursul anului 2026 și în anticiparea noului Raport/Pachet de Extindere al Comisiei Europene, Republica Moldova își menține statutul de țară cu o dinamică accelerată a reformelor. Structurile de la Bruxelles au prezentat deja liniile directoare strategice pentru Pachetul de Extindere din 2026.[7] În

[4] https://eu4moldova.eu/en/enlargement/
[5] https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/european-media-freedom-act.html
[6] https://enlargement.ec.europa.eu/news/2025-enlargement-package-shows-progress-towards-eu-membership-key-enlargement-partners-2025-11-04_en
[7] https://www.zdg.md/stiri/propunerile-comisiei-europene-pentru-o-ue-pregatita-de-extindere-explicate-de-catre-directorul-executiv-al-institutului-pentru-politici-si-reforme-europene/

noul Pachet Comisia Europeană introduce pentru prima dată o foaie de parcurs concretă, cu termene și repere clare de aderare pentru cele mai avansate state partenere, lista incluzând explicit Republica Moldova, alături de Muntenegru, Albania și Ucraina. Obiectivul asumat la nivel politic este ca ritmul reformelor de la Chișinău să permită deschiderea primelor grupuri de capitole de negociere (clustere) până la sfârșitul anului curent. Ca o recunoaștere a menținerii dinamicii reformelor incluse în agenda de integrare, UE a aprobat deblocarea a 157 de milioane de euro pentru Republica Moldova, în cadrul Planului de Creștere Economică (Growth Plan).

Cele menționate relevă importanța strategică a Legii nr. 50/2024, iar mecanismul de sprijin pentru mass-media scoate Republica Moldova din paradigma asistenței financiare exclusiv externe (dependența istorică de donatorii occidentali) și o transformă dintr-un consumator de asistență media externă într-un stat capabil să-și asigure intern sustenabilitatea democrației prin mecanisme publice mature, compatibile cu spiritul EMFA. Mecanismul reprezintă și un pilon tehnic major de evaluare în cadrul Capitolului 10 (Societatea informațională și media) din negocierile de aderare la UE.

Capitolul II: Calitatea actului normativ și analiza structurală a Legii nr. 50/2024

2.1. Claritatea conceptuală și definirea noțiunilor

Legea nr. 50/2024 constituie un progres normativ crucial pentru asigurarea sustenabilității economice și a independenței editoriale a mass-mediei din Republica Moldova. În contextul alinierii legislative la standardele europene și al combaterii fenomenului de dezinformare, claritatea conceptuală a acestui act reprezintă o garanție fundamentală a predictibilității juridice. Formularea precisă a termenilor minimalizează riscul interpretărilor arbitrare sau politizate în momentul în care sunt alocate fonduri publice către diverse entități media.

Legea realizează o simbioză conceptuală strânsă cu alte acte fundamentale, precum Codul serviciilor media audiovizuale, Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale sau Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. dar, odată cu intrarea în vigoare a noii legi privind mass-media, va fi necesară o ajustare corespunzătoare.

Noțiunile care justifică crearea Fondului sunt definite cu claritate și concretețe, servind astfel, drept repere operaționale pentru finanțare.

Sunt delimitați clar subiecții legii, atribuțiile acestora, entitățile eligibile, precum și criteriile de eligibilitate pentru solicitanții de subvenții.

Analiza clarității conceptuale scoate în evidență trecerea de la simple standarde administrative la definiții axate pe performanța calitativă și deontologică. Pentru a beneficia de subvenții, instituția mass-media eligibilă este condiționată direct de elemente concrete, cum ar fi cel puțin un an de activitate continuă; lipsa restanțelor la bugetul de stat și a sancțiunilor pentru încălcări grave; respectarea Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova. Astfel, este stabilită o legătură funcțională directă între standardul profesional și dreptul de a accesa subvenții de publice.

Claritatea conceptuală se extinde și asupra modului în care sunt determinate structurile de conducere și control. Legea instituie Consiliul de experți, un organ format din 7 membri mandatați pe o perioadă de 5 ani.

Rolul Consiliului este separat conceptual de cel al Ministerului Culturii. Consiliul deține rolul strict de evaluare și programare financiară, în timp ce ministerul exercită atribuții administrative și de organizare.

Legea conține mecanismul de delegare, stipulând implicarea directă a societății civile prin intermediul structurilor de autoreglementare recunoscute, precum Consiliul de Presă.

Din punct de vedere economico-juridic, claritatea conceptuală a legii indică volumul mijloacelor financiare care se aprobă anual prin legea bugetului de stat, asigurând o linie bugetară stabilă, dar flexibilă, adaptată realităților macroeconomice.

Legea nr. 50/2024 din Republica Moldova creează un cadru conceptual solid, armonizat cu cerințele statului de drept. Prin definirea clară a scopurilor (investigații jurnalistice, alfabetizare media, proiecte culturale) și a criteriilor de integritate fiscală și morală, actul normativ oferă presei o structură predictibilă și o protecție sporită împotriva imixtiunilor de orice natură.

În consecință, legea instituie filtre de etică și meritocrație, pe măsură să asigure că statul nu finanțează instituții-fantomă sau de propagandă nocivă.

Interzicerea explicită a finanțării instituțiilor mass-media fondate de partide sau de la bugetul de stat (FSM publici) elimină concurența neloială. Mecanismul de selectare a Consiliului de experți independent oferă ONG-urilor de media reduce riscul de partizanat politic în acordarea granturilor.

2.2. Guvernanța Fondului. Rolul Ministerului Culturii și al Consiliului de experți

În cadrul Legii nr. 50/2024 Guvernanța Fondului este partajată printr-un mecanism de dublă responsabilitate între Ministerul Culturii, autoritatea politică și administrativă, și Consiliul de experți, organ de evaluare independent și decizional din punct de vedere profesional.

Această structură a fost concepută pentru a asigura transparența și a preveni utilizarea fondurilor publice ca instrument de presiune politică asupra presei.

Ministerul Culturii acționează ca autoritate centrală responsabilă de elaborarea, promovarea și coordonarea generală a politicilor în domeniul mass-media. Acesta, între altele:

- în cadrul planificării bugetare, prezintă anual Guvernului propunerile pentru finanțarea Fondului prin intermediul Legii anuale a bugetului de stat;
- inițiază consultări publice; colectează propuneri de la societatea civilă și autorități pentru stabilirea domeniilor prioritare și aprobă, ulterior, prin Ordin oficial, lista definitivă a priorităților anuale;
- anunță oficial concursuri anuale pentru subvenții și recepționează dosarele tehnice ale solicitanților;
- aprobă reglementări de funcționare, precum și componența nominală a Consiliului de experți și oferă suport logistic.

Consiliul de experți este un organ colectiv independent, compus din 7 membri cu un mandat de 5 ani, conceput ca un filtru de integritate profesională.
Membrii consiliului examinează dosarele depuse de instituțiile media, inclusiv dacă solicitanții îndeplinesc criteriile etice și profesionale și dacă respectă Codului deontologic al jurnalistului.

Consiliul deține puterea decizională de a alege în mod direct proiectele câștigătoare care vor beneficia de bani publici.

Componența Consiliului de experți asigură reprezentarea presei independente - 4 din 7 membri fiind desemnați direct de societatea civilă prin intermediul Consiliului de Presă, entitate națională de autoreglementare.

Experții cooperează cu Ministerul Culturii la sintetizarea propunerilor de priorități anuale de subvenționare înainte ca acestea să fie aprobate oficial.

Delimitarea clară a competențelor face ca Ministerul Culturii să dețină pârghiile administrative, să organizeze procedurile și să asigure fluxul financiar de la bugetul de stat, iar Consiliul de experți să aibă ultimul cuvânt în privința calității jurnalistice. Ministerul nu poate interveni în deciziile de evaluare sau de respingere a proiectelor, garantând astfel respectarea independenței editoriale a beneficiarilor.

2.3. Mecanismul de finanțare: surse și predictibilitate

Legea nr. 50/2024 instituie un mecanism de finanțare bazat pe concursuri de proiecte, alimentat în principal din bugetul de stat prin alocații anuale gestionate de Ministerul Culturii, dar și din donații, sponsorizări sau granturi externe.

Ministerul Culturii stabilește anual, în urma unor consultări publice, domeniile prioritare care să fie acoperite mediatic, iar solicitanții de subvenții depun dosare cu proiecte axate pe respectivele domenii prioritare.

Pentru a fi eligibil, solicitantul trebuie să respecte criterii administrative și deontologice.

Dosarele din concurs sunt evaluate independent de Consiliul de experți.

Implementarea acestui cadru a scos la iveală atât avantaje majore în materie de standarde europene, cât și riscuri practice substanțiale. Între avantaje pot fi evidențiate: filtrul deontologic integrat (în premieră banii publici nu se mai acordă instituțiilor media doar în funcție de audiență sau criterii pur economice, ci acordarea lor este legată direct de respectarea eticii jurnalistice, fapt ce stimulează jurnalismul de calitate și curăță piața de actori media toxici; protecție în fața abuzurilor (evaluarea este făcută de Consiliul de experți independenți, fapt ce diminuează riscul ca puterea politică să folosească fondurile ca recompensă pentru redacțiile docile); transparență lărgită (instituțiile media cu finanțare obscură sunt nu pot avea acces la subvenții, fiind excluse automat din concurs).

Între deficiențele mecanismului ies în evidență vulnerabilitatea bugetară (bugetul Fondului se aprobă anual și valoarea lui depinde direct de voința politică și de contextul economic al fiecărui an, lăsând mass-media fără o predictibilitate financiară pe termen lung) și șanse mai mici pentru redacțiile locale scrierea de proiecte, gestionarea subvențiilor și, mai ales, raportarea financiară riguroasă favorizeze redacțiile mari din Chișinău, care au resurse logistice suficiente, pe când redacțiile locale mici, întâmpină dificultăți administrative majore în a accesa subvenții, deși ele au cea mai mare nevoie de sprijin.

2.4. Criteriile de eligibilitate și de excludere a beneficiarilor

Legea 50/2024 introduce reguli stricte menite să separe jurnalismul de calitate de entitățile cu interese obscure sau politice. Pentru a garanta utilizarea corectă a banilor publici, legea stabilește o demarcație clară între condițiile care permit înscrierea la concurs și cele care duc la eliminarea automată a solicitanților.

Pentru ca o instituție mass-media să poată depune un proiect în vederea obținerii subvențiilor, aceasta trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții stabilite de lege:

- să fie o persoană juridică înregistrată oficial în Republica Moldova care poartă responsabilitate editorială pentru conținutul diseminat;
- să aibă o activitate editorială continuă de cel puțin 1 an înainte de data depunerii dosarului;
- să nu înregistreze restanțe la bugetul public național;
- să facă publice informațiile despre beneficiarii efectivi și sursele de finanțare;
- să nu fi fost sancționată de CA pentru încălcări grave în ultimele 12 luni;
- să respecte prevederile *Codului deontologic al jurnalistului*.

De subvențiile prevăzute de lege nu pot beneficia mai multe categorii de mass-media și anume:

- instituțiile mass-media finanțate direct de la bugetul de stat;
- publicațiile periodice cu profil publicitar sau erotic;
- instituțiile mass-media fondate de partide politice.

Condiționarea subvențiilor de respectarea Codul deontologic elimină din ecuație mass-media angajată politic și/sau care manipulează opinia publică și creează stimulente financiare directe pentru un comportament profesional etic.

Obligația transparenței beneficiarilor finali și a surselor de finanțare contribuie la combaterea spălării de bani și finanțărilor obscure, iar obligația de a nu avea datorii la stat este o măsură corectă de responsabilitate publică.

De remarcat, totodată că criteriile de eligibilitatea vizează doar instituțiile mass-media. Actuala definiție a instituțiilor mass-media îngustează categoria beneficiarilor de subvenții doar la persoanele juridice, pe când definiția noțiunii ”mass-media” din Legea nr. 64 cu privire la libertatea de exprimare include și jurnalistul (*mass-media* – mijloc de informare în masă, tipărit sau electronic, precum și jurnalistul). La fel, noua Lege nr. LP195/2026 privind mass-media, în definiția *furnizor de servicii mass-media – persoană fizică sau juridică a cărei activitate profesională constă în furnizarea unui serviciu mass-media, care are responsabilitate editorială*

pentru alegerea conținutului media și care stabilește modul de organizare a acestuia, include și persoana fizică, de rând cu persoana juridică.

Dacă Legea cu privire la Fondul de subvenționare păstrează noțiunea rigidă de „instituție mass-media" (definită strict ca persoană juridică), atunci persoanele fizice - un jurnalist de investigație independent sau un creator de conținut media care activează legal ca persoană fizică (ex. formă individuală de activitate) nu va putea depune dosarul la Ministerul Culturii pentru a cere subvenții, fiind respins din start la etapa de eligibilitate formală. În plus, s-ar încălca principiul coerenței legislației (art. 24 din Legea nr. 100/2017, care obligă ca termenii utilizați într-o lege subsidiară (cea a Fondului) să aibă exact aceeași semnificație ca în legea-cadru (Legea privind mass-media).

La fel, condiția de a nu avea restanțe la bugetul de stat, poate exclude din concurs redacții locale mici care funcționează adesea în pierdere și se confruntă cu blocaje de cash-flow, acumulând mici penalități fiscale temporare, dar redacțiile respective reprezintă nucleul pluralismului mediatic din teritoriu.

Aspectele semnalate în prezentul capitol, inclusiv corelarea terminologică cu Legea nr. 195/2026 și condițiile de eligibilitate, sunt examinate detaliat, articol cu articol, în Capitolul III.

Capitolul III: Analiza juridică a Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei

Prezenta secțiune analizează Legea nr. 50/2024 articol cu articol, urmând ordinea textului actului normativ vizat. Analiza abordează doar articolele care ridică probleme de claritate, de corelare normativă sau de garantare a independenței mecanismului de subvenționare. Prevederile considerate adecvate sunt omise. Pentru fiecare articol examinat sunt prezentate, mai întâi, constatările și, apoi, recomandările, formulate fie sub forma unor texte normative propuse, fie sub forma unor soluții de principiu. Analiza ține seama de practica de aplicare a legii în 2025–2026 și de regulamentele adoptate de Ministerul Culturii (MC), precum și de standardele Consiliului Europei, în special Recomandările CM/Rec(2018)1 și CM/Rec(2022)4. Este avută în vedere și necesitatea corelării cu Legea nr. 195/2026 privind mass-media, care intră în vigoare la 23 martie 2027.

Articolul 2. Scopul legii

> Prezenta lege are drept scop:
> a) dezvoltarea pluralismului mediatic;
> b) sprijinirea proiectelor culturale, educaționale și de alfabetizare media;
> c) încurajarea abordării în mass-media a subiectelor și problemelor din domeniile de interes social general;
> d) sprijinirea investigațiilor jurnalistice în problemele de interes public;
> e) fortificarea independenței editoriale și economice a mass-mediei.

Cele cinci scopuri sunt legitime, însă instrumentele nemijlocite ale legii sunt axate aproape exclusiv pe *proiecte tematice anuale* (art. 13 al Legii nr. 50/2024), cu o componentă instituțională limitată la *instruire și/sau utilaje și echipamente profesionale*. Scopul de la lit. e) (adică independența economică) este greu de atins prin proiecte cu o durată de 4–8 luni care se încheie obligatoriu la 15 noiembrie (pct. 39 din Regulament[8]) și fără finanțarea costurilor editoriale de bază. Mass-media locală, regională și cea care publică conținut în limbile minorităților naționale, pe care practica Fondului a sprijinit-o efectiv[9], nu apare ca scop distinct, deși CM/Rec(2018)1 și CM/Rec(2022)4 o tratează drept prioritate. Se recomandă, ca opțiune de politică publică (nu ca cerință obligatorie), introducerea lit. f): „sprijinirea mass-mediei locale, regionale și comunitare, precum și a celei care difuzează conținut în limbile minorităților naționale."

Articolul 3. Noțiuni principale

> În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni se definesc astfel:
> *beneficiar de subvenție* – instituție mass-media căreia, în urma unui concurs, i se atribuie o subvenție din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei;
> *criterii de eligibilitate* – condiții obligatorii pentru solicitantul de subvenție;
> *Fondul pentru subvenționarea mass-mediei* – totalitatea mijloacelor financiare destinate atingerii scopurilor prezentei legi;
> *instituție mass-media* – persoană juridică înregistrată în condițiile legii cu scopul declarat de a realiza și a disemina în spațiul public produse mediatice pentru care poartă responsabilitate editorială;
> *solicitant de subvenție* – instituție mass-media care a depus dosarul de participare la concurs;
> *subvenție* – sprijin financiar nerambursabil și neimpozabil acordat din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei.

Începând cu 23 martie 2027, legea-cadru (Legea nr. 195/2026 privind mass-media) va opera cu noțiunea de „furnizor de servicii mass-media", definită drept *persoană fizică sau juridică a cărei*

[8] https://mc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._94-2025_privind_aprobarea_regulamentului_privind_procedura_de_desemnare_a_beneficiarilor_de_subventii_mass_media.pdf
[9] Raportul anual privind subvențiile distribuite instituțiilor mass-media pentru 2025, https://mc.gov.md/sites/default/files/raport_anual_fmm_2025.pdf

activitate profesională constă în furnizarea unui serviciu mass-media, care are responsabilitate editorială pentru alegerea conținutului media și care stabilește modul de organizare a acestuia. În schimb, Legea nr. 50/2024 folosește sintagma „instituție mass-media”. Coexistența a două noțiuni pentru același subiect creează incertitudine la verificarea eligibilității și a înscrierii în Registru. În plus, jurnaliștii independenți și producătorii nu pot fi solicitanți și nici parteneri recunoscuți. De exemplu, un jurnalist de investigație care activează ca întreprinzător individual nu poate depune o cerere de finanțare. Recomandarea CM/Rec(2022)4 încurajează statele să includă jurnaliștii independenți în politicile de sprijin.

În vederea asigurării consecvenței și uniformității cadrului de reglementare, se recomandă substituirea, în tot textul Legii nr. 50/2024, a sintagmei „instituție mass-media”, la forma gramaticală corespunzătoare, cu sintagma „furnizor de servicii mass-media”, în sensul atribuit de Legea nr. 195/2026 privind mass-media. Modificarea ar trebui să intre în vigoare cel târziu la 23 martie 2027, odată cu legea-cadru. Ea presupune următoarele ajustări corelative:

1. La art. 3 (Noțiuni principale), se exclude definiția proprie a „instituției mass-media” și se face trimitere la definiția „furnizorului de servicii mass-media” din Legea nr. 195/2026. Noțiunile de „beneficiar de subvenție” și „solicitant de subvenție” se reformulează corespunzător.
2. La art. 14 alin. (1) lit. a), condiția înregistrării în Registrul de stat al unităților de drept se înlocuiește cu două cerințe:

a) înregistrarea solicitantului în condițiile legii, ca persoană juridică sau ca persoană fizică ce desfășoară activitate de întreprinzător;

b) înscrierea acestuia în Registrul prevăzut de Legea nr. 195/2026.

Astfel, verificarea eligibilității se va face pe baza unei singure surse de evidență.

3. La art. 14 alin. (2) lit. b), cerințele de raportare financiară se adaptează pentru persoanele fizice care nu țin contabilitate potrivit standardelor aplicabile persoanelor juridice. Se admite prezentarea documentelor fiscale specifice formei de activitate.

Ajustarea ar elimina incertitudinea juridică generată de coexistența a două noțiuni pentru același subiect. De asemenea, ar pune Legea nr. 50/2024 în acord cu Recomandarea CM/Rec(2022)4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind promovarea unui mediu favorabil jurnalismului de calitate în era digitală. Se recomandă și completarea pct. 2 din Regulamentul aprobat prin Ordinul MC nr. 94/2025. După trimiterea la Codul serviciilor media audiovizuale (CSMA) nr. 174/2018 se adaugă trimiterea la Legea nr. 195/2026 privind mass-media. Noțiunile utilizate în Regulament vor avea astfel sensul definit de legea-cadru, inclusiv noțiunea de „furnizor de servicii mass-media”. Modificarea ar trebui aprobată până la 23 martie 2027, data intrării în vigoare a Legii nr. 195/2026, și corelată cu ajustarea terminologică a Legii nr. 50/2024.

Articolul 9. Administrarea Fondului

> (1) Administrarea Fondului este asigurată, în conformitate cu prezenta lege, de Ministerul Culturii sau de o structură organizațională desemnată din sfera de competență a acestui minister.
> (2) Secretariatul Ministerului Culturii sau structura organizațională din sfera de competență a ministerului, desemnată pentru administrarea Fondului:
> a) acordă asistență și suport pentru activitatea Consiliului de experți;
> b) în coordonare cu Consiliul de experți, contribuie la identificarea unor surse suplimentare de finanțare a proiectelor privind subvenționarea mass-mediei;
> c) asigură organizațional desfășurarea procedurilor de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media;
> d) coordonează, în colaborare cu Consiliul de experți, procesul de implementare a proiectelor mass-media subvenționate din mijloacele Fondului, în scopul realizării eficiente a acestora;
> e) elaborează, în coordonare cu Consiliul de experți, proiectul planului operațional anual de administrare a Fondului.

Art. 9 stabilește cine administrează Fondul. Potrivit alin. (1), administrarea revine Ministerului Culturii sau unei structuri organizaționale desemnate din sfera de competență a acestuia. Alin. (2) enumeră atribuțiile secretariatului (asistența acordată Consiliului de experți, asigurarea organizatorică a procedurilor, coordonarea implementării proiectelor și elaborarea planului operațional anual). Problema principală o reprezintă necorelarea dintre această normă și art. 18 alin. (3). Potrivit acestuia, atribuțiile de secretariat ale Consiliului de experți sunt exercitate de „instituția de implementare subordonată Ministerului Culturii". Formula este preluată și în pct. 19 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului.[10] În realitate, nu a fost identificată nicio instituție subordonată desemnată în acest scop. Secretariatul este asigurat de Direcția politici în domeniul mass-media din aparatul central al MC, al cărei regulament îi atribuie expres lucrările de secretariat, precum și administrarea și gestionarea curentă a Fondului.[11] Art. 9 alin. (1) permite, într-adevăr, administrarea directă a Fondului de către MC. Art. 18 alin. (3) este însă norma specială privind secretariatul Consiliului, iar, citit literal, nu este respectat. S-ar putea susține că „instituția de implementare" desemnează și o subdiviziune internă a ministerului. O asemenea interpretare contrazice însă sensul obișnuit al termenului „subordonată", care presupune o entitate distinctă de aparatul central.

Se recomandă unificarea formulei utilizate la art. 9 și la art. 18 alin. (3). Ambele norme ar urma să desemneze aceeași structură, și anume „subdiviziunea de specialitate din aparatul central al Ministerului Culturii sau instituția subordonată ministerului desemnată prin ordin". Astfel, legea ar reflecta situația reală, păstrând totodată posibilitatea creării ulterioare a unei instituții distincte.

Articolul 10. Finanțarea Fondului

> (1) Bugetul Fondului se constituie din următoarele surse:
> a) alocații anuale din bugetul de stat pentru subvenționarea mass-mediei, acordate la solicitarea Ministerului Culturii în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
> b) donații, sponsorizări și granturi oferite de persoane fizice și/sau juridice din Republica Moldova și din străinătate;
> c) alte surse financiare neinterzise de lege.
> (2) Mijloacele financiare ale Fondului sunt utilizate doar pentru realizarea scopurilor prezentei legi.
> (3) Administrarea și utilizarea mijloacelor financiare ale Fondului provenite din bugetul de stat sunt supuse controlului Curții de Conturi.

Proiectul inițial al legii lega alocația anuală de un sfert din bugetul furnizorului public național de servicii media. Formula a fost însă eliminată la propunerea Guvernului. Legea în vigoare nu oferă niciun reper multianual, iar fluctuațiile de la un an la altul reduc capacitatea redacțiilor de a-și planifica activitatea. Recomandarea CM/Rec(2022)4 subliniază importanța **previzibilității** și a sustenabilității sprijinului public pentru [12]jurnalism. Pentru a spori previzibilitatea finanțării fără a impune o cotă fixă, se recomandă, ca opțiune de politică publică, completarea art. 10 cu încă un alineat:

> *„(4) Ministerul Culturii include în cadrul bugetar pe termen mediu o estimare a alocațiilor pentru Fond pentru următorii trei ani."*

Soluția nu creează obligații bugetare noi și nu necesită, prin urmare, același nivel de avizare ca formula procentuală. Ea ar oferi totuși redacțiilor, dar și MC, un reper de planificare.

[10] Ordinul ministrului culturii nr. 390 din 16.12.2024 – Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de experți: PDF.
[11] Regulamentul Direcției politici în domeniul mass-media (Anexa nr. 6 la Ordinul MC nr. 267/2025).
[12] Consiliul Europei, „Legal framework to ensure independence of the media and safeguard media pluralism" (sinteză a CM/Rec(2018)1, CM/Rec(2022)4) https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/legal-framework-to-ensure-independence-of-the-media-and-safeguard-media-pluralism

Articolul 11. Transparența în distribuirea mijloacelor financiare ale Fondului

> (1) Lista beneficiarilor de subvenții din Fond este publicată pe pagina web oficială a Ministerului Culturii.
> (2) Partea dispozitivă a deciziilor Consiliului de experți este publicată pe pagina web oficială a Ministerului Culturii, cu condiția limitării accesului la informațiile cu accesibilitate limitată în condițiile legii.
> (3) Ministerul Culturii întocmește și publică pe pagina sa web oficială raportul anual privind subvențiile distribuite instituțiilor mass-media.

Art. 11 impune Ministerului Culturii publicarea a trei categorii de informații: lista beneficiarilor de subvenții, partea dispozitivă a deciziilor Consiliului de experți și raportul anual privind subvențiile distribuite. Norma asigură, așadar, un nivel minim de transparență. Acesta este însă insuficient pentru a permite verificarea modului în care au fost evaluate și selectate proiectele. Legea nu obligă la publicarea listei tuturor solicitanților, a motivelor pentru care dosarele au fost respinse, a punctajelor acordate, a contractelor încheiate și nici a rezultatelor obținute de beneficiari. Obligația de a publica „partea dispozitivă" a deciziilor are, la rândul ei, o valoare limitată. În cazul unei decizii de evaluare, partea dispozitivă se reduce, de regulă, la o listă a proiectelor selectate, fără nicio motivare. În plus, alin. (2) **se suprapune** cu art. 17 alin. (15), care prevede aceeași obligație de publicare. Nici raportul anual **nu are** un termen de publicare stabilit prin lege.

În practică, **MC publică mai mult** decât îi cere legea. Procesele-verbale ale Consiliului de experți cuprind punctajele medii pentru toți solicitanții și motivele neeligibilității (a se vedea, bunăoară, Procesul-verbal nr. 5/2026 din 10 și 24.06.2026 al Consiliului de experți[13]). **Această practică bună** nu constituie însă o obligație legală și poate fi abandonată oricând. Nici Regulamentul nu acoperă lacuna. Pct. 27–29 prevăd publicarea rezultatelor și informarea solicitanților despre „cauzele neselectării", dar fără a stabili un standard de motivare.

Se recomandă reformularea art. 11 după cum urmează: „Articolul 11. Transparența în distribuirea mijloacelor financiare ale Fondului (1) Pe pagina web oficială a Ministerului Culturii, în directoriul special destinat activităților de subvenționare a mass-mediei, se publică:

> *a) lista tuturor solicitanților de subvenții din cadrul fiecărui concurs și rezultatul obținut de fiecare dintre aceștia;*
> *b) motivele neeligibilității sau ale respingerii fiecărui dosar, în formă sintetică;*
> *c) punctajul mediu total și punctajul mediu pe fiecare criteriu de evaluare, pentru fiecare dosar evaluat;*
> *d) pentru fiecare beneficiar: titlul proiectului, cuantumul subvenției, durata de implementare, rezultatele asumate și raportul final privind rezultatele obținute;*
> *e) partea dispozitivă a deciziilor Consiliului de experți;*
> *f) raportul anual privind subvențiile distribuite.*
> *(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a)–c) se publică odată cu rezultatele concursului, în termenul stabilit la art. 21 alin. (4). Raportul final prevăzut la lit. d) se publică în termen de 30 de zile de la aprobarea acestuia. Raportul anual se publică în termen de 3 luni de la încheierea anului de gestiune.*
> *(3) Informațiile prevăzute la alin. (1) se publică cu respectarea regimului informațiilor cu accesibilitate limitată, în condițiile legii."*

Articolul 12. Stabilirea domeniilor prioritare de subvenționare a instituțiilor mass-media

> (1) Domeniile prioritare de subvenționare a instituțiilor mass-media sunt stabilite anual de Ministerul Culturii în corespundere cu scopurile urmărite de prezenta lege și în baza propunerilor colectate din partea autorităților publice, organizațiilor societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media și a altor părți interesate.
> (2) Toate propunerile de stabilire a domeniilor prioritare de subvenționare a proiectelor instituțiilor mass-media pentru următorul an sunt publicate pe pagina web oficială a Ministerului Culturii și sunt supuse consultărilor publice.

[13] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/proces-verbal_nr5_2026_consiliul_de_experti_ai_fmm.pdf

> (3) Lista domeniilor prioritare de subvenționare, definitivată ca urmare a consultărilor publice și coordonată cu Consiliul de experți, se aprobă de ministru și se publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii.
> (4) În baza listei aprobate a domeniilor prioritare de subvenționare, Ministerul Culturii organizează concursul proiectelor care urmăresc scopurile prezentei legi.

Prima deficiență ține de repartizarea competențelor. Sintagma „coordonată cu Consiliul de experți" nu clarifică cine decide în cazul unui dezacord între minister și Consiliu. Ambiguitatea este cu atât mai semnificativă cu cât art. 18 alin. (1) lit. a) atribuie Consiliului rolul de a propune domeniile prioritare. A doua deficiență constă în lipsa unui calendar. Legea nu stabilește când trebuie aprobată lista. În 2026, aceasta a fost aprobată la 3 februarie, iar primul concurs a fost lansat în aceeași zi (Ordinul MC nr. 44 din 03.02.2026 privind domeniile prioritare pentru 2026[14]). Astfel, redacțiile au avut, practic, foarte puțin timp pentru a-și pregăti proiectele în funcție de prioritățile anunțate.

Se recomandă, în primul rând, menținerea consultării publice prevăzute la alin. (2), completată cu un termen de cel puțin 15 zile pentru prezentarea propunerilor. Termenul urmează să fie corelat cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. În al doilea rând, pentru a garanta neutralitatea editorială a mecanismului, se recomandă completarea articolului cu un alineat nou: „(5) Domeniile prioritare se formulează ca domenii tematice de interes public. Ele nu pot impune o anumită perspectivă, concluzie sau apreciere asupra activității autorităților publice. Abordarea critică a temei nu constituie neîncadrare în domeniu și nu poate servi drept temei pentru diminuarea punctajului, pentru refuzul aprobării raportului sau pentru restituirea subvenției." Totodată, pentru a asigura previzibilitatea, se recomandă introducerea unui calendar: „(6) Lista domeniilor prioritare se aprobă până la data de 15 decembrie a anului precedent și poate fi stabilită pentru o perioadă de doi ani." Corespunzător, la alin. (1), cuvântul „anual" se substituie prin cuvintele „anual sau pentru o perioadă de doi ani".

Articolul 13. Subvențiile

> (1) Mijloacele financiare ale Fondului sunt distribuite instituțiilor mass-media ce corespund criteriilor de eligibilitate prevăzute de prezenta lege și prevederilor Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media, prin subvenționarea proiectelor care se încadrează în lista domeniilor prioritare de subvenționare stabilite pentru anul respectiv.
> (2) Proiectele prezentate în concurs de instituțiile mass-media pot include și subvenții pentru componenta de dezvoltare instituțională (instruire și/sau utilaje și echipamente profesionale), precum și, după caz, pentru distribuirea publicațiilor periodice tipărite.
> (3) Volumul subvențiilor alocate din Fond este stabilit în funcție de domeniile prioritare de subvenționare stabilite pentru anul respectiv. Plafonul maxim pentru un proiect este stabilit de Consiliul de experți și aprobat de ministrul culturii.
> (4) Distribuirea subvențiilor din Fond se efectuează prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice, la conturile de plăți ale subiecților subvenționării, în modul stabilit de Guvern.

Art. 13 stabilește regulile de bază ale subvenționării: (1) mijloacele Fondului se distribuie prin proiecte încadrate în domeniile prioritare; (2) proiectele pot include o componentă de dezvoltare instituțională, limitată la instruire și echipamente, precum și, după caz, costuri de distribuire a presei tipărite; (3) plafonul per proiect se stabilește de Consiliul de experți și se aprobă de ministru; (4) plata se efectuează prin serviciul guvernamental de plăți electronice.

Art. 13 este destul de succint. Lacunele lui au fost umplute de Regulament și de anunțurile de concurs cu condiții financiare care, în practică, funcționează ca motive de excludere fără temei legal (adică limitări care nu sunt prevăzute de legea organică). Cea mai gravă problemă o constituie aceste condiții de excludere. Regulamentul și anunțul de concurs impun patru cerințe:

[14] https://mc.gov.md/sites/default/files/ordin_nr._44_din_03.02.2026_domenii_prioritare_2026.pdf

- o cofinanțare dovedită de cel puțin 25% pentru televiziunile naționale și de 15% pentru ceilalți solicitanți (pct. 10.5);
- o limită de 10% pentru „cheltuielile de salarizare a echipei de implementare și cele administrative" (nota 2 la Anexa 2);
- interdicția proiectelor care depășesc anul bugetar (pct. 12);
- o limită de trei finanțări consecutive (pct. 56).

În 2026, mai multe dosare au fost declarate neeligibile tocmai pentru cofinanțare insuficientă sau pentru depășirea limitei de 10% (a se vedea Procesul-verbal nr. 5/2026 din 10 și 24.06.2026 al Consiliului de experți)[15]. Legea nu prevede însă cofinanțarea și **nu** abilitează Regulamentul să introducă motive suplimentare de respingere.

S-ar putea obiecta că art. 13 alin. (1) condiționează distribuirea mijloacelor și de respectarea „prevederilor Regulamentului". Această trimitere nu poate fi citită însă ca o delegare a puterii de a stabili condiții de fond. Art. 7 alin. (2) lit. g) abilitează Ministerul Culturii să aprobe un regulament privind „**procedura**" de desemnare a beneficiarilor. Art. 14 enumeră cumulativ criteriile de eligibilitate. Art. 13 alin. (3) permite doar stabilirea unui plafon per proiect, ceea ce **nu include puterea de a impune cofinanțare sau limite privind structura bugetului**.

Interpretarea corectă este, așadar, următoarea. Regulamentul poate aprecia bugetul proiectului ca element al evaluării, de exemplu prin criteriul fezabilității, notat cu 15 puncte în fișa de evaluare. Nu poate însă transforma cerințele bugetare în motive de excludere. Această concluzie decurge din principiul potrivit căruia **un act normativ subordonat legii nu poate contraveni acesteia și nu poate institui drepturi sau obligații noi fără temei legal**, consacrat de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Recomandarea CM/Rec(2018)1 cere, la rândul ei, ca sprijinul public să fie acordat pe baza unor criterii predeterminate și echitabile. Totodată, legea prezintă și alte lacune:

- **Plafonul pe beneficiar.** Legea cunoaște doar plafonul per proiect. Regula potrivit căreia un beneficiar efectiv poate obține finanțare pentru un singur dosar există numai în anunțul de concurs (a se vedea, de exemplu, anunțul de concurs și Procesul-verbal nr. 4/2026[16]). Nicio normă nu împiedică un grup de redacții aflate sub control comun să obțină mai multe subvenții.
- **Dubla finanțare.** Legea nu interzice finanțarea acelorași costuri din alte surse publice. Mecanismul guvernamental de compensare a costurilor de distribuție a presei exclude publicațiile care primesc aceleași costuri prin Fond, dar regula inversă lipsește.

În fine, modul de plată și anualitatea creează o barieră de acces pentru redacțiile mici. Potrivit pct. 39 din Regulament, subvenția se plătește în trei tranșe: 50% avans, 40% după raportul intermediar și 10% după raportul final, care trebuie depus până la 15 noiembrie. Până la plata ultimei tranșe, beneficiarul trebuie să finalizeze proiectul din resurse proprii. Pentru o redacție locală cu buget redus, cumulul dintre cofinanțarea obligatorie, acoperirea golurilor dintre tranșe și termenul de 15 noiembrie poate face participarea la concurs practic imposibilă.

Articolul 14. Criteriile de eligibilitate a instituțiilor mass-media solicitante de subvenții

> (1) Poate participa la un concurs pentru alocarea subvențiilor din Fond instituția mass-media care întrunește cumulativ următoarele condiții:
> a) este înregistrată în Registrul de stat al unităților de drept, ținut de Agenția Servicii Publice;
> b) respectă prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova;
> c) își desfășoară activitatea în domeniu de cel puțin un an;
> d) la data depunerii dosarului de participare la concurs, nu are restanțe la achitarea impozitelor și taxelor față de bugetul public național, nu se află în procedură de insolvabilitate sau în procedură de lichidare;

[15] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/proces-verbal_nr5_2026_consiliul_de_experti_ai_fmm.pdf
[16] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-227-2026.pdf

> e) nu se află pe Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții;
> f) nu a fost sancționată de Consiliul Audiovizualului, pe parcursul ultimelor 12 luni până la adoptarea deciziei de lansare a concursului, pentru încălcări grave prevăzute la art. 84 alin. (8)–(9[1]), (10)–(10[3]) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018.
> (2) Instituția mass-media care participă la un concurs pentru alocarea subvențiilor din Fond își desfășoară activitatea în mod transparent, prin publicarea de rapoarte anuale pe pagina sa web oficială, care conțin, cel puțin:
> a) raportul de activitate;
> b) declarația financiară, care va include raportul financiar pentru ultimul an de activitate, întocmit potrivit standardelor contabile;
> c) informația privind sursele de finanțare, inclusiv privind mijloacele financiare și/sau materiale obținute, precum și datele privind folosirea acestor mijloace, inclusiv cheltuielile generale și cheltuielile administrative.
> (3) Nu pot beneficia de subvențiile prevăzute de prezenta lege:
> a) furnizorii publici de servicii media audiovizuale;
> b) instituțiile mass-media finanțate de la bugetul public;
> c) instituțiile mass-media departamentale;
> d) publicațiile periodice cu caracter publicitar și/sau erotic;
> e) instituțiile mass-media fondate de partidele politice.

Art. 14 are trei componente: (I) condițiile cumulative de eligibilitate (alin. (1)); (II) obligația de transparență a activității (alin. (2)) și (III) categoriile excluse de la finanțare (alin. (3)). Este articolul cu cel mai mare impact practic asupra accesului la Fond. Majoritatea excluderilor din concursurile din 2025–2026 s-au întemeiat pe art. 14. Analiza de mai jos examinează condițiile care ridică probleme.

Alin. (1) lit. a). Înregistrarea în Registrul de stat al unităților de drept

Această condiție este rezonabilă. Ea poate fi verificată din oficiu, prin platforma de interoperabilitate (art. 21 alin. (3) lit. a)). Formularea actuală a fost adoptată la propunerea Guvernului[17] și a înlocuit trimiterea la un „Registru public al instituțiilor mass-media" care nu exista atunci și nu există nici în prezent. Dacă noțiunea de „instituție mass-media" va fi substituită prin cea de „furnizor de servicii mass-media", formularea trebuie ajustată, astfel încât să cuprindă și persoanele fizice.

Cu privire la înscrierea în Registrul transparenței: Legea nr. 195/2026 privind mass-media, care intră în vigoare la 23 martie 2027, condiționează accesul la Fond de înscrierea furnizorului în Registrul transparenței proprietății și a finanțării. Registrul urmează să fie creat de Ministerul Culturii, iar furnizorii existenți vor avea la dispoziție 30 de zile de la lansarea lui pentru a introduce datele. Proiectul de modificare a Legii nr. 50/2024 elaborat de MC propune introducerea unei litere noi, a[1]), care trimite la un „Registru al furnizorilor de servicii mass-media". Această denumire nu corespunde celei din legea-cadru (Legea privind mass-media). Proiectul nu conține nicio dispoziție tranzitorie și prevede intrarea în vigoare la data publicării. Se recomandă introducerea lit. a[1]) într-o formulare corelată cu legea-cadru:

„a[1]) este înscrisă în Registrul transparenței proprietății și a finanțării furnizorilor de servicii mass-media, în condițiile Legii nr. 195/2026 privind mass-media". Norma trebuie însoțită de o dispoziție tranzitorie. Condiția se va aplica doar concursurilor lansate după cel puțin 90 de zile de la data la care Ministerul Culturii anunță public operaționalizarea Registrului. Până atunci, solicitantul prezintă în dosar informațiile privind proprietatea și sursele de finanțare.

Alin. (1) lit. b). Respectarea Codului deontologic

Legea cere ca instituția să „respecte" Codul deontologic al jurnalistului. Condiția a fost concepută ca filtru minim de profesionalism, care să garanteze că banii publici nu finanțează propaganda.

[17] https://www.parlament.md/preview?id=694fdfcb-b228-4150-b022-3e3741be32e7&url=https://ep-sp.parlament.md/legislativedocuments/638459443456061755/Documents/20240313163337.pdf&method=GetDocumentContent

Scopul este legitim, dar transpunerea și aplicarea lui ridică trei probleme. Prima problemă este că norma de procedură depășește criteriul legal. Art. 20 alin. (2) lit. e) cere o declarație pe propria răspundere privind lipsa oricăror decizii ale Consiliului de Presă „care vizează" instituția, iar pct. 10.7 din Regulament adaugă o perioadă de referință de 12 luni. Formula cuprinde, dacă o interpretăm ad litteram, și deciziile prin care plângerea a fost respinsă sau prin care s-a constatat că redacția a acționat corect. Criteriul legal este însă unul de fond, iar simpla existență a unei proceduri nu dovedește încălcarea Codului. Pentru context, proiectul inițial condiționa eligibilitatea de inexistența unor „decizii de constatare a încălcării grave" a Codului. Condiția a fost eliminată din art. 14 la propunerea Guvernului, dar declarația din art. 20 a rămas, într-o formă chiar mai largă.

A doua problemă este că nici legea, nici Regulamentul nu disting între plângeri respinse, decizii favorabile redacției, abateri minore remediate și încălcări grave. În concursul din iunie 2026, un solicitant a fost declarat neeligibil pe motiv că existau „4 decizii ale Consiliului de Presă", fără ca natura lor să fie indicată. Alți cinci au fost respinși pentru că nu erau semnatari ai Codului.[18] Or, **legea nu cere semnarea Codului**, iar absența semnăturii nu dovedește nerespectarea normelor Codului deontologic. Practica semnării a încurajat, în plus, comportamente oportuniste (patru beneficiari ai primului concurs au semnat Codul abia după lansarea concursului).[19]

A treia problemă ține de natura juridică a autoreglementării. Consiliul de Presă este o asociație obștească, iar deciziile sale nu sunt acte administrative și nu pot fi contestate în contencios administrativ. Atunci când sunt transformate automat în motiv de excludere, o constatare privată produce un efect de drept public (adică pierderea accesului la fonduri publice). Solicitantul nu a beneficiat însă de garanțiile procedurii administrative la emiterea acelei constatări. Deciziile Consiliului de Presă pot servi drept probe, iar problema nu este utilizarea lor, ci automatismul. Situația este complicată de faptul că același Consiliu de Presă desemnează patru din cei șapte membri ai Consiliului de experți (art. 17 alin. (4) lit. a)). Astfel, poate apărea percepția că o organizație privată controlează atât filtrul deontologic, cât și evaluarea proiectelor. Singura interpretare compatibilă cu formularea legii, cu principiul proporționalității și cu art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului este următoarea: instituția nu respectă Codul doar atunci când există încălcări grave sau repetate, constatate definitiv și neremediate. De altfel, fișa de evaluare din Regulament conține deja o soluție bună: criteriul 4 punctează „semnarea și respectarea Codului deontologic și/**sau a propriului cod de etică**". Se recomandă reformularea lit. b): „b) și-a asumat public respectarea Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova sau aplică un cod de etică propriu, publicat, cu standarde cel puțin echivalente și cu un mecanism accesibil de examinare a plângerilor publicului;"

Concomitent, articolul se completează cu un alineat nou, care limitează excluderea la încălcările grave sau repetate: „(1[1]) Nu este eligibilă instituția în privința căreia, în ultimele 12 luni anterioare lansării concursului, Consiliul de Presă a constatat, prin decizie definitivă, o încălcare gravă sau încălcări repetate ale normelor deontologice, dacă instituția nu a publicat decizia sau nu a remediat încălcarea. Consiliul de experți apreciază gravitatea încălcării pe baza deciziei motivate și a explicațiilor solicitantului." Pentru a înlătura percepția conflictului de interese, art. 17 alin. (13) se completează cu o regulă de abținere. Membrul Consiliului de experți care a participat, în cadrul Consiliului de Presă, la adoptarea unei decizii privind un solicitant nu participă la evaluarea

[18] Procesul-verbal nr. 5/2026 din 10 și 24.06.2026 al Consiliului de experți, https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/proces-verbal_nr5_2026_consiliul_de_experti_ai_fmm.pdf

[19] Cu Sens, „Beneficiarii primelor subvenții pentru presă", 12.09.2025, https://cusens.md/ro/investigatii/beneficiarii-primelor-subventii-pentru-presa/

dosarului acestuia. Art. 20 alin. (2) lit. e) se abrogă și se înlocuiește cu o declarație pe propria răspundere privind îndeplinirea criteriilor de eligibilitate.

Alin. (1) lit. d). Obligațiile fiscale, insolvabilitatea și lichidarea

Legea exclude orice solicitant care, la data depunerii dosarului, are restanțe la bugetul public național. Ea nu distinge între restanțele eșalonate, cele a căror executare a fost suspendată și cele de valoare neglijabilă. Contestarea unei decizii fiscale nu suspendă, de regulă, executarea, suspendarea intervenind doar printr-un act al organului fiscal sau al instanței de judecată. Chiar dacă s-ar putea susține că o obligație eșalonată și achitată conform graficului nu mai constituie restanță, certificatul fiscal o poate reflecta ca atare. În lipsa unui temei legal, Consiliul de experți nu o poate ignora. Practica o confirmă. În iunie 2026 au fost respinse dosare cu restanțe de 927,58 lei și, respectiv, de 52.383,72 [20]lei. Se recomandă reformularea lit. d): „d) la data-limită de depunere a dosarelor, nu are restanțe la bugetul public național, cu excepția:
– obligațiilor pentru care s-a acordat amânarea sau eșalonarea, dacă graficul de achitare este respectat;
– obligațiilor a căror executare este suspendată prin act al organului fiscal sau al instanței de judecată;
– restanțelor al căror cuantum total nu depășește 1.000 de lei; și nu se află în procedură de insolvabilitate sau de lichidare;”

Alin. (1) lit. f). Sancțiunile Consiliului Audiovizualului

Lit. f) exclude de la concurs instituția sancționată de Consiliul Audiovizualului (CA), în ultimele 12 luni, „pentru încălcări grave prevăzute la art. 84 alin. (8)–(9¹), (10)–(10³)” din CSMA. Confruntarea cu textul în vigoare al art. 84 relevă cinci carențe.

În primul rând, trimiterile la art. 84 sunt parțial caduce. În urma modificărilor din 2025, art. 84 CSMA are 18 alineate numerotate consecutiv. Alineatele (9¹) și (10¹)–(10³), la care trimite legea, nu mai există. Literal, norma vizează astăzi doar alin. (8)–(10):

- alin. (8) (suspendarea licenței pentru nerespectarea interdicției de a difuza comunicări comerciale);
- alin. (9) (amenda pentru încălcarea art. 11 alin. (2) și/sau a art. 17); și
- alin. (10) (suspendarea licenței pentru încălcarea repetată a acelorași norme).

Prin trimiterea în forma actuală rămân în afara excluderii tocmai unele dintre cele mai severe sancțiuni:

- suspendarea licenței pe o perioadă de până la două luni pentru încălcări repetate (alin. (11));
- retragerea licenței de emisie (alin. (15) și art. 27);
- suspendarea complementară a dreptului de a difuza publicitate pentru trei sau mai multe încălcări care dăunează interesului public (alin. (7)).

Se ajunge, astfel, la o situație absurdă. Un furnizor amendat o singură dată în temeiul alin. (9) este exclus. Un furnizor căruia i s-a suspendat licența pentru două luni, după cinci încălcări identice, poate rămâne eligibil.

Trebuie subliniat că CSMA nu operează cu noțiunea de „încălcare gravă”. Art. 84 nu clasifică încălcările în grave și mai puțin grave. Gravitatea este doar un criteriu de individualizare a sancțiunii (art. 84 alin. (2)), alături de efecte și de frecvență. Singurul reper explicit este alin. (5), care prevede avertizarea publică sau notificarea atunci când efectele încălcării sunt minore. Sintagma „încălcări grave prevăzute la...” amestecă, prin urmare, două criterii distincte: categoria normei încălcate și aprecierea gravității în cazul concret. Nu este clar dacă, pe lângă încadrarea în alineatele indicate, Consiliul de experți trebuie să mai aprecieze și gravitatea. Codul oferă totuși

[20] Procesul-verbal nr. 5/2026 din 10 și 24.06.2026 al Consiliului de experți, https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/proces-verbal_nr5_2026_consiliul_de_experti_ai_fmm.pdf

un reper legislativ util: alin. (17) tratează art. 4, art. 11 alin. (2), art. 17 și art. 17¹ drept norme care protejează spațiul audiovizual național și le supune unui regim procesual accelerat.

Totodată, alin. (3) amestecă abateri administrative minore cu încălcări ce țin de fondul cauzei. Calificativul „grave" a fost introdus tocmai pentru a nu exclude televiziunile sancționate pentru abateri minore. Majoritatea faptelor din alin. (3) sunt într-adevăr de natură tehnică sau administrativă. Exemple în acest sens sunt nepublicarea raportului anual pe site în termen de 3 zile (lit. j)) sau nerespectarea concepției serviciului (lit. h)). Protecția furnizorilor sancționați cu avertizare pentru asemenea abateri trebuie menținută. Același alineat cuprinde însă și fapte relevante pentru integritatea finanțării publice:

- încălcarea normelor Codului electoral privind reflectarea campaniilor (lit. b));
- nerespectarea obligațiilor de transparență a proprietății (lit. l));
- emisia fără licență (lit. m)).

Excluderea acestora este o opțiune de politică publică. Ea se poate face doar prin indicarea expresă a literelor respective, nu prin trimiterea generală la alin. (3).
Mai există și o problemă legată de efectul controlului judiciar asupra deciziilor CA. Deciziile CA pot fi contestate direct în instanță (alin. (16)). În cazul art. 4, art. 11 alin. (2), art. 17 și art. 17¹, litigiile se examinează în 30 de zile (alin. (17)). Legea nr. 50/2024 nu precizează însă dacă o sancțiune anulată sau suspendată de instanță mai poate constitui temei de excludere.
Prin urmare, se recomandă reformularea lit. f), astfel încât excluderea să se raporteze la normele încălcate și la tipul sancțiunii, nu la calificativul „grave", pe care CSMA nu îl definește. Norma ar trebui să cuprindă:

- amenda aplicată pentru încălcarea art. 11 alin. (2), art. 17 sau art. 17¹ (alin. (9));
- suspendarea licenței de emisie (alin. (8), (10) și (11));
- retragerea licenței de emisie (alin. (15) și art. 27).

Ar urma să fie exclusă expres avertizarea publică aplicată în temeiul alin. (5). La fel, sancțiunile anulate sau suspendate de instanța de judecată nu ar mai putea constitui temei de excludere. O formulare posibilă:

> *„f) nu a fost sancționată de Consiliul Audiovizualului, în ultimele 12 luni anterioare lansării concursului, cu amendă pentru încălcarea art. 11 alin. (2), art. 17 sau art. 17¹ din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, cu suspendarea licenței de emisie în temeiul art. 84 alin. (8), (10) sau (11) din același cod ori cu retragerea licenței de emisie, printr-o decizie care nu a fost anulată sau suspendată de instanța de judecată. Avertizarea publică aplicată în temeiul art. 84 alin. (5) din Codul serviciilor media audiovizuale nu constituie temei de excludere;"*

Ca opțiune de politică publică, lista poate fi completată cu amenzile aplicate pentru faptele prevăzute la art. 84 alin. (3) lit. b), l) și m), precum și cu sancțiunea complementară de la alin. (7).

Alin. (2). Transparența activității

Alin. (2) cere instituțiilor care participă la concurs să publice anual, pe pagina web proprie, trei categorii de informații (raportul de activitate, o „declarație financiară" care include raportul financiar pentru ultimul an și informații privind sursele de finanțare și utilizarea acestora).

Prima deficiență ține de statutul juridic al normei. Alin. (2) este formulat descriptiv („își desfășoară activitatea în mod transparent") și nu figurează printre condițiile cumulative de eligibilitate de la alin. (1). Cu toate acestea, în 2026, unii solicitanți au fost excluși pentru că raportul financiar lipsea de pe site.[21] Excluderea s-a întemeiat, așadar, pe o normă care nu este formulată ca un criteriu de eligibilitate, ceea ce contravine principiului previzibilității legii. A doua deficiență privește conținutul obligației. Noțiunea de „declarație financiară" nu este definită și nu corespunde niciunui

[21] Procesul-verbal nr. 5/2026 din 10 și 24.06.2026 al Consiliului de experți, https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/proces-verbal_nr5_2026_consiliul_de_experti_ai_fmm.pdf

document prevăzut de legislația contabilității. Nu este clar nici ce trebuie să cuprindă raportul de activitate. Nici perioada de referință nu este precizată. Pentru un concurs lansat la începutul anului, situațiile financiare pentru anul precedent nu sunt încă întocmite, deoarece termenul legal de prezentare a acestora nu a expirat. Rămâne neclar dacă solicitantul trebuie să publice raportul pentru anul precedent sau pentru cel anterior acestuia.

În fine, începând cu 23 martie 2027, informațiile privind proprietatea și sursele de finanțare ale furnizorilor vor fi publice în Registrul transparenței, potrivit Legii nr. 195/2026. Dacă alin. (2) rămâne neschimbat, aceleași informații vor trebui publicate de două ori, în formate diferite.

Se recomandă menținerea obligației de transparență, dar reformularea ei pentru a o face clară, previzibilă și proporțională. În primul rând, legea ar trebui să precizeze expres dacă obligația constituie o condiție de eligibilitate. Dacă da, ea trebuie inclusă printre condițiile de la alin. (1). Dacă nu, trebuie tratată ca element de evaluare. În al doilea rând, noțiunea de „declarație financiară" ar trebui înlocuită cu o trimitere la situațiile financiare prevăzute de legislația contabilității pentru forma juridică a solicitantului. Totodată, legea ar trebui să stabilească drept perioadă de referință ultimul an de gestiune pentru care termenul legal de prezentare a situațiilor financiare a expirat. Conținutul minim al raportului de activitate ar trebui și el precizat. În al treilea rând, legea ar trebui să permită îndeplinirea obligației și prin alte mijloace accesibile publicului, nu doar prin pagina web proprie. După operaționalizarea Registrului transparenței (care urmează să fie instituit), informațiile publicate în Registru ar trebui să fie suficiente pentru partea privind proprietatea și sursele de finanțare. Obligația de publicare pe site s-ar limita astfel la informațiile care nu se regăsesc în Registru.

Alin. (3) lit. b). Instituțiile mass-media finanțate de la bugetul public

Citită literal, formula cuprinde orice instituție **care a primit bani din bugetul public național**. Ar include, așadar, și beneficiarii Fondului, ai mecanismului de compensare a costurilor de distribuție a presei (instituit prin hotărâre de Guvern) sau ai unor granturi municipale. Prin urmare, la o interpretare literală, obținerea unei subvenții l-ar exclude pe beneficiar de la concursurile următoare. Consiliul de experți nu a aplicat norma în acest sens, iar unii beneficiari din 2025 au fost finanțați și în 2026. Interpretarea corectă, care are în vedere mass-media fondată sau întreținută de autorități publice, depinde însă de bunăvoința evaluatorului și poate fi aplicată selectiv.

Se recomandă reformularea lit. b), astfel încât excluderea să vizeze ceea ce legiuitorul a urmărit în realitate. Ar fi vorba despre mass-media fondată, controlată sau întreținută de autorități publice, centrale ori locale. Simpla primire a unor mijloace din bugetul public național nu ar trebui să constituie, prin ea însăși, motiv de excludere. Legea ar trebui să precizeze ce se înțelege prin finanțare „preponderentă" din bugetul public, de exemplu ponderea în veniturile totale, și perioada de referință. Totodată, ar trebui să excludă expres din calcul trei categorii de mijloace: mijloacele obținute prin proceduri competitive, inclusiv din Fond; mijloacele primite prin mecanisme de sprijin accesibile tuturor solicitanților eligibili, cum ar fi mecanismul de compensare a costurilor de distribuție a presei aprobat prin hotărâre de Guvern; plățile primite pentru servicii prestate autorităților publice în condițiile legii.

În același context, analiza art. 13 de mai sus a arătat că, în lipsa unei norme care să stabilească limitele delegării, Regulamentul și anunțurile de concurs au completat criteriile de eligibilitate prevăzute de lege cu motive proprii de excludere. Printre acestea se numără cofinanțarea obligatorie, limita de 10% pentru cheltuielile de personal și administrative, interdicția proiectelor care depășesc anul bugetar, limita finanțărilor consecutive ș.a. Practic, aceeași logică a stat și la baza excluderilor pentru nesemnarea Codului deontologic. În 2026, mai mulți solicitanți au fost declarați neeligibili în temeiul unor asemenea condiții, deși legea nu le prevede. Această practică contravine principiului potrivit căruia **un act subordonat legii nu poate institui obligații noi fără temei legal**. Ea reduce totodată previzibilitatea concursului, deoarece condițiile de acces se pot

schimba de la un anunț la altul. Situația este favorizată de art. 13 alin. (1), care condiționează distribuirea mijloacelor și de respectarea „prevederilor Regulamentului". Această formulare poate fi invocată drept temei pentru condiții suplimentare de fond. O a doua problemă ține de sarcina administrativă a solicitanților. Art. 21 alin. (3) lit. a) permite Consiliului de experți să verifice datele prin platforma de interoperabilitate. Cu toate acestea, art. 20 alin. (2) lit. d) le cere solicitanților să prezinte certificatul privind lipsa restanțelor, iar Regulamentul solicită și alte documente pe care autoritățile publice le dețin deja. Soluția contravine principiului colectării unice a datelor, consacrat de legislația privind schimbul de date și interoperabilitatea. Ea sporește costul participării, mai ales pentru redacțiile mici, și multiplică riscul de excludere pentru omisiuni pur formale.

Din acest punct de vedere, se recomandă completarea art. 14 cu o normă care să consacre expres caracterul exhaustiv al criteriilor de eligibilitate și al motivelor de excludere prevăzute de lege. Regulamentul și anunțul de concurs ar putea stabili doar condiții privind proiectul, în limitele art. 13. Nu ar putea institui motive suplimentare de excludere a solicitanților. Corespunzător, trimiterea la „prevederile Regulamentului" din art. 13 alin. (1) ar trebui reformulată ca trimitere la regulile procedurale ale concursului. Se recomandă, totodată, introducerea unei norme potrivit căreia îndeplinirea criteriilor de eligibilitate se verifică, în măsura posibilă, din oficiu, prin accesarea registrelor de stat. Solicitanților nu ar trebui să li se mai ceară documente aflate în posesia autorităților publice. În consecință, art. 20 alin. (2) lit. d) ar urma să fie revizuită, iar lista documentelor din Regulament redusă corespunzător.

Articolul 15. Drepturile și obligațiile solicitanților și ale beneficiarilor de subvenții

> (1) Solicitanții de subvenții dispun de următoarele drepturi:
> a) beneficiază de suport informațional privind condițiile de selecție a beneficiarilor de subvenții și de alocare a mijloacelor Fondului;
> b) pot depune proiecte pentru obținerea de subvenții în cadrul concursurilor organizate de Ministerul Culturii;
> c) sunt informați operativ privind iregularitățile și/sau omisiunile depistate în dosarul de participare la concurs prezentat;
> d) pot solicita și obține informații privind stadiul de examinare a dosarului de participare la concurs, înaintat pentru obținerea subvenției;
> e) pot lua cunoștință de actele Consiliului de experți, întocmite în vederea procesării dosarului de participare la concurs;
> f) beneficiază de alte drepturi prevăzute de lege.
> (2) Solicitanții de subvenții sunt obligați:
> a) să respecte cerințele stabilite de prezenta lege;
> b) să prezinte dosarul de participare la concurs și documentele justificative în modul și termenele stabilite în anunț;
> c) să respecte alte obligații stabilite de prezenta lege.
> (3) Beneficiarii de subvenții sunt obligați:
> a) să respecte cerințele stabilite de prezenta lege;
> b) să asigure utilizarea subvenției obținute conform destinației Fondului;
> c) să prezinte Consiliului de experți rapoarte intermediare și finale privind utilizarea subvenției, conform normelor stabilite de Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media;
> d) să respecte, pe toată durata stabilită, angajamentele asumate și să corespundă criteriilor de eligibilitate care au stat la baza acordării subvenției;
> e) să notifice secretariatul Consiliului de experți și să solicite acordul Consiliului dacă, din motive obiective, intervin schimbări în realizarea proiectului subvenționat din mijloacele Fondului și să acționeze în continuare în funcție de decizia Consiliului;
> f) să respecte alte obligații stabilite de prezenta lege.
> (4) Beneficiarul de subvenție în privința căruia s-a constatat că a prezentat date neveridice în dosarul de participare la concurs este obligat să restituie mijloacele financiare obținute și este inclus în Lista de

> interdicție a beneficiarilor de subvenții, cu excepția cazului în care acesta notifică Ministerul Culturii cu privire la abaterile comise și restituie mijloacele financiare benevol. Decizia de includere în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții poate fi contestată de instituția mass-media în ordinea și conform procedurii stabilite de Codul administrativ.
> (5) Beneficiarii de subvenții sunt obligați să respecte criteriile de eligibilitate de la data depunerii dosarului de participare la concurs și pe parcursul întregii perioade stabilite în documentele de alocare a subvențiilor.
> (6) Beneficiarul de subvenție în privința căruia s-a intentat o procedură de insolvabilitate sau o procedură de dizolvare cu lichidare este obligat să notifice Ministerul Culturii cu privire la acest fapt în termen de 5 zile lucrătoare de la data la care beneficiarul respectiv a fost înștiințat oficial că în privința sa a fost intentată procedura în cauză.

Prima problemă a art. 15 privește dreptul solicitantului de a lua cunoștință de actele Consiliului de experți (alin. (1) lit. e)). Acest drept este o condiție a exercitării efective a dreptului de contestare (fără acces la fișele de evaluare și la motivarea deciziei, solicitantul respins nu poate aprecia dacă are temei să o conteste). Proiectul de modificare din 2026 propune totuși abrogarea acestei prevederi. În esență, abrogarea nu ar suprima dreptul de a lua cunoștință de actele Consiliului de experți. Solicitanții beneficiază, în orice caz, de dreptul general de acces la dosarul administrativ prevăzut la art. 83 din Codul administrativ, indiferent dacă Legea nr. 50/2024 îl reia sau nu. Cu toate acestea, se recomandă păstrarea prevederii în Legea nr. 50/2024. Menținerea ei nu creează un drept nou, dar îl face vizibil pentru destinatarii legii, în special pentru redacțiile mici, care nu au acces la consultanță juridică.

A doua problemă constă într-o neconcordanță majoră între lege și actele normative subordonate acesteia. Legea cere ca beneficiarul să notifice secretariatul și să obțină acordul Consiliului de experți atunci când intervin schimbări în realizarea proiectului (alin. (3) lit. e)). Pct. 41 din Regulament cere însă acordul scris al Ministerului Culturii și doar avizul Consiliului.[22] Practica din 2026 confirmă această inversare: Consiliul emite „aviz pozitiv” în temeiul pct. 41.[23] Competența decizională pe care legea o atribuie Consiliului a fost transferată, prin regulament, ministerului. Legea nu distinge nici între modificările minore, care ar putea fi doar notificate, și cele substanțiale, care afectează obiectivele, rezultatele sau structura bugetului.

A treia problemă, poate cea mai gravă în practică, privește consecințele prezentării unor „date neveridice” (alin. (4)). Legea leagă orice inexactitate de restituirea integrală a subvenției și de includerea automată în Lista de interdicție. Singura excepție este situația în care beneficiarul notifică el însuși abaterea și restituie benevol mijloacele. Norma nu distinge între o eroare materială, o inexactitate care nu a influențat decizia, o informație falsă care a determinat acordarea subvenției și frauda propriu-zisă. Nu precizează nici cine constată caracterul neveridic al datelor și prin ce act. Citită literal, norma ar produce consecințe disproporționate. Un beneficiar care a declarat șase angajați în loc de cinci, fără ca cifra să fi influențat punctajul, ar fi obligat să restituie întreaga subvenție, chiar după ce a realizat proiectul. Teama de asemenea consecințe descurajează tocmai redacțiile mici, care nu dispun de departamente juridice. Singura interpretare compatibilă cu principiul proporționalității, consacrat de Codul administrativ, și cu principiul securității juridice este una restrictivă. Potrivit acesteia, „datele neveridice” sunt doar informațiile false care au determinat eligibilitatea sau punctajul. A patra problemă este de tehnică legislativă. Alin. (3) lit. d) și alin. (5) reglementează, în esență, aceeași obligație: menținerea criteriilor de eligibilitate pe toată durata proiectului. Niciuna dintre aceste norme nu stabilește însă ce se întâmplă dacă beneficiarul pierde eligibilitatea în timpul implementării, de exemplu prin acumularea unei restanțe fiscale. Nu este clar dacă subvenția se suspendă, se recuperează integral sau doar pentru partea neexecutată.

[22] https://mc.gov.md/ro/content/regulamentul-privind-procedura-de-desemnare-beneficiarilor-de-subventii
[23] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/pv-ce-09-2026.pdf

Se recomandă, în primul rând, păstrarea dreptului solicitanților de a lua cunoștință de actele Consiliului de experți și respingerea propunerii de abrogare a acestuia. În al doilea rând, se recomandă restabilirea, la nivelul legii, a competenței decizionale a Consiliului de experți în privința modificărilor proiectelor. Modificările nesubstanțiale ar urma să fie doar notificate secretariatului. Modificările substanțiale, care privesc obiectivele, rezultatele sau realocări semnificative între liniile bugetare (de exemplu, peste 15%), ar trebui aprobate de Consiliul de experți într-un termen scurt, stabilit de lege. Ministerul ar urma doar să modifice contractul în consecință. Pct. 41 din Regulament ar trebui corelat cu această soluție.

În al treilea rând, se recomandă înlocuirea regimului unic al „datelor neveridice” cu un regim gradat al consecințelor, proporțional cu natura și gravitatea abaterii (erorile materiale ar trebui să poată fi remediate; neexecutarea parțială, fără vină, ar trebui să atragă doar recuperarea proporțională a sumelor aferente părții neexecutate; recuperarea integrală și includerea în Lista de interdicție ar trebui rezervate informațiilor false sau documentelor falsificate care au determinat acordarea subvenției, precum și utilizării frauduloase a mijloacelor; forța majoră (impedimentul justificator) ar trebui să exonereze beneficiarul de răspundere).

Legea ar trebui să precizeze și organul care constată abaterea și forma actului prin care o face, cu garantarea dreptului beneficiarului de a fi ascultat. Excepția privind notificarea voluntară și restituirea benevolă se poate menține.

Articolul 16. Concursul pentru acordarea subvențiilor

> (1) Ministerul Culturii organizează și desfășoară, de regulă anual, concursul pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media pentru proiecte și programe care corespund scopurilor prezentei legi și domeniilor prioritare de subvenționare stabilite în condițiile art. 12.
> (2) Concursul poate fi desfășurat și de câteva ori în cursul unui an, în funcție de disponibilitatea mijloacelor financiare ale Fondului. Stabilirea de noi domenii prioritare de subvenționare se face cu respectarea prevederilor art. 12.
> (3) Anunțul de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor este publicat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii și include următoarele informații:
> a) data lansării și a încheierii procesului de recepționare a dosarelor de participare la concurs;
> b) lista domeniilor prioritare de subvenționare;
> c) criteriile de eligibilitate pentru solicitanții de subvenții;
> d) lista documentelor necesare pentru dosarul de participare la concurs;
> e) plafonul maxim al mijloacelor financiare acordate pentru subvenționarea proiectelor instituțiilor mass-media;
> f) procedura, criteriile și perioada de evaluare a dosarelor de participare la concurs.

Prima deficiență ține de lipsa unor repere temporale. Legea nu stabilește un termen minim pentru depunerea dosarelor și nici o perioadă în care trebuie lansat concursul. În practică, termenele au fost uneori foarte scurte. La concursul din mai–iunie 2026, solicitanții au avut la **dispoziție doar 20 de zile calendaristice pentru a-și pregăti dosarele**.[24] Lansarea întârziată a concursului afectează și implementarea proiectelor. În 2025, proiectele câștigătoare ale primului concurs au fost contractate abia în iulie și au trebuit finalizate până la 15 noiembrie.[25] Perioada efectivă de realizare s-a redus, astfel, la mai puțin de patru luni. Cele mai afectate sunt redacțiile mici și proiectele de investigație, care **au nevoie de timp** pentru documentare.

A doua deficiență ține de conținutul anunțului. Lista informațiilor obligatorii nu cuprinde câteva elemente esențiale pentru ca solicitanții să poată evalua oportunitatea participării (modelul contractului de finanțare, grila de evaluare și eventualele condiții de cofinanțare). Punctele 13–16 din Regulament detaliază procedura de lansare, dar nu remediază aceste lacune.

[24] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-227-2026.pdf
[25] https://mc.gov.md/sites/default/files/raport_anual_fmm_2025.pdf

Se recomandă, în primul rând, păstrarea în lege a listei minime a informațiilor din anunț și completarea ei cu următoarele elemente: modelul contractului de finanțare; grila de evaluare; eventualele condiții de cofinanțare, în limitele propuse la art. 13; plafonul pe beneficiar, dacă acesta va fi introdus. În al doilea rând, se recomandă introducerea unui termen minim pentru depunerea dosarelor, de cel puțin trei săptămâni, astfel încât solicitanții să **aibă timp rezonabil pentru pregătirea proiectelor**.

Ca opțiune de politică publică, legea ar putea stabili ca primul concurs al anului să fie lansat, de regulă, până la jumătatea lunii februarie. Soluția ar fi corelată cu recomandarea de a aproba domeniile prioritare până la 15 decembrie a anului precedent (art. 12) și ar extinde perioada efectivă de implementare a proiectelor.

Articolul 17. Consiliul de experți

> (1) Evaluarea dosarelor de participare la concurs este asigurată de Consiliul de experți, care activează pe lângă Ministerul Culturii.
> (2) Componența nominală și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de experți se aprobă prin ordinul ministrului culturii.
> (3) Mandatul de membru al Consiliului de experți este de 5 ani. Aceeași persoană nu poate fi membru al Consiliului mai mult de două mandate consecutiv.
> (4) Consiliul de experți este format din 7 membri, dintre care:
> a) 4 membri sunt desemnați de Consiliul de Presă, ca structură națională de autoreglementare jurnalistică, sau de organizațiile societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media, fiind selectați în baza unei proceduri de concurs transparente;
> b) un membru este desemnat de Ministerul Culturii, având statut de funcționar public și experiență relevantă în domeniu;
> c) un membru este desemnat de Ministerul Educației și Cercetării, care poate fi funcționar public sau specialist cu experiență relevantă în domeniul educației;
> d) un membru este desemnat de Ministerul Finanțelor, care poate fi funcționar public sau specialist cu experiență relevantă în domeniul finanțelor publice.
> (5) În procesul de selecție a membrilor Consiliului de experți se ia în considerare specializarea acestora, ținând cont de scopurile prezentei legi.
> (6) Membru al Consiliului de experți poate fi persoana care:
> a) este cetățean al Republicii Moldova, având domiciliul în Republica Moldova;
> b) cunoaște limba română și o limbă de circulație internațională;
> c) are cel puțin 5 ani de experiență în domeniile prioritare relevante pentru scopurile prezentei legi;
> d) se bucură de o reputație profesională ireproșabilă;
> e) nu este funcționar public (cu excepția membrilor desemnați de Ministerul Culturii sau, după caz, de Ministerul Educației și Cercetării și de Ministerul Finanțelor);
> f) nu are statut de angajat al unei instituții mass-media;
> g) nu este membru al unui partid politic sau al unei organizații social-politice;
> h) nu are calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau de părți din fondul statutar al unei societăți comerciale cu activități în domenii ce s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de experți;
> i) are recomandare din partea a cel puțin două asociații obștești/organizații ale societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media (cu excepția membrilor desemnați de ministere).
> (7) Mandatul de membru al Consiliului de experți încetează în caz de:
> a) expirare a mandatului;
> b) revocare;
> c) demisie;
> d) deces.
> (8) Revocarea membrului Consiliului de experți se face prin ordinul ministrului culturii, la propunerea a cel puțin 4 dintre membrii Consiliului, în cazul constatării uneia din următoarele circumstanțe:
> a) a fost condamnat în baza unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată pentru comiterea unei infracțiuni;
> b) se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 4 luni consecutiv, din motive de sănătate;
> c) este declarat dispărut fără veste, conform legii;

> d) are activități în cadrul unui partid politic sau al unei organizații social-politice;
> e) a obținut calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau de părți din fondul statutar al unei societăți comerciale cu activități în domenii ce s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de experți.
> (9) Membrul Consiliului de experți își exercită mandatul până la intrarea în funcție a noului membru, dar nu mai mult de 6 luni de la expirarea mandatului.
> (10) Consiliul de experți își alege președintele prin votul secret al membrilor săi, cu o majoritate de voturi, la prima ședință a Consiliului, convocată de Ministerul Culturii și prezidată de cel mai în vârstă membru al Consiliului. Membrul Consiliului desemnat de Ministerul Culturii nu poate fi ales în funcția de președinte al Consiliului.
> (11) Consiliul de experți se întrunește în ședințe ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar decât o dată în semestru.
> (12) Ședințele Consiliului de experți sunt publice. Data și ora desfășurării ședințelor se stabilesc de președintele Consiliului după consultarea membrilor acestuia. Informația respectivă se aduce la cunoștința membrilor Consiliului și a publicului larg prin publicarea acesteia pe pagina web oficială a Ministerului Culturii, într-un directoriu special destinat activităților de subvenționare a mass-mediei, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită pentru ședință.
> (13) În activitatea lor, membrii Consiliului de experți respectă prevederile actelor normative privind regimul conflictelor de interese. În cazul în care un membru al Consiliului consideră că se află în conflict de interese, acesta este obligat să-i informeze pe ceilalți membri ai Consiliului cu privire la conflictul de interese și să se abțină de la vot. Pentru nedeclararea conflictelor de interese, membrii Consiliului răspund conform legii. Procedura de declarare a conflictelor de interese și modul de soluționare a acestora sunt reglementate de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.
> (14) În termen de 3 luni de la sfârșitul fiecărui an, Consiliul de experți publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii raportul de activitate și raportul financiar pe anul precedent.
> (15) Partea dispozitivă a deciziilor Consiliului de experți privind acordarea de subvenții instituțiilor mass-media se publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii.
> (16) Activitatea membrilor Consiliului de experți nu este remunerată.

a) Cu privire la selecția și desemnarea membrilor

Potrivit alin. (4) lit. a), patru membri sunt desemnați „de Consiliul de Presă... sau de organizațiile societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media". Formularea alternativă lasă neclar cine desemnează membrii dacă Consiliul de Presă nu organizează concursul. Nu precizează nici ce înseamnă o organizație „reprezentativă". Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului nr. 260/2024 atribuie întreaga procedură Consiliului de Presă.[26] Procedura este, în esență, bine construită (comisie de cinci membri, interviu, punctaj pe criterii de integritate, cunoaștere a domeniului și motivare, abținerea membrilor comisiei care au recomandat candidați etc.). Ea se întemeiază însă pe un act aprobat de ministru la propunerea unei asociații private, fără o soluție pentru situația în care procedura nu este inițiată la timp. **Reformularea din proiectul de modificare din 2026 (elaborat de MC)**, potrivit căreia membrii sunt desemnați de Consiliul de Presă, iar candidaturile sunt înaintate de organizațiile societății civile, **constituie o soluție bună**. Se recomandă completarea ei cu o soluție de rezervă. Dacă procedura de selecție nu este inițiată cu suficient timp înainte de expirarea mandatelor, Ministerul Culturii ar urma să o organizeze. Comisia de selecție ar fi formată din reprezentanți ai organizațiilor societății civile din domeniu, potrivit aceluiași regulament.

b) Cu privire la mandatul, continuitatea și înlocuirea membrilor

Toți membrii Consiliului au fost numiți prin același ordin, la 8 octombrie 2024.[27] Mandatele lor vor expira, prin urmare, simultan, în octombrie 2029. Alin. (9) permite prelungirea mandatului cu cel mult șase luni. Dacă desemnarea noilor membri întârzie mai mult, Consiliul rămâne fără membri, iar concursurile se blochează. Legea nu precizează nici durata mandatului membrului

[26] https://mc.gov.md/sites/default/files/file-cloud/ord-mc-260-2024.pdf
[27] https://mc.gov.md/ro/content/fondul-pentru-subventionarea-mass-mediei

desemnat în locul celui care a plecat înainte de termen. Proiectul din 2026 propune pentru acesta un mandat nou, integral, de cinci ani – o soluție judicioasă. Procedura de desemnare ar trebui inițiată cu cel puțin patru luni înainte de expirarea mandatelor.

c) Cu privire la condițiile de numire

Condițiile de la alin. (6) sunt, în ansamblu, justificate, dar câteva dintre ele sunt fie excesive, fie insuficiente, fie formulate imprecis. Experiența în „domeniile prioritare" **(lit. c)** este un criteriu imprevizibil, deoarece domeniile se schimbă anual. Eliminarea cuvântului „prioritare", propusă în proiectul MC, este corectă. Lit. f) exclude doar angajații instituțiilor mass-media. Nu îi exclude pe proprietari, administratori, membrii organelor de conducere ale asociațiilor obștești editoare sau colaboratorii permanenți, deși aceștia se pot afla într-un conflict de interese chiar mai grav decât un angajat. În privința alin. (6) lit. d) (reputația profesională ireproșabilă), se recomandă operaționalizarea criteriului prin condiții verificabile, precum lipsa antecedentelor penale pentru infracțiuni intenționate, lipsa unei constatări definitive de incompatibilitate sau de conflict de interese într-o perioadă de referință și, pentru candidații jurnaliști, lipsa unei decizii definitive privind încălcări grave ale normelor deontologice. În privința alin. (6) lit. f), se recomandă extinderea incompatibilității la toate persoanele care au un raport de muncă, de asociere, de conducere sau de colaborare permanentă cu o instituție mass-media eligibilă, inclusiv pentru o perioadă anterioară numirii, de exemplu 12 luni. Jurnaliștii independenți și cadrele universitare ar rămâne eligibili, cu obligația de abținere în cazurile concrete de conflict. În privința alin. (6) lit. a), ca opțiune de politică publică, se recomandă înlocuirea cerinței domiciliului cu obligația de a participa efectiv la ședințe, inclusiv online.

d) Cu privire la revocarea membrilor

Temeiurile de revocare prevăzute la alin. (8) sunt destul de limitate (condamnarea, boala de peste patru luni, dispariția, activitatea politică și deținerea de acțiuni). Lipsesc temeiuri esențiale, precum incompatibilitatea survenită, de exemplu, angajarea la o instituție mass-media; încălcarea gravă a regimului conflictului de interese; absențele nemotivate repetate; divulgarea informațiilor confidențiale. Procedura este, la rândul ei, incompletă. Legea nu prevede audierea membrului vizat și nu precizează dacă ministrul este obligat să revoce la propunerea a patru membri. O majoritate de patru membri ar putea propune revocarea unui membru care formulează opinii separate, invocând un temei vag.

Se recomandă completarea temeiurilor de revocare cu situațiile enumerate mai sus și instituirea unei proceduri clare. Revocarea s-ar declanșa la propunerea motivată a cel puțin patru membri. Membrul vizat ar trebui audiat. Revocarea s-ar dispune prin ordin motivat al ministrului, într-un termen stabilit de lege, numai dacă temeiul este constatat, iar ordinul ar putea fi contestat potrivit Codului administrativ.

e) Cu privire la conflictele de interese

Deși în practică nu au existat asemenea situații, trebuie subliniat că legea nu stabilește cvorumul pentru situația recuzărilor (sau abținerilor) multiple și nu prevede membri supleanți. Spre exemplu, dacă trei membri au colaborat cu același solicitant și se abțin, rămân patru membri, iar pragul de patru voturi prevăzut la pct. 24 din Regulament devine o cerință de unanimitate. Dacă se abțin patru membri, adoptarea deciziei devine imposibilă. În primul rând, se recomandă rescrierea alin. (13), astfel încât legea să definească situațiile de conflict de interese (care ar include, fără a se limita la acestea, interesul patrimonial; raportul de muncă, contractul, consultanța sau calitatea în organele de conducere ale solicitantului într-o perioadă de referință anterioară; rudenia apropiată; recomandarea primită de la solicitant pentru desemnare; orice altă relație care poate afecta imparțialitatea). Tot aici s-ar include situația membrilor care au participat, în cadrul Consiliului de Presă, la adoptarea unei decizii privind un solicitant (a se vedea art. 14). Membrul aflat în conflict nu ar trebui să participe nici la discuția, nici la evaluarea, nici la votul privind dosarul respectiv.

Legea ar trebui să permită recuzarea la cererea oricărui membru sau a solicitantului, decisă de Consiliu fără participarea celui vizat, cu consemnarea în procesul-verbal. Decizia adoptată cu participarea unui membru aflat într-un conflict nedeclarat ar trebui reexaminată dacă votul acestuia a fost determinant. Nedeclararea conflictului ar trebui să constituie temei de revocare. Pentru a asigura funcționalitatea Consiliului, se recomandă, totodată, desemnarea unui membru supleant pentru fiecare categorie, odată cu titularii.

f) Cu privire la remunerarea și capacitatea Consiliului

Activitatea membrilor Consiliului nu este remunerată. În 2024, Guvernul a obiectat la remunerarea din mijloacele Fondului, invocând regimul funcționarilor publici (a se vedea tabelul de sinteză[28]). Volumul de muncă este însă considerabil, deoarece fiecare membru punctează fiecare dosar (în februarie 2026 au fost depuse tocmai 58 de dosare). Absența remunerației restrânge „bazinul" de candidați. Ca opțiune de politică publică, **se recomandă** acordarea unei indemnizații membrilor desemnați de societatea civilă, pentru fiecare ședință sau dosar evaluat, în cuantumul stabilit de Guvern. Indemnizația ar urma să fie plătită din bugetul Ministerului Culturii, nu din mijloacele Fondului destinate subvențiilor. Membrii care au calitatea de funcționar public nu ar beneficia de indemnizație.

Articolul 18. Atribuțiile Consiliului de experți

Articolul prevede că deciziile Consiliului sunt motivate și **pot fi contestate în instanță**. Problema principală ține de natura juridică a acestor decizii. Consiliul activează „pe lângă" Ministerul Culturii, nu are personalitate juridică, iar lista finală a beneficiarilor este aprobată prin ordinul ministrului. Formularea textului îi poate induce în eroare pe solicitanți în identificarea actului administrativ care trebuie atacat.

Decizia Consiliului poate fi considerată actul care produce efecte juridice și care trebuie atacat în instanță. În realitate, însă, decizia Consiliului este un act pregătitor, iar actul atacabil este ordinul ministrului. În consecință, acțiunile pot fi respinse ca tardive sau ca îndreptate împotriva unui act necorespunzător. Situația este agravată de faptul că Regulamentul a introdus o contestație la minister (pct. 30–34), al cărei raport cu procedura prealabilă din Codul administrativ nu este clarificat deocamdată. Codul administrativ prevede, ca regulă generală, termene de 30 de zile pentru cererea prealabilă și pentru acțiunea în instanță, dar permite unei legi speciale să instituie o procedură proprie.

Enumerarea atribuțiilor este, la rândul ei, incompletă. Lipsesc decizia asupra modificărilor proiectelor (art. 15 alin. (3) lit. e)), constatarea faptelor care stau la baza includerii în Lista de interdicție (art. 22) și definitivarea domeniilor prioritare (art. 12). Alin. (3), privind secretariatul, este necorelat cu art. 9.

Se recomandă, prin urmare, completarea atribuțiilor Consiliului cu cele trei competențe lipsă. Legea ar trebui să precizeze, totodată, că decizia Consiliului privind fiecare dosar (eligibilitate, punctaj, rezultat) se comunică solicitantului, împreună cu motivarea și fișele de evaluare, și poate fi contestată în procedura specială propusă la art. 21¹. Decizia emisă în această procedură și ordinul ministrului ar putea fi atacate direct în instanța de contencios administrativ, într-un termen care curge de la comunicare, fără o altă procedură prealabilă. Alin. (3) ar urma să fie corelat cu soluția propusă la art. 9.

Articolul 19. Desfășurarea concursului

Art. 19 prevede că dosarele se examinează de Consiliul de experți potrivit Regulamentului. Concursul cuprinde trei etape: depunerea, examinarea și desemnarea beneficiarilor. Enumerarea

[28] https://www.parlament.md/preview?id=694fdfcb-b228-4150-b022-3e3741be32e7&url=https://ep-sp.parlament.md/legislativedocuments/638459443456061755/Documents/20240313163337.pdf&method=GetDocumentContent

omite contestarea și contractarea, deși ambele sunt etape esențiale ale procedurii. Proiectul MC din 2026 adaugă „secretariatul Fondului" printre organele care examinează dosarele, fără a delimita însă rolurile. Regulile de evaluare există doar în Regulament (punctarea individuală, media aritmetică, pragul minim de 60 de puncte). Departajarea la punctaj egal nu este reglementată nicăieri. Criteriul 4 din grila de evaluare punctează, între altele, „notorietatea" instituției. Acest element dezavantajează inițiativele noi și redacțiile locale, fără legătură cu calitatea proiectului.

Se recomandă delimitarea clară a rolurilor: secretariatul verifică doar completitudinea dosarelor, iar Consiliul de experți decide asupra eligibilității și evaluează proiectele. Etapele concursului ar trebui completate cu contestarea și contractarea. Regulamentul ar trebui să stabilească principiile evaluării:

- fiecare membru completează fișa de evaluare cu motivare pe fiecare criteriu;
- grila de evaluare se publică odată cu anunțul;
- la punctaj egal, departajarea se face mai întâi după criteriul cu ponderea cea mai mare, iar apoi după acoperirea unei zone sau a unui public insuficient „deservit".

La nivelul Regulamentului, se recomandă eliminarea „notorietății" din criteriul 4. Ca bună practică, Regulamentul ar putea impune reconsiderarea consemnată a evaluării atunci când diferența dintre punctajele acordate de membri depășește un anumit prag.

Articolul 20. Depunerea și recepționarea dosarelor

Art. 20 permite depunerea dosarelor la secretariat sau online și enumeră documentele de bază (dovada eligibilității, propunerea de proiect, dovada resurselor, certificatul fiscal și declarațiile privind sancțiunile CA și deciziile Consiliului de Presă). Dosarul incomplet se respinge, dar poate fi redepus până la termenul-limită. Lit. e) depășește criteriul legal de eligibilitate, așa cum s-a arătat la art. 14. Lit. c), care cere „dovada existenței resurselor umane și tehnice", a fost catalogată drept vagă încă din 2023 de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.[29]

Articolul 21. Examinarea dosarelor și comunicarea rezultatelor

Art. 21 stabilește un termen de o lună pentru examinarea dosarelor, care poate fi prelungit cu 10 zile lucrătoare. Articolul permite verificarea datelor prin interoperabilitate și prevede publicarea rezultatelor în 3 zile lucrătoare. Legea nu prevede însă comunicarea individuală a deciziei motivate către fiecare solicitant. Publicarea listei nu constituie o comunicare individuală și nu poate marca, în mod rezonabil, începutul termenului de contestare. Proiectul din 2026 leagă totuși termenul de contestare de momentul publicării – fapt care contravine Codului administrativ.

Se recomandă ca, pe lângă publicarea rezultatelor, legea să prevadă comunicarea către fiecare solicitant, într-un termen scurt, a deciziei motivate și a fișelor de evaluare. Termenul trebuie corelat cu cel propus la art. 11. Termenul de contestare ar trebui să curgă de la această comunicare, astfel cum prevede Codul administrativ. Se recomandă, de asemenea, ca înainte de a declara neeligibil un dosar pe baza unor informații din alte surse, Consiliul de experți să i le comunice solicitantului și să-i acorde un termen scurt pentru explicații.

Articolul 22. Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții

Art. 22 instituie un registru ținut de Ministerul Culturii. În registru sunt incluși solicitanții sau beneficiarii care au prezentat date neveridice ori documente false, constatate de Consiliul de experți, precum și beneficiarii care nu și-au îndeplinit angajamentele. Procedura de includere și de excludere este lăsată în seama ministerului, la propunerea Consiliului. Reglementarea este insuficientă, iar Regulamentul a depășit-o.

[29] Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Aviz la proiectul nr. 306/2023, https://www.parlament.md/preview?id=79ec3030-76d7-44e9-a71e-67cf0c1b4902&url=https://ep-sp.parlament.md/legislativedocuments/638307962780141675/Documents/20231016090242.pdf&method=GetDocumentContent

În primul rând, Anexa nr. 5 la Regulament extinde temeiurile de includere la orice „acțiuni de încălcare a prevederilor Regulamentului” și admite excluderea „temporară sau permanentă”.[30] Legea nu permite un temei atât de larg, iar o măsură permanentă nu are bază legală. În al doilea rând, legea nu stabilește durata maximă a măsurii, criteriile de individualizare, audierea, efectul anulării actului sau radierea. Anexa nr. 5 notifică instituția abia după includere și îi acordă 5 zile pentru „contestare”, fără a preciza calea exactă de atac. În al treilea rând, competența este dublă și confuză. Legea prevede că lista este ținută de minister și că faptele sunt constatate de Consiliul de experți, în timp ce Anexa nr. 5 îi atribuie Consiliului „dreptul de a include subiectul în Listă”. În al patrulea rând, termenele de contestare nu sunt corelate. Art. 15 alin. (4) trimite la Codul administrativ, care prevede o cerere prealabilă de 30 de zile, iar Anexa nr. 5 prevede doar 5 zile. Potrivit Legii nr. 100/2017, un act subordonat legii nu poate extinde temeiurile prevăzute de lege.

Se recomandă, prin urmare, rescrierea art. 22. Legea ar trebui să stabilească limitativ temeiurile de includere (prezentarea de informații false sau de documente falsificate care au determinat ori ar fi putut determina admiterea dosarului sau punctajul; neexecutarea culpabilă a obligațiilor esențiale ale contractului, după o notificare care acordă un termen rezonabil de remediere; refuzul de a restitui sumele datorate potrivit unei decizii definitive). Legea ar trebui să prevadă durate maxime diferențiate pentru fiecare temei, cu posibilitatea majorării în caz de repetare. Durata concretă s-ar individualiza în funcție de gravitatea faptei, de valoarea sumelor și de gradul de cooperare. Procedura ar include comunicarea faptelor și a probelor, un termen pentru explicații, audierea la cerere și o decizie motivată a Consiliului de experți, aprobată prin ordinul ministrului în condițiile art. 7. Decizia ar putea fi contestată potrivit Codului administrativ, iar instanța ar putea suspenda executarea. Radierea ar trebui să intervină de drept la expirarea duratei, iar anticipat la anularea actului. Datele publicate ar trebui limitate la denumire, număr de identificare, temei și perioadă și eliminate de pe pagina publică la radiere.

Legea ar trebui să precizeze expres că erorile materiale și inexactitățile care nu au influențat decizia nu atrag includerea în listă. Soluția ar fi corelată cu regimul gradat propus la art. 15. Ca opțiune de politică publică, pentru a preveni eludarea, măsura s-ar putea extinde asupra succesorilor în drepturi și asupra instituțiilor create după includere, aflate sub controlul aceluiași beneficiar efectiv.

Articolele 23 și 24. Intrarea în vigoare și dispozițiile tranzitorii

Art. 23 și-a produs efectul, iar legea a intrat în vigoare la 2 august 2024. Termenele prevăzute la art. 24 au fost executate, dar cu întârziere. Regulamentul Consiliului trebuia aprobat până la 2 noiembrie 2024, dar a fost aprobat la 16 decembrie 2024. Regulamentul procedurii trebuia elaborat în trei luni de la constituirea Consiliului, adică până în ianuarie 2025, dar a fost aprobat la 10 aprilie 2025. Întârzierile au amânat primul concurs cu aproape un an față de intrarea în vigoare a legii.

[30] https://mc.gov.md/ro/content/regulamentul-privind-procedura-de-desemnare-beneficiarilor-de-subventii

Capitolul IV: Cadrul de reglementare secundar

4.1. Cronologia aprobării actelor normative conexe (2024–2025)

Implementarea structurală a Legii nr. 50/2024 a solicitat elaborarea, consultarea publică, definitivarea și emiterea unui pachet complex de reglementări subsecvente de către Ministerul Culturii, entitate de stat responsabilă de implementarea legii. Aceste acte au avut scopul de a operaționaliza filtrele de etică și independență decizională.

Cronologia adoptării actelor normative și a acțiunilor conexe în perioada 2024–2025 include următoarele etape esențiale:

- 2 mai anul 2024 – în Monitorul Oficial este publicată Legea organică nr. 50/2024;
- 22 iulie 2024 - este emis Ordinul ministrului culturii nr. 260, prin care este aprobat *Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți*. Prin acest ordin se activează filtru societății civile în managementul Fondului.
- 8 octombrie 2024 - este emis Ordinul ministrului culturii nr. 323, prin care se aprobă oficial *componența nominală a celor 7 membri ai Consiliului de experți*, dând startul activității organului independent de evaluare a proiectelor jurnalistice;
- 16 decembrie 2024 - este emis Ordinul ministrului culturii nr. 390, fiind aprobat *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de experți*, definind procedurile interne de vot, managementul conflictelor de interese și mecanismele de examinare a dosarelor.

Anul 2025 este primul an de finanțare și, implicit, al primelor concursuri de proiecte pentru subvenționare din Fond. Lansarea finanțărilor și operaționalizarea tehnică a necesitat completarea actelor normative secundare și anume:

- 10 aprilie 2025 - sunt emise simultan două acte fundamentale pentru primul an de finanțare: Ordinul ministrului culturii nr. 94 care detaliază procedurile specifice de monitorizare a proiectelor și Ordinul nr. 95 care determină în mod oficial *domeniile prioritare de subvenționare* pentru sesiunea curentă;
- 22 iulie 2025 - este publicat Ordinul ministrului culturii nr. 279 privind *Regulamentul concursului*, prin care se dă start oficial procedurii administrative și se stabilește perioada de depunere a dosarelor (23 iulie – 14 august 2025);
- 27 noiembrie 2025 - Ministerul Culturii inițiază oficial procesul de *consultare publică pentru stabilirea priorităților de finanțare destinate ciclului bugetar următor*. Această etapă normativă este obligatorie conform art. 12 din Legea nr. 50/2024.

4.2. Evaluarea Regulamentului de bază privind alocarea și monitorizarea fondurilor

Fără a subestima importanța celorlalte acte normative secundare, *Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media* (Ordinul MC nr. 94/2025), este considerat motorul operațional al întregii reforme prevăzute de Legea 50/2024. Dacă legea stabilește concepte, principii generale și un cadru juridic larg, Regulamentul urmărește să le transpună în realitate prin instrumente concrete. El constituie pilonul central din următoarele considerente:

- stabilește riguros pașii procedurali pentru depunerea dosarelor, înregistrarea în concurs și criteriile tehnice de validare;

- ghidează activitatea membrilor Consiliului de experți, stabilind normele exacte după care aceștia pot acorda punctaj proiectelor și pot decide cine să fie beneficiarii subvențiilor;
- asigură responsabilitatea financiară prin metodologii de monitorizare, raportare și auditare post-alocare, garantând că banii publici sunt folosiți conform destinației și nu sunt deturnați.

Regulamentul se remarcă prin eliminarea anumitor ambiguități legislative, punând la dispoziția solicitanților formulare standardizate, cum ar fi cele de propunere de proiect și un calendar predictibil. Prin corelarea criteriilor de selecție cu respectarea eticii profesionale, actul funcționează ca un instrument calitativ care încurajează jurnalismul independent și descurajează instituțiile media paravan sau cele afiliate politic.

Totodată, cerințele complexe de raportare și criteriile rigide de eligibilitate administrativă pot dezavantaja redacțiile locale independente care, de regulă, nu dispun de suficient personal juridic sau contabili pentru scrierea de proiecte și gestionarea acestora. Să mai reținem, că aplicarea corespunzătoare a Regulamentului depinde în totalitate de integritatea și nepărtinirea membrilor Consiliului de experți. Orice nuanță interpretată subiectiv în procesul de evaluare a calității jurnalistice poate atrage suspiciuni de părtinire, transformând contestațiile administrative într-un parcurs anevoios.

Capitolul V: Efecte practice, impact și rezultate înregistrate

5.1. Analiza primelor concursuri de proiecte (2025–2026)

În perioada 2025–2026, MC a organizat 4 concursuri de proiecte în cadrul Fondului pentru subvenționarea mass-mediei, după cum urmează:

Anul bugetar 2025

Primul concurs (lansat la 14 aprilie 2025):

- **Număr de dosare depuse:** 58 de la 55 de instituții media.
- **Rezultat:** Consiliul de experți a propus pentru finanțare 15 proiecte mass-media (lista fiind validată oficial prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 273 din 18 iulie 2025).
- **Valoare subvenții acordate:** circa 4,6 milioane de lei *(din bugetul alocat inițial de 20 de milioane)*

Al doilea concurs (lansat la 23 iulie 2025):

- **Număr de dosare depuse:** 20.
- **Rezultat:** Consiliul de experți a propus spre finanțare 8 proiecte media (rezultatele finale fiind aprobate prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 360 din 29 septembrie 2025).
- **Valoare subvenții acordate:** circa 6 milioane de lei (6.012.378 de lei).

Bilanț total 2025:

- **Fond total:** 35 milioane lei
- **Număr solicitanți de subvenții** – 78.
- **Număr beneficiari** – 23.
- **Valoare subvenții acordate** – circa 10,6 milioane de lei.

Bilanțul complet al primului an de aplicare a legii indică faptul că, din totalul proiectelor depuse în ambele etape, 23 au beneficiat efectiv de subvenții de stat, suma totală contractată fiind de puțin peste 10,6 milioane de lei din totalul de 35 de milioane disponibili pentru anul 2025. Faptul relevă o executare incompletă a bugetului din mai multe motive, inclusiv: - valoarea redusă a contractelor semnate în pofida valorilor generoase a fondurilor rezervate concursurilor (la primul concurs au fost puși în competiție 20 de milioane de lei din 58 de proiecte doar 15 au fost aprobate, iar la al doilea concurs – din 20 de proiecte au fost selectate doar 8);

- criteriile stricte și clare de eligibilitate (fiind primul an de aplicare a legii, multe instituții mass-media nu au reușit să treacă de rigorile juridice și deontologice impuse);
- presiunea timpului (concursurile au fost finalizate prea târziu – la mijloc de iulie și la sfârșit de septembrie, iar toți beneficiarii aveau obligația legală, conform cadrului bugetar-fiscal, să finalizeze activitățile și să cheltuiască banii până cel târziu în luna noiembrie 2025, motiv din care lansarea altor concursuri care să absoarbă restul de fonduri a fost imposibilă).

Anul bugetar 2026

Primul concurs (februarie 2026):

- **Număr de dosare** depuse - 58
- **Rezultat -** Consiliul de experți a propus pentru finanțare 22 de proiecte mass-media
- **Valoare subvenții acordate:** circa 13,5 milioane de lei *(din bugetul total de 20 de milioane pentru anul 2026)*

Al doilea concurs (mai/Iunie 2026):

- **Număr de dosare** depuse - 43
- **Rezultat** - Consiliul de experți a propus pentru finanțare 14 proiecte mass-media
- **Valoarea subvențiilor acordate:** circa 6 milioane de lei

Bilanț total 2026:

- **Fond total:** 20 milioane lei
- **Număr solicitanți de subvenții** – 101.
- **Număr beneficiari** – 36.

- **Valoare subvenții** – circa 19,5 milioane de lei.

Bilanț total 2025–2026

- **Subvenții totale acordate:** 55 milioane lei
- **Subvenții valorificate:** puțin peste 30 de milioane de lei
- **Număr solicitanți:** 179
- **Număr beneficiari:** 59

Sinteză comparativă (2025 vs. 2026)

- **Buget Fond:** s-a diminuat de la 35 la 20 de milioane de lei
- **Număr solicitanți:** a crescut de la 78 la 101
- **Număr beneficiari:** a crescut de la 23 la 36
- **Valoare subvenții:** a crescut de la 10,6 la 19,5 milioane de lei

De menționat că, în timp, au intervenit modificări în condițiile de participare la concurs, acestea vizând, în special, structura categoriilor de solicitanți. În cadrul primelor concursuri organizarea s-a făcut rigid, pe categorii/tipuri de media care, de fapt, oferea avantaje clare televiziunilor.

Astfel, pentru televiziuni naționale plafonul maxim per proiect era de 2.000.000 lei; pentru televiziuni regionale/locale, posturi de radio, presă scrisă și online - plafon maxim per proiect de 1.250.000 lei; pentru proiecte mici - plafon maxim per proiect de 250.000 lei.[31]

Ulterior, pentru a asigura o mai mare echitate în raport cu solicitanții, s-a renunțat complet la separarea pe tipuri mass-media (TV, radio, print, online), iar solicitanții au putut aplica liber la oricare din cele două categorii nou-înființate, indiferent de profilul lor tehnic: Categorie generală, cu plafon maxim de 700.000 lei per proiect și Proiecte mici, cu plafon maxim de 250.000 lei per proiect.[32] În cadrul concursului din mai/iunie 2026, între cele 14 proiecte câștigătoare, se regăsesc 9 la Categoria generală și 5 – la Proiecte mici. La categoria Proiecte mici au obținut subvenții publicația periodică ”Expresul” (Ungheni/Călărași), tvn.md (Bălți), Tv Drochia, finewine.md și Tv Albasat (Nisporeni).[33] Valoare subvențiilor variază între 180 și 250 de mii de lei.

Domeniile prioritare tematice pentru anii 2025 și 2026 sunt prezentate în tabelul alăturat:

Tabelul 1. Domeniile prioritare de subvenționare în 2025 și 2026

Domenii prioritare 2025	Domenii prioritare 2026
Promovarea imaginii Republicii Moldova, a valorilor naționale, statului de drept și integrării europene;	Promovarea democrației și a integrării europene;
Susținerea culturii autohtone, a memoriei istorice, sportului, protecției mediului, economiei și specificului local;	Cultura autohtonă, memoria istorică;
Promovarea incluziunii și coeziunii sociale, inclusiv prin produse media în limbile minorităților;	Domenii de interes social: incluziune, toleranță și coeziune socială, prevenirea consumului de droguri, a abandonului școlar sau a exploatării copiilor;
Încurajarea jurnalismului de investigație;	Alfabetizare informațională și media, combaterea propagandei și a dezinformării, inclusiv în limbile minorităților naționale;
Educație media, combaterea dezinformării și alfabetizare informațională;	Producții mediatice adaptate pentru persoanele cu deficiențe de auz și văz;
Sprijinirea producțiilor media locale și regionale;	Investigații jurnalistice.[34]
Fortificarea capacităților instituționale pentru independență editorială și economică.	
Total domenii: 7	**Total** domenii: 6

[31] https://www.moldpres.md/rom/cultura/ministerul-culturii-lanseaza-al-doilea-concurs-de-subventii-pentru-mass-media-in-2025
[32] https://mc.gov.md/ro/content/anunt-de-lansare-concursului-pentru-acordarea-subventiilor-din-fondul-de-subventionare-2
[33] https://www.mc.gov.md/sites/default/files/14.pdf
[34] https://mc.gov.md/sites/default/files/ordin_nr._45_din_03.02.2026_lansare_concurs_2026.pdf

Cu referire la domeniile prioritare, remarcăm o diversitate largă de teme și aspecte tematice de interes social major. În același rând, aspectul tematic ”Promovarea imaginii Republicii Moldova”, de exemplu, nu se pliază tocmai exact pe misiunea firească a mass-mediei. Promovarea imaginii țării este, mai degrabă, grija și preocupările statului.

Domeniile prioritare reflectă o concordanță deplină cu cerințele art. 12 din Legea 50/2024. Pe de o parte, această abordare incluzivă oferă o șansă egală de acces la subvenții tuturor tipurilor de mass-media. Redacțiile mici, redacțiile de nișă nu sunt marginalizate în favoarea marilor trusturi media. Astfel, este stimulată o acoperire tematică vastă și se evită crearea unui monopol al subiectelor, de exemplu, pur politice sau geopolitice. Pe de altă parte, atare abordare ar putea să dilueze impactul strategic al banilor publici**.** Când totul este o prioritate, nimic nu mai este cu adevărat o prioritate. În loc ca resursele limitate să fie concentrate masiv pe două-trei probleme stringente ale societății, banii sunt fragmentați în zeci de micro-proiecte. De asemenea, un spectru prea larg complică munca Consiliului de experți, nevoit să evalueze și să compare dosare complet eterogene.

Experiența anilor 2025-2026 demonstrează că Fondul a trecut de faza scriptică și a generat efecte financiare directe: au fost desfășurate primele concursuri în urma cărora un șir de redacții locale și naționale independente au beneficiat și beneficiază de finanțare guvernamentală pentru proiecte de interes public. Legea a forțat, de asemenea, o mai mare transparență a proprietății media prin condiționarea accesului la subvenții. Subvențiile de stat, mai ales la nivel local/regional, au permis redacțiilor să supraviețuiască comercial în contextul situației economice precare și, implicit, prăbușirii pieței de publicitate, sprijinindu-le în producerea de conținut media de calitate, inclusiv în limbi ale minorităților etnice.

În același rând experiența acumulată scoate în evidență și o realitate dură. Bugetul Fondului în 2025 inițial era generos - 35 de milioane de lei, dar mai puțin de jumătate din acești bani au fost contractați efectiv. Multe redacții au fost descalificate în etapele preliminare din cauza erorilor administrative, a micilor restanțe fiscale, a erorilor tehnice în structurarea bugetelor, lipsa dovezilor privind respectarea normelor deontologice și, în definitiv, neîndeplinirea criteriilor stricte din Legea nr. 50/2024. Persistă, la fel, problema de capacitate redusă în cazul redacțiilor mici, pentru care procesul de aplicare este disproporționat, de altfel, ca și de gestionare a subvențiilor obținute. Instituțiile mass-media locale, cu câțiva angajați, consumă resurse umane semnificative suplimentare pentru a îndeplini cerințele birocratice de raportare financiară impuse de lege și de regulamentele MC, în timp ce marile trusturi media au departamente juridice și servicii de contabilitate dedicate.

O analiză comparată a rigorilor de raportare întemeiate pe setul de reguli prevăzute de Regulamentul aprobat prin Ordinul MC nr. 94/2025, în cazul Proiecte mari vs. Proiecte mici, este prezentată în tabelul alăturat.

Tabelul 2. Obligații de raportare: proiecte mari vs. proiecte mici

Criteriu de comparat	Proiecte Mari (TV naționale, trusturi/rețele media)	Proiecte Mici (presă locală/regională, portaluri de nișă)
Presiune administrativă	Scăzută. Dispun de departamente juridice, contabile și de resurse umane dedicate.	Extrem de ridicată. Jurnaliștii îndeplinesc adesea și rolul de manageri de proiect sau contabili.
Raportare financiară	Necesită audit extern obligatoriu, extrase bancare detaliate și justificarea fiecărei linii de buget/producție.	Necesită bonuri, facturi fiscale electronice pentru fiecare achiziție mică, foi de parcurs, contracte de prestări servicii.

Criteriu de comparat	Proiecte Mari (TV naționale, trusturi/rețele media)	Proiecte Mici (presă locală/regională, portaluri de nișă)
Raportare narativă/conținut	Monitorizare bazată pe minute de emisie, grile de programe aprobate de CA și indicatori de audiență.	Monitorizare bazată pe număr de articole, linkuri active, vizualizări unice pe site (Google Analytics).
Riscuri identificate	Întârzieri tehnice la achiziția de echipamente mari de emisie din import.	Blocaje la justificarea cheltuielilor neprevăzute (ex: deplasări pe teren în sate unde nu se emit facturi fiscale).

Regulamentul MC nr. 94/2025 aplică un set de reguli standard pentru toți beneficiarii de subvenții, însă presiunea administrativă este resimțită de către redacții disproporționat în funcție de mărimea lor. Situația atestată sugerează necesitatea modificării Regulamentului pentru a simplifica procedurile de raportare în cazul proiectelor mici și a proteja redacțiile locale de birocrația sufocantă.

În 2025-2026 MC și Consiliul de experți au reacționat la problemele identificate pe parcurs și au intervenit pentru a îmbunătăți procesul general de gestionare a Fondului. Între intervenții se remarcă diminuarea plafoanelor subvențiilor per proiect, care a condus la o distribuire mai echitabilă a banilor, precum și regula anti-cumul, acordându-le, astfel, șanse mai mari proiectelor respinse inițial.[35]

Totodată, iese în evidență faptul, că bugetul Fondului, în 2025, a constituit 35 de milioane de lei, iar în anul 2026 a scăzut drastic la 20 de milioane de lei. Faptul denotă o lipsă de predictibilitate economică și sugerează că finanțarea trebuie decuplată de deciziile politice anuale și legată de o cotă procentuală fixă, stabilă, ceea ce ar ajuta instituțiile mass-media să își poată planifica strategii editoriale pe termen lung.

Respingerea unor proiecte a provocat discuții aprinse în comunitate, indiferent dacă motivele au fost sau nu întemeiate. Această situație indică la necesitatea de a îmbunătăți comunicarea publică a MC/Consiliul de experți, inclusiv fișe de evaluare a proiectelor detaliate și transparente pentru a înlătura orice suspiciune de subiectivism sau de aplicare selectivă a criteriilor etice.

5.2. Impactul asupra pluralismului mediatic și presei locale

Fondul de subvenționare a mass-mediei, creat pentru a sprijini presa independentă din țară, a sprijinit lărgirea pluralismului mediatic și a avut un impact major de revitalizare și stabilizare financiară, mai ales, asupra presei locale.

În mod obiectiv, nu există un număr oficial agregat ori o estimare fixă la nivel național privind totalul produselor jurnalistice, articolelor sau emisiunilor realizate în cadrul proiectelor subvenționate în perioada 2025-2026. Absența datelor statistice se explică prin diversitatea indicatorilor de performanță, fiecare instituție mass-media subvenționată stabilindu-și propriile ținte în funcție de tipul de media. De exemplu, un post TV își poate asuma producerea unui număr de ediții a unei emisiuni de ciclu; o publicație online de investigații poate propune un număr de conținuturi ample de tip fact-checking, în timp ce un ziar local tipărit - pagini tematice sau ediții distribuite.

Datele colectate prin mecanismul de raportare post-factum sunt defalcate individual, pe redacții, și nu cumulate într-un singur indicator numeric de conținuturi. Prin urmare, amploarea programului din anii 2025–2026 poate fi cuantificată oficial prin numărul de proiecte de interes public finanțate – 59, cu un buget total de 19,5 milioane de lei.

[35] https://mc.gov.md/ro/content/anunt-de-lansare-concursului-pentru-acordarea-subventiilor-din-fondul-de-subventionare-2

În conformitate cu datele și criteriile oficiale stabilite de MC și de Consiliul de experți în cadrul apelurilor din 2025–2026, proiectele finanțate au acoperit o serie de domenii tematice prioritare. Proiectele aprobate arată o delimitare clară între temele dominante și cele abordate mai rar.

În anul 2025 - primul an de implementare practică și operaționalizare a Fondului, ponderea proiectelor câștigătoare a arătat o dinamică adaptată urgențelor din acel moment. Dacă în 2026 s-a consolidat puternic pilonul de cultură și identitate locală, în 2025, cea mai mare pondere a proiectelor finanțate s-a concentrat pe următoarele trei direcții majore:

a) alfabetizarea media și combaterea dezinformării. În contextul provocărilor geopolitice intense de pe parcursul anului, majoritatea instituțiilor media care au aplicat au prioritizat proiecte destinate demontării știrilor false, dezvoltării gândirii critice în comunități și verificării faptelor (*fact-checking*);

b) promovarea valorilor democratice și a parcursului de integrare europeană, prin proiecte centrate pe explicarea reformelor structurale, drepturile omului și avantajele apropierii Republicii Moldova de standardele UE.

c) jurnalismul comunitar și coeziunea socială cu accent puternic pe reziliența socială. Proiectele au vizat incluziunea minorităților naționale, problemele stringente ale comunităților rurale și dialogul intercultural.

Redacțiile locale/regionale, având o proximitate directă cu cetățenii din comunități, au combinat domeniile prioritare prin intermediul proiectelor finanțate din Fondul de subvenționare a mass-mediei, iar abordările editoriale au răspuns direct specificului cultural, social și lingvistic din teritoriu.

Redacțiile din Ungheni (*Expresul* și *Unghiul*), de exemplu, s-au remarcat prin capacitatea de a unifica jurnalismul comunitar cu noile standarde media naționale. Publicația *Expresul*, a explicat proiectele de infrastructură locale finanțate din fonduri europene (apă, canalizare, drumuri) prin prisma poveștilor umane și a impactului lor social. Publicația *Unghiul* a dublat analiza dezvoltării unor localități din raion cu o componentă dedicată *culturii și memoriei istorice*, scoțând în evidență monumentele sau tradițiile care renasc în acele localități datorită parcursului european. În plus, varianta lor online, Unghiul.md, a integrat regulat module de educație mediatică pentru a învăța comunitățile rurale cum să deosebească o știre adevărată despre UE de falsurile propagandei.

Redacțiile *Nokta* și *Laf* din Găgăuzia s-au axat pe protejarea spațiului informațional în fața atacurilor hibride cu accent pe combaterea știrilor false.

Portalul *Nokta* a creat conținut în limba rusă și în limba găgăuză special conceput pentru a demonta miturile geopolitice legate de parcursul democratic al țării. Portalul a combinat această luptă cu *promovarea identității culturale specifice autonomiei*. În cadrul aceluiași proiect subvenționat de Fond, de exemplu, o ediție video demonta dezinformările venite din exterior, iar în ediția următoare promova artiști găgăuzi, meșteșugari și tineri activi civic, integrând astfel domeniul prioritar de *toleranță, coeziune socială și limbi ale minorităților*.

Prin aceste fuziuni tematice, Fondul a încurajat ca valorile europene și democrația să fie explicate prin tradiția locală, iar combaterea falsurilor să fie făcută direct în limba minorităților, crescând astfel impactul real.

În anul 2026, proiectele subvenționate au trebuit, ca și în 2025, să își axeze producțiile media pe cel puțin unul dintre domeniile prioritare aprobate oficial.

Conform rapoartelor de selecție ale MC din 2026, ponderea cea mai mare a proiectelor câștigătoare s-a concentrat pe trei direcții majore:

a) promovarea democrației și integrării europene. Având în vedere contextul național, mare parte din redacții naționale și regionale (*Jurnal TV, Agora*, *Diez*, *Nokta*) au inclus componente de explicare a valorilor europene și de reflectare a procesului de integrare a RM în UE.

b) cultura națională, patrimoniul și memoria istorică. Aceste domenii prioritare, axate pe tradiții, dialog inter generațional și valorificarea istoriei, au fost explorate prin intermediul unor proiecte mari de instituții media naționale și locale/regionale (*Observatorului de Nord, Agro TV, Vocea Basarabiei*).

c) combaterea dezinformării și alfabetizarea media. Redacții locale/regionale, în special din UTA Găgăuzia și zona de Nord (*Laf*, *TUK*, *TVN*) s-au angajat în proiecte de fact-checking și demontare a falsurilor, considerate prioritare pentru securitatea informațională locală.

Deși au făcut parte din lista de domenii prioritare, unele dintre acestea au înregistrat un număr considerabil mai mic de proiecte subvenționate.

Nișa cea mai rar acoperită vizează producțiile media adaptate pentru persoanele cu deficiențe de auz și văz. Explicația ar fi că traducerea în limbajul semnelor, subtitrarea specifică sau producerea de materiale audio descriptive necesită echipamente speciale, specialiști rari și bugete mari.

Deși criteriul de accesibilizare pentru persoanele cu deficiențe a reprezentat una dintre cele mai tehnice și riguroase cerințe, el s-a regăsit în proiectele a două televiziuni: TVN din Bălți și Albasat din Nisporeni. Fiecare dintre cele două posturi Tv a abordat accesibilizarea prin soluții adaptate publicului lor țintă și formatelor de programe subvenționate:

TVN s-a angajat să subtitreze și să interpreteze în limbaj mimico-gestuală buletinele de știri. În cadrul proiectelor finanțate, TVN a colaborat cu interpreți autorizați (adesea în parteneriat cu structurile teritoriale ale Asociației Surzilor din Republica Moldova) pentru a asigura traducerea în direct sau înregistrată a rezumatelor de știri sau a emisiunilor de dezbateri sociale. Fereastra dedicată interpretului a fost integrată grafic în transmisiunile lor video, un pas esențial pentru persoanele cu deficiențe de auz. Pentru materialele de teren, unde inserarea unui interpret este dificilă, redacția a implementat subtitrarea în limba română a narațiunilor.

Televiziunea locală Albasat din Nisporeni a pus accentul pe incluziune și formate video accesibilizate, realizând reportaje și emisiuni axate pe viața persoanelor nevăzătoare sau cu deficiențe de auz din raion. Din punct de vedere tehnic, materialele video au fost adaptate prin utilizarea unor fonturi mari, contrastante și grafică aerisită, elemente de suport foarte utile pentru persoanele slab văzătoare. Producțiile digitale distribuite pe rețele sociale și platforme online au fost transcrise complet și cu descriere audio a acțiunii din materiale, elemente esențiale pentru persoanele complet nevăzătoare.

Proiectele televiziunilor locale/regionale au servit drept modele practice de implementare a cerințelor pentru asigurarea accesibilității persoanelor cu dizabilități, anticipând, de fapt, noile reglementări legislative cuprinse în CSMA, care obligă toate posturile TV din Republica Moldova să raporteze anual măsurile luate în acest scop.

Investigațiile jurnalistice ca domeniu prioritar au fost mai puțin prezente în proiectele câștigătoare în raport cu jurnalismul comunitar sau cel cultural. Producerea investigațiilor necesită resurse umane înalt calificate și perioade lungi de documentare, greu de asigurat în contracte de subvenționare cu termene de implementare restrânse. Subiecte pe probleme sociale stringente, cum ar fi abandonul școlar, consumul de droguri în rândul minorilor sau exploatarea copiilor, practic, au lipsit, redacțiile preferând abordări sociale mai largi, precum drepturile omului, egalitatea de șanse sau suport pentru bătrâni.

Portalurile independente *Nokta*, *Laf*, *TUK*, *Zona de Securitate* au obținut finanțare vitală pentru a livra conținut de calitate în limbile română, rusă și bulgară.

Pentru audiovizualul local/regional - *Studio-L Căuşeni*, *TV Drochia*, *SOR TV,* subvențiile au acoperit costurile de producție pentru reportaje de teren din sate și comunități izolate.

Finanțarea obținută de presa scrisă - *Ziarul Unghiul*, *Observatorul de Nord*, le-a permis continuitatea apariției ziarelor locale, iar portalul *Ecopresa* a putut dezvolta jurnalism de nișă (mediu și ecologie).

În cadrul concursului din aprilie 2026, cele mai bine finanțate proiecte au fost cele ale 1TV și Jurnal Tv, cu un buget de aproape 2 milioane de lei și, corespunzător circa 1,5 milioane de lei.

Finanțări consistente au obținut Sor TV, Laf, TUK și moldova.org – fiecare de circa 750.000 de lei.[36]

În cel doi ani, din Fond au fost subvenționate instituții mass-media din toate tipurile de presă - audiovizuală, scrisă, online; din toate categoriile de presă - locală, regională, națională; din toate zonele geografice – Nord, Centru, Sud; de limbă română, rusă, găgăuză și bulgară. Beneficiarii de subvenții au acoperit mediatic un spectru larg de teme de interes social major.

Deși contribuția Fondului este incontestabilă pentru pluralismul mediatic, beneficiarii au semnalat că durata scurtă de implementare a proiectelor, limitată la anul bugetar curent, creează presiuni administrative și dificultăți în asigurarea unei sustenabilități economice pe termen lung pentru redacții, după epuizarea banilor din granturi.

[36] https://media-azi.md/22-de-proiecte-vor-primi-peste-135-milioane-de-lei-din-fondul-de-subventionare-a-mass-mediei-cine-sunt-beneficiarii/

Capitolul VI: Analiză SWOT

6.1. Legea nr. 50/2024: ce funcționează bine vs. probleme structurale

Legea nr. 50/2024 conturează pilonii de politici publice pentru susținerea mass-mediei.

Puncte forte

- În premieră pentru Republica Moldova actul normativ instituie un mecanism transparent de subvenționare din bugetul de stat, protejat prin lege organică.
- Legea condiționează explicit accesul la fonduri publice de respectarea Codului deontologic, oferind legitimitate doar jurnalismului de calitate.
- Finanțarea sprijină proiecte specifice și variate — de la investigații jurnalistice la emisiuni culturale sau educaționale, încurajând redacțiile să inoveze la nivel de conținut.
- Decizia de alocare a subvențiilor nu aparține funcționarilor guvernamentali, ci unui Consiliu de experți independent (7 membri), cu un mandat garantat de 5 ani.

Puncte slabe

- Bugetul Fondului depinde de alocările anuale volatile prevăzute în Legea bugetului de stat, fapt ce nu conferă predictibilitate nici Fondului, nici solicitanților de subvenții. În cazul, în care valoarea Fondului ar fi una fixă, garantată de lege, concursurile de proiecte ar putea fi desfășurate anticipat, astfel ca etapa de realizare a proiectelor câștigătoare să înceapă odată cu începutul noului an propriu-zis. În caz contrar redacțiile nu își pot face planuri editoriale pe termen lung, iar impactul subvențiilor este diminuat.
- În textul legii nu este prevăzut un mecanism clar de contestații care să descrie procesul de remediere juridică. Mecanismul de contestare și formularul pentru contestații sunt prevăzute în Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media și în Anexa 6 la Regulament. Mecanismul nu prevede, însă, ce urmează în cazul, în care contestatarul nu consideră soluționată contestația de către Ministerul Culturii.
- Legea operează cu noțiunea ”instituție mass-media”, care este persoană juridică, precum și cu ”beneficiar de subvenții”, care poate fi doar o instituție mass-media, pe când noua Lege privind mass-media utilizează noțiunea ”furnizori de servicii mass-media”, care cuprinde și persoanele fizice. Astfel, utilizarea în continuare a noțiunii de „instituție mass-media” ar discrimina parțial creatorii independenți de conținut media, chiar dacă ar fi înregistrați în Registrul transparenței proprietății și a finanțării furnizorilor de servicii mass-media, prevăzut de noua Lege privind mass-media.
- Stabilirea unui spectru prea vast de domenii tematice prioritare de către Ministerul Culturii fragmentează resursele și scade impactul strategic pe zonele de criză, cum ar fi, de exemplu, combaterea dezinformării.
- Rapoartele anuale ale Ministerului Culturii se limitează la conformitatea contabilă, excelând la transparența banilor, dar eșuând la evaluarea calitativă de impact social și de audiență. Situația atestată necesită remediere pentru a răspunde plenar prevederilor Legii, inclusiv următoarelor:

> Articolul 4. Principii de bază
>
> Subiecții prezentei legi își desfășoară activitatea cu respectarea următoarelor principii de bază:
>
> *principiul* ***eficienței*** – utilizarea mijloacelor financiare pentru finanțarea proiectelor în domeniile ce corespund scopurilor prezentei legi, în baza unor **estimări cost-eficiență**;
>
> Articolul 7. Atribuțiile Ministerului Culturii
>
> (2) Ministerul Culturii are următoarele atribuții pentru realizarea scopurilor prezentei legi:

> g) elaborează și aprobă, la propunerea Consiliului de experți și în consultare și coordonare prealabilă cu comisia parlamentară de specialitate și cu toate părțile interesate, Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, **de monitorizare și evaluare** a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media;
>
> j) asigură, **prin monitorizare**, utilizarea în condițiile prezentei legi a mijloacelor financiare din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei;
>
> Articolul 18. Atribuțiile Consiliului de experți
>
> (1) Consiliul de experți îndeplinește următoarele atribuții:
>
> e) contribuie la **procesul de monitorizare** a utilizării subvențiilor prin examinarea rapoartelor prezentate de beneficiarii de subvenții.

Oportunități

- Sincronizarea cu noua Lege privind mass-media nr. 195/2026 și obligația de aliniere la noul Registru al transparenței proprietății și finanțării furnizorilor de servicii mass-media ar elimina riscul de scurgere a banilor publici către entități media cu beneficiari obscuri.
- Ajustarea în continuare a legislației media din RM la standardele UE, inclusiv la Regulamentul european cu privire la libertatea mass-mediei (EMFA) ar transforma Legea 50/2024 într-un model regional de sprijin public transparent pe măsură să stimuleze pluralismul mediatic autohton.
- Prin finanțarea constantă a proiectelor regionale, inclusiv din UTAG și din alte zone rurale, este stimulat efortul de a menține profesioniștii în jurnalismul local/regional.

Amenințări

- Lipsa în textul legii a unei valori exacte și predictibile a Fondului îl face dependent de voința politică.
- Deși evaluarea proiectelor este asigurată de un Consiliu de experți independent, stabilirea listei anuale de domenii prioritare rămâne la latitudinea decizională a Ministerului Culturii, expunând legea la schimbări politice bruște.
- O eventuală presiune inflaționistă asupra bugetului public s-ar putea răsfrânge și asupra valorii Fondului, fapt ce ar putea diminua impactul scontat al subvențiilor.

6.2. Regulamentele conexe: facilități procedurale vs. blocaje birocratice

Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media[37] reprezintă ghidul tehnic de bază prin care este aplicată legea și care guvernează direct depunerea dosarelor, evaluarea proiectelor, alocarea subvențiilor și controlul financiar.

Puncte forte

- Oferă un algoritm transparent de acordare a punctajului la evaluarea detaliată a proiectelor și criterii stricte de departajare, minimizând subiectivismul în rândul membrilor Consiliului de experți.
- Procedura detaliată de monitorizare post-alocare garantează că banii subvenționați sunt cheltuiți strict pentru salarii jurnalistice, producție de conținut sau logistică editorială.
- Regulamentul structurează formularele de propuneri de proiecte și anexele financiare într-un limbaj tehnic unitar și clar.

[37] https://mc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._94-2025_privind_aprobarea_regulamentului_privind_procedura_de_desemnare_a_beneficiarilor_de_subventii_mass_media.pdf

Puncte slabe

- Solicitările inițiale de rapoarte financiare complexe și documente multiple la etapa de depunere a propunerilor de proiecte sufocă administrativ, mai ales, redacțiile locale cu resurse umane limitate.
- Sincronizarea calendaristică deficitară face ca finalizarea tardivă a concursurilor în cursul anului și impune redacțiile la implementări accelerate și în grabă, scăzând nivelul de complexitate și calitatea proiectelor jurnalistice depuse.
- Procesele inițiale de evaluare și contractare indică perioade mari de așteptare de la depunerea dosarului până la distribuirea efectivă a banilor.
- Obligația de a finaliza utilizarea banilor până în luna noiembrie a fiecărui an de gestiune lasă redacțiile fără resurse în perioada de iarnă, afectând continuitatea procesului editorial.

Oportunități

- Optimizarea prin debirocratizare a procedurilor care să micșoreze numărul documentelor inițiale și să simplifice întregul proces la etapa depunerii propunerilor de proiecte.
- Modificări în Regulament care să ofere solicitanților dreptul de rectificare a dosarelor până la termenul-limită de depunere a acestora.
- Digitalizarea integrală a procesului prin intermediul unei platforme online unice care ar reduce erorile umane de completare și depunere a dosarelor, de evaluare a lor și de raportare/monitorizare a implementării proiectelor câștigătoare.
- Posibilitatea mutării în avans a calendarului de depunere și evaluare a dosarelor astfel, încât finanțarea să permită beneficiarilor să realizeze proiectele într-o perioadă mai mare de timp.

Amenințări

- Lipsa în Regulament a unui mecanism dinamic care să permită blocarea finanțării dacă o redacție comite abateri deontologice grave în timpul realizării proiectului.
- Condiționarea subvențiilor de respectarea Codului deontologic al jurnalistului ar putea genera multiple contestații. Regulamentul nu prevede mecanisme prin care eventuale neînțelegeri privind criteriile de selecție sau decizii ale Consiliului de experți să nu blocheze Fondul în litigii administrative prelungite, amânând finanțările pentru rundele viitoare.
- Depunerea dosarelor în ultimele zile până la termenul limită poate afecta capacitatea tehnică a Ministerului de a verifica și oferi consultanță pentru remedierea din timp a erorilor.

Capitolul VII: Analiză comparată: Republica Moldova, Estonia și Lituania

Comparația este făcută cu două state baltice având în vedere experiența lor relevantă. Comparația ar putea indica gradul de maturitate al legislației autohtone de profil și ar putea sugera lecții de preluat.

Tabelul 3. Analiză comparată: Republica Moldova, Estonia și Lituania

Indicator / Mecanism	Republica Moldova (Legea 50/2024)	Estonia (Modelul Dual / Ministerul Culturii)	Lituania (Media Support Fund - MRF)
Model de guvernanță	Consiliu de experți independent (7 membri) pe lângă Ministerul Culturii.	Ministerul Culturii + subvenții strategice direcționate prin ținte politice.	Media Support Fund (MRF) - instituție autonomă specializată.
Stabilitate bugetară	Vulnerabilă. Se aprobă anual prin Legea Bugetului de Stat.	Stabilă. Programe integrate multianuale (ex: Meediaradar 2024-2028).	Predictibilă. Fond alocat de Ministerul Apărării cu bugete clare și linii separate
Focalizarea tematică	Vastă și diluată. (multiple domenii prioritare anuale aprobate de MC).	Hyper-focalizată. Granturi stricte pentru conținuturi în limba minorităților.	Modulară. Programe clare inclusiv pentru Reziliența Societății (555.000€).
Ușurința raportării	Birocrație mare (cerințe contabile identice pentru beneficiari mari/mici).	Digitalizare completă, proceduri flexibile bazate pe produs.	Evaluare bazată pe proiectul de expertiză de conținut „Vertė”.

Lecție din Estonia: Estonia oferă bugete țintite de 1.000.000 EUR strict pentru consolidarea redacțiilor private de limbă rusă, cu o condiție unică: produsele mediatice finanțate să fie oferite gratuit pentru public.

Lecția din Lituania: În 2026, Lituania a aprobat programul special „Rezistența Societății” finanțat direct din alocările *Ministerului Apărării Naționale* (555.000 EUR) administrat prin Fondul MRF pentru combaterea amenințărilor informaționale. Pentru Moldova, acest model de cooperare interinstituțională ar ușura presiunea financiară asupra bugetului Ministerului Culturii.

Modelul dual al Estoniei oferă posibilitatea de a finanța proiecte de conținuturi mediatice, documentare sau producții audiovizuale prin intermediul a două entități – Fondul Cultural al Estoniei și Institutul Estonian de Film. Aceste două entități finanțează proiecte culturale concrete, nu redacțiile în sine.[38] În mod excepțional, Ministerul Culturii din Estonia poate emite regulamente speciale pentru sprijin de urgență sau strategic prin granturi punctuale distincte, cum ar fi, de exemplu, granturi temporare alocate presei private de limbă rusă din Estonia pentru combaterea propagandei și asigurarea accesului la informații corecte.[39] Regulamentul și decizia inițială a Ministerului Culturii din Estonia au fost emise în toamna anului 2022, iar primele granturi de acest gen, în valoare totală de 1 milion de EUR, au fost acordate în 2023. Din 8 redacții solicitante au fost selectate 4: Delfi Meedia (pentru portalul RusDelfi), Postimees Grupp (pentru publicațiile și platformele sale în limba rusă), Äripäev (un ziar financiar) și Põhjarannik (un ziar regional din regiunea Ida-Viru). Primele două solicitante au obținut finanțare în valoare de 300 mii de EUR, celelalte două – între 185 și 215 mii EUR.[40] Datorită succesului în diversificarea spațiului informațional și combaterea dezinformării, programul a fost prelungit și în anii următori – 2024-

[38] https://industry.poff.ee/cg-news/how-to-find-money-in-estonia/
[39] https://news.err.ee/1608787864/estonia-providing-1-million-in-grants-to-russian-language-private-media
[40] https://news.err.ee/1608898790/estonian-russian-language-private-media-receive-1-million-from-state

2026. Ministerul a menținut aceeași linie de finanțare pentru a asigura stabilitatea spațiului informațional local, considerând proiectul de o importanță strategică națională. A fost menținută și valoarea granturilor, suma fiind inclusă în planificarea bugetară multianuală aprobată de guvern. Banii au fost distribuiți în aceiași parametri către aceleași 4 mari redacții private selectate inițial. Astfel, ceea ce a început în 2022 ca un ajutor de urgență, temporar, a devenit un program stabil de finanțare pe termen mediu și lung, având în vedere că piața locală de publicitate în limba rusă este prea mică pentru a susține un jurnalism independent profitabil fără sprijinul statului. Condiția obligatorie pentru beneficiarii granturilor este ca tot conținutul jurnalistic produs din aceste fonduri să fie accesibil publicului larg în mod gratuit.[41]

Pentru Republica Moldova, însă, mai relevant este modelul lituanian, având și o experiență îndelungată. Susținerea mass-mediei în Lituania a început din 1996, când a fost înființată Fundația de Sprijin pentru Presă, Radio și Televiziune, având în calitate de fondatori uniunile de creație (scriitori, jurnaliști, artiști), asociațiile de editori din presă/audiovizual și Ministerul Culturii. A funcționat timp de 27 de ani, organizând anual concursuri de finanțare a proiectelor culturale și educaționale.

Modelul a fost reformat structural printr-un amplu proces legislativ început în anii 2021-2022 și finalizat în Parlamentul Lituaniei în cursul anului 2023. Nevoia de reformă a apărut din cauza criticilor acumulate în timp la adresa Fundației, considerată birocratică, rigidă, lipsită de fonduri suficiente și incapabilă să sprijine direct mass-media locală și jurnaliștii independenți (freelancerii). Ca urmare a acestei reforme, Fundația a fost înlocuită complet de o nouă structură instituțională – Fondul de Sprijin pentru Mass-Media (*Medijų rėmimo fondas* – MRF), înregistrat oficial ca persoană juridică la data de 13 septembrie 2023.[42]

Modelul lituanian, cu o experiență de trei decenii, este considerat unul de referință și la nivel european. Modelul lituanian poate fi relevant și pentru Republica Moldova. Este motivul din care, în Anexa la Raport sunt prezentate date comparative referitoare la legislația primară și secundată din Republica Moldova și din Lituania, precum și date separate vizând procedurile operaționale utilizate de entitatea lituaniană. Aceste date pot fi utile în efortul de ajustare și perfecționare a mecanismelor legale și procedurale autohtone. Datele din Anexă, acolo unde este cazul, sunt însoțite de constatări și comentarii succinte.

[41] https://news.err.ee/1608787864/estonia-providing-1-million-in-grants-to-russian-language-private-media
[42] https://rekvizitai.vz.lt/imone/mediju_remimo_fondas/

Capitolul VIII: Constatări și recomandări generale

8.1. Constatări

1. Rigiditatea calendarului bugetar: obligația de a încheia proiectele în luna noiembrie a fiecărui an lasă redacțiile fără sprijin pe o perioadă îndelungată, fragmentând procesul de producție media.

2. Fragmentarea resurselor prin priorități tematice vaste: practica Ministerului Culturii de a aproba liste disproporționat de extinse de domenii prioritare diluează forța financiară a Fondului, transformând subvențiile strategice în micro-ajutoare sociale pentru redacții.

3. Birocrația asimetrică: procedurile unice de raportare financiară penalizează structural mass-media locală și independentă de nișă (proiectele mici), obligând jurnaliștii să consume resurse editoriale pentru sarcini contabile rigide.

4. Lipsa auditului de impact calitativ: rapoartele anuale prezentate de Ministerul Culturii și Consiliul de experți se limitează la o raportare contabilă de conformitate. Se constată nerespectarea prevederii legale privind evaluarea impactului societal, a audienței cumulate și a eficienței resurselor în combaterea dezinformării.

8.2. Recomandări

1. Introducerea unei excepții de la principiul anualității bugetare stricte în textul Legii nr. 50/2024, permițând proiectelor editoriale să se deruleze pe perioade mai lungi (12-18 luni).

2. Modificarea Regulamentului (Ordinul nr. 94/2025) pentru a introduce un regim simplificat de raportare în cazul proiectelor mici (sub 150.000 MDL), eliberând jurnaliștii locali de povara deținerii de acte justificative pentru micro-cheltuieli de teren.

3. Ministerul Culturii să limiteze prin ordin numărul de domenii tematice prioritare.

4. Instituirea obligației ca structura de raportare anuală a Fondului să cuprindă o matrice clară de indicatori calitativi (audiență cumulată, impactul investigațiilor în legislație, distribuții pe rețelele sociale).

5. Modificarea Legii nr. 50/2024 în sensul recomandărilor formulate în Capitolul III, în special în ceea ce privește:

- corelarea terminologică cu Legea nr. 195/2026 și admiterea furnizorilor de servicii mass-media persoane fizice (art. 3 și art. 14);
- caracterul exhaustiv al criteriilor de eligibilitate și eliminarea motivelor de excludere fără temei legal introduse prin Regulament (art. 13 și art. 14);
- regimul gradat al consecințelor prezentării unor date neveridice și reglementarea Listei de interdicție (art. 15 și art. 22);
- comunicarea individuală a deciziilor motivate și clarificarea procedurii de contestare (art. 18 și art. 21);
- regimul conflictelor de interese, revocarea membrilor și continuitatea Consiliului de experți (art. 17).

Anexă: Date comparative privind cadrul normativ din Republica Moldova și Lituania

Legislația primară: date și texte comparative

Legislația RM	Legislația Lituaniei
Legea nr. LP50/2024 din 12.04.2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei	**Legea Republicii Lituania privind informațiile publice.** **Articolul 28. Fondul de sprijin pentru mass-media.**[43]
Articolul 2. Scopul legii Prezenta lege are drept scop: a) dezvoltarea pluralismului mediatic; b) sprijinirea proiectelor culturale, educaționale și de alfabetizare media; c) încurajarea abordării în mass-media a subiectelor și problemelor din domeniile de interes social general; d) sprijinirea investigațiilor jurnalistice în problemele de interes public; e) fortificarea independenței editoriale și economice a mass-mediei.	**Articolul 28.** Fondul de sprijin pentru mass-media 1. Misiunea Fondului este de a sprijini crearea și diseminarea conținutului de înaltă calitate, etic și neutru din punct de vedere politic al mijloacelor de informare publică, semnificativ pentru societate și stat, precum și activitățile producătorilor și/sau distribuitorilor de informații publice. Scopul Fondului este de a realiza pluralismul mass-media, diversitatea opiniilor și a culturilor naționale și disponibilitatea informațiilor semnificative din punct de vedere social și de a promova cultura în societate, inclusiv accesibilitatea la informații pentru persoanele cu dizabilități, prin acordarea de sprijin din partea statului producătorilor și/sau distribuitorilor de informații publice, asigurând utilizarea rațională și justificată a fondurilor de stat.
Articolul 7. Atribuțiile Ministerului Culturii 2) Ministerul Culturii are următoarele atribuții pentru realizarea scopurilor prezentei legi: e) asigură administrarea și gestionarea curentă a Fondului pentru subvenționarea mass-mediei, în coordonare și consultare cu Consiliul de experți; **Articolul 9.** Administrarea Fondului (1) Administrarea Fondului este asigurată, în conformitate cu prezenta lege, de Ministerul Culturii sau de o structură organizațională desemnată din sfera de competență a acestui minister. (2) Secretariatul Ministerului Culturii sau structura organizațională din sfera de competență a ministerului, desemnată pentru administrarea Fondului: a) acordă asistență și suport pentru activitatea Consiliului de experți; c) asigură organizațional desfășurarea procedurilor de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media;	2. Fondul are trei fondatori și acționari: statul, ale cărui drepturi și obligații în calitate de fondator și acționar al Fondului sunt puse în aplicare de către o instituție autorizată de Guvern, Asociația pentru Etica Informației Publice și Asociația Periodicelor Culturale. Acționarii Fondului participă la administrarea Fondului în cote egale. 5. Fondul are un organ de conducere colegial – adunarea generală a acționarilor și un organ de conducere unipersonal – directorul. 14. Directorul Fondului va fi selectat, numit în funcție și demis din funcție de către Adunarea Generală a Acționarilor Fondului prin concurs public. Directorul Fondului va fi cetățean al Republicii Lituania cu o reputație ireproșabilă, așa cum se specifică la alineatul 7 al prezentului articol, cu studii superioare universitare, familiarizat cu procesele de dezvoltare a informării publice și având cel puțin 5 ani de activitate, experiență academică sau profesională în domeniile informării publice, culturii, educației, științei sau drepturilor omului. Directorul Fondului va fi numit pentru un mandat de 5 ani. O persoană numită în funcția de Director al Fondului poate ocupa această funcție pentru cel mult două mandate consecutive. Nu pot fi numiți Director al Fondului politicieni, funcționarii publici, membrii Consiliului Național de Radiodifuziune și Televiziune din Lituania, angajații unei instituții autorizate de Guvern, membrii Consiliului Fondului, angajații și experții administrației Fondului, șefii producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice, membrii organelor de conducere, precum și membrii Parlamentului European. Dacă un membru al unui

[43] https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.29884/asr

Legislația RM	Legislația Lituaniei
d) coordonează, în colaborare cu Consiliul de experți, procesul de implementare a proiectelor mass-media subvenționate din mijloacele Fondului, în scopul realizării eficiente a acestora; e) elaborează, în coordonare cu Consiliul de experți, proiectul planului operațional anual de administrare a Fondului.	partid politic este numit director al Fondului, acesta își suspendă calitatea de membru al partidului politic și participarea la activitățile acestuia până la sfârșitul mandatului directorului Fondului.
Articolul 7. Atribuțiile Ministerului Culturii 2) Ministerul Culturii are următoarele atribuții pentru realizarea scopurilor prezentei legi: f) colectează și sintetizează anual propunerile privind domeniile prioritare de subvenționare a proiectelor mass-mediei ce corespund scopurilor prezentei legi; h) organizează și desfășoară concursul pentru solicitanții de subvenții din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, în condițiile prezentei legi și conform domeniilor prioritare anuale aprobate; i) aprobă rezultatele concursurilor și lista beneficiarilor de subvenții din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, în conformitate cu deciziile Consiliului de experți; j) asigură, prin monitorizare, utilizarea în condițiile prezentei legi a mijloacelor financiare din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei;	4. Pentru a-și atinge scopul atribuit, Fondul va îndeplini următoarele funcții: 1) alocă sprijin de stat proiectelor selectate; 2) efectuează implementarea și supravegherea financiară a proiectelor finanțate; 3) evaluează impactul rezultatelor proiectelor implementate asupra societății; 4) acordă burse producătorilor de informații publice; 5) organizează analize/cercetări în domeniul informării publice și coordonează implementarea acestor analize/cercetări; 6) pregătește anual și, împreună cu raportul de activitate al Fondului, publică o analiză a progreselor și rezultatelor obținute în anul precedent în ceea ce privește proiectele implementate și o analiză a dezvoltării și extinderii culturii informației publice.
Articolul 17. Consiliul de experți (1) Evaluarea dosarelor de participare la concurs este asigurată de Consiliul de experți, care activează pe lângă Ministerul Culturii. (4) Consiliul de experți este format din 7 membri, dintre care: a) 4 membri sunt desemnați de Consiliul de Presă, ca structură națională de autoreglementare jurnalistică, sau de organizațiile societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media, fiind selectați în baza unei proceduri de concurs transparente; b) un membru este desemnat de Ministerul Culturii, având statut de funcționar public și experiență relevantă în domeniu; c) un membru este desemnat de Ministerul Educației și Cercetării, care poate fi funcționar public sau specialist cu experiență relevantă în domeniul educației; d) un membru este desemnat de Ministerul Finanțelor, care poate fi funcționar public sau specialist cu experiență relevantă în domeniul finanțelor publice.	6. Deciziile privind alocarea sprijinului de stat acordat de Fond sunt luate de către organul colegial al Fondului – Consiliul Fondului. Consiliul Fondului este format din 10 membri. Un membru este numit în Consiliul Fondului de către Consiliul Mass-media dintre candidații propuși de instituțiile de învățământ superior care oferă programe de studii în jurnalism, ceilalți membri sunt numiți unul câte unul de către organizațiile care reunesc producătorii și difuzorii de informații publice: 1) Asociația Publicațiilor Periodice Culturale; 2) Asociația Artiștilor Lituanieni; 3) Asociația Media pe Internet; 4) Asociația Națională a Editorilor de Ziare Districtuale și Orășenești; 5) Asociația „Presa Națională”; 6) Asociația Jurnaliștilor Lituanieni; 7) Uniunea Jurnaliștilor Lituanieni; 8) Asociația Lituaniană de Radiodifuziune și Televiziune și Asociația Posturilor de Radio Regionale Lituaniene, prin acord reciproc; 9) Asociația Lituaniană de Televiziune prin Cablu și Asociația Regională de Televiziune, prin acord reciproc.
(6) Membru al Consiliului de experți poate fi persoana care: a) este cetățean al Republicii Moldova, având domiciliul în Republica Moldova;	7. Membrii Consiliului Fundației trebuie să fie cetățeni ai Republicii Lituania cu o reputație ireproșabilă, cu studii superioare universitare și cel puțin 5 ani de activitate, experiență academică sau profesională în domeniile informării publice, culturii, educației, științei sau drepturilor omului.

Legislația RM	Legislația Lituaniei
b) cunoaște limba română și o limbă de circulație internațională; c) are cel puțin 5 ani de experiență în domeniile prioritare relevante pentru scopurile prezentei legi; d) se bucură de o reputație profesională ireproșabilă; e) nu este funcționar public (cu excepția membrilor desemnați de Ministerul Culturii sau, după caz, de Ministerul Educației și Cercetării și de Ministerul Finanțelor); f) nu are statut de angajat al unei instituții mass-media; g) nu este membru al unui partid politic sau al unei organizații social-politice; h) nu are calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau de părți din fondul statutar al unei societăți comerciale cu activități în domenii ce s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de experți; i) are recomandare din partea a cel puțin două asociații obștești/organizații ale societății civile reprezentative pentru domeniul mass-media (cu excepția membrilor desemnați de ministere).	O persoană nu este considerată a avea o reputație ireproșabilă dacă îndeplinește cel puțin unul dintre criteriile stabilite în Legea privind serviciul public al Republicii Lituania, motiv pentru care nu este considerată a avea o reputație ireproșabilă. Membrii Consiliului Fundației nu pot fi politicieni de stat, funcționari publici de încredere politică (personală), membri ai Consiliului Național de Radiodifuziune și Televiziune din Lituania, angajați ai unei instituții autorizate de Guvern, angajați și experți ai administrației Fundației, șefi ai producătorilor și /sau difuzorilor de informații publice, membri ai organelor de conducere, precum și membri ai Parlamentului European. În cazul în care un membru al unui partid politic este numit membru al Consiliului Fundației, acesta își suspendă calitatea de membru al partidului politic și participarea la activitățile acestuia până la sfârșitul mandatului său în Consiliul Fundației.
Articolul 17. Consiliul de experți (2) Componența nominală și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de experți se aprobă prin ordinul ministrului culturii. (3) Mandatul de membru al Consiliului de experți este de 5 ani. Aceeași persoană nu poate fi membru al Consiliului mai mult de două mandate consecutiv (8) Revocarea membrului Consiliului de experți se face prin ordinul ministrului culturii, la propunerea a cel puțin 4 dintre membrii Consiliului, în cazul constatării uneia din următoarele circumstanțe: a) a fost condamnat în baza unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată pentru comiterea unei infracțiuni; b) se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 4 luni consecutiv, din motive de sănătate; c) este declarat dispărut fără veste, conform legii; d) are activități în cadrul unui partid politic sau al unei organizații social-politice; e) a obținut calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau de părți din fondul statutar al unei societăți comerciale cu activități în domenii ce s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de experți.	8. Componența Consiliului Fondului se aprobă de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului pentru o perioadă de 4 ani. O persoană poate fi membră a Consiliului Fondului pentru cel mult două mandate consecutive. Dacă o persoană a fost membră a Consiliului Fondului pentru mai mult de jumătate din mandat, această perioadă este echivalată cu un mandat al persoanei în Consiliul Fondului. Mandatul Consiliului Fondului începe să se calculeze de la data la care componența Consiliului Fondului este aprobată de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului. O persoană nu va fi aprobată ca membru al Consiliului Fondului dacă se constată că aceasta nu îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul articol. Într-un astfel de caz, organizația care a numit această persoană în Consiliul Fondului va fi contactată cu o solicitare de a numi în Consiliul Fondului o altă persoană care îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul articol, în termen de 15 zile calendaristice. Consiliul Fondului va funcționa dacă cel puțin 7 dintre membrii săi au fost aprobați. Consiliul Fondului va funcționa până la aprobarea noului Consiliu Fondului. Cu cel puțin 2 luni înainte de sfârșitul mandatului Consiliului Fondului, Directorul Fondului va contacta organizațiile care numesc membrii Consiliului Fondului în legătură cu numirea de noi membri în Consiliul Fondului.

Legislația RM	Legislația Lituaniei
(9) Membrul Consiliului de experți își exercită mandatul până la intrarea în funcție a noului membru, dar nu mai mult de 6 luni de la expirarea mandatului.	
Articolul 17. Consiliul de experți (7) Mandatul de membru al Consiliului de experți încetează în caz de: a) expirare a mandatului; b) revocare; c) demisie; d) deces.	9. Atribuțiile unui membru al Consiliului Fondului încetează: 1) la demisie voluntară; 2) la expirarea mandatului Consiliului Fondului; 3) la pierderea cetățeniei Republicii Lituania; 4) după ce entitatea specificată la alineatul 6 al prezentului articol a numit un alt membru al Consiliului Fondului și adunarea generală a acționarilor Fondului l-a aprobat; 5) dacă devine evident că un membru al Consiliului Fondului nu mai îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul 7 al prezentului articol; 6) când un membru al Consiliului Fondului nu participă la ședințele Consiliului Fondului mai mult de 3 luni consecutive fără un motiv justificat ; 7) incapacitatea de a-și îndeplini atribuțiile din cauza problemelor de sănătate; 8) după moarte. 10. În cazul în care puterile unui membru al Consiliului Fondului expiră înainte de mandatul Consiliului Fondului un nou membru al Consiliului Fondului va fi numit pentru durata rămasă a mandatului Consiliului Fondului.
Articolul 17. Consiliul de experți (10) Consiliul de experți își alege președintele prin votul secret al membrilor săi, cu o majoritate de voturi, la prima ședință a Consiliului, convocată de Ministerul Culturii și prezidată de cel mai în vârstă membru al Consiliului. Membrul Consiliului desemnat de Ministerul Culturii nu poate fi ales în funcția de președinte al Consiliului.	11. Consiliul Fondului va alege dintre membrii săi un Președinte al Consiliului Fondului și un Vicepreședinte, care îl va înlocui pe Președinte atunci când acesta este temporar în imposibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile din motive importante. Președintele Consiliului Fondului și adjunctul său vor fi numiți și demiși din funcție prin hotărâre a Consiliului Fondului. Procedura de funcționare a Consiliului Fondului se va stabili prin regulamentul de lucru aprobat de acesta.
Articolul 17. Consiliul de experți (13) În activitatea lor, membrii Consiliului de experți respectă prevederile actelor normative privind regimul conflictelor de interese. În cazul în care un membru al Consiliului consideră că se află în conflict de interese, acesta este obligat să-i informeze pe ceilalți membri ai Consiliului cu privire la conflictul de interese și să se abțină de la vot. Pentru nedeclararea conflictelor de interese, membrii Consiliului răspund conform legii. Procedura de declarare a conflictelor de interese și modul de soluționare a acestora sunt reglementate de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.	13. Înainte de a-și ocupa funcțiile, membrii Consiliului Fondului și experții trebuie să depună o declarație de imparțialitate și să semneze un angajament de confidențialitate, ale cărui formulare sunt aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului, și să declare interese private în conformitate cu procedura stabilită de Legea privind coordonarea intereselor publice și private.
Articolul 18. Atribuțiile Consiliului de experți (1) Consiliul de experți îndeplinește următoarele atribuții:	12. Consiliul Fondului va selecta experți printr-o licitație publică, care vor prezenta Consiliului Fondului concluziile privind finanțarea proiectului. Consiliul Fondului va lua decizii privind

Legislația RM	Legislația Lituaniei
d) evaluează dosarele de participare la concursul pentru alocarea subvențiilor; (2) Deciziile Consiliului de experți în exercitarea atribuțiilor sale trebuie să fie motivate în mod corespunzător. Deciziile Consiliului de experți pot fi contestate în instanța de judecată în modul și conform procedurii stabilite de Codul administrativ. **Articolul 19.** Desfășurarea concursului pentru acordarea subvențiilor (1) Dosarele de participare la concurs se examinează de către Consiliul de experți în conformitate cu prevederile prezentei legi și în modul stabilit de Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor massmedia, aprobat de Ministerul Culturii în condițiile art. 7 alin. (2) lit. g). **Articolul 21.** Examinarea dosarelor de participare la concurs (1) Dosarele de participare la concurs sunt examinate de Consiliul de experți în termen de cel mult o lună de la data expirării termenului de depunere a dosarelor. (4) Rezultatele examinării dosarelor și lista instituțiilor mass-media selectate ca beneficiari de subvenții din Fond se publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii în termen de 3 zile lucrătoare de la data încheierii etapei de examinare a dosarelor.	alocarea fondurilor numai după evaluarea concluziilor experților. Deciziile Consiliului Fondului privind alocarea fondurilor se publică pe site-ul web al Fundației.
Articolul 10. Finanțarea Fondului (1) Bugetul Fondului se constituie din următoarele surse: a) alocații anuale din bugetul de stat pentru subvenționarea mass-mediei, acordate la solicitarea Ministerului Culturii în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014; b) donații, sponsorizări și granturi oferite de persoane fizice și/sau juridice din Republica Moldova și din străinătate; c) alte surse financiare neinterzise de lege. (2) Mijloacele financiare ale Fondului sunt utilizate doar pentru realizarea scopurilor prezentei legi. (3) Administrarea și utilizarea mijloacelor financiare ale Fondului provenite din bugetul de stat sunt supuse controlului Curții de Conturi.	15. Surse de finanțare ale Fondului: 1) alocările bugetare de stat; 2) fonduri donate de persoane fizice, cu excepția organizațiilor politice și a persoanelor juridice înființate sau controlate de acestea; 3) alte fonduri dobândite legal.
Articolul 13. Subvențiile (1) Mijloacele financiare ale Fondului sunt distribuite instituțiilor mass-media ce corespund criteriilor de eligibilitate prevăzute de prezenta lege și	16. Fondul oferă sprijin pentru proiecte și activități ale producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice în cadrul următoarelor programe (domenii prioritare):

Legislația RM	Legislația Lituaniei
prevederilor Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media, prin subvenționarea proiectelor care se încadrează în lista domeniilor prioritare de subvenționare stabilite pentru anul respectiv. (2) Proiectele prezentate în concurs de instituțiile mass-media pot include și subvenții pentru componenta de dezvoltare instituțională (instruire și/sau utilaje și echipamente profesionale), precum și, după caz, pentru distribuirea publicațiilor periodice tipărite.	1) mass-media culturală și periodice culturale (adică publicații al căror conținut este dedicat descrierii fenomenelor culturale sau artistice, evaluării profesionale a acestora, analizei și informării despre evenimentele culturale lituaniene și mondiale și diseminării creației artistice); 2) mass-media regională; 3) jurnalism de știri, investigații și educațional; 4) mass-media în limbile minorităților naționale și mass-media din diaspora lituaniană; 5) alte programe pregătite de Consiliul Fondului, ținând cont de prioritățile dezvoltării și extinderii culturii informaționale publice și de consolidarea securității informaționale și a rezilienței publice, și aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului. 17. Regulile de finanțate a proiectelor din Fond se aprobă de Guvern sau de o instituție autorizată de acesta. Regulile de finanțate a proiectelor din Fond stabilesc distribuirea finanțării de stat alocate activităților Fondului în conformitate cu programele prevăzute la alineatul 16 al prezentului articol, procedura de concurs public, cerințele pentru proiecte, solicitările și implementarea acestora, precum și alte condiții pentru administrarea și acordarea sprijinului de stat. În caz de război, stare de urgență, urgență la nivel de stat sau după declararea mobilizării, proiectele producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice, care vizează consolidarea securității informaționale și a rezilienței societății, se sprijină în ordinea priorităților printr-o hotărâre motivată a Consiliului Fondului.
Articolul 14. Criteriile de eligibilitate a instituțiilor mass-media solicitante de subvenții (3) Nu pot beneficia de subvențiile prevăzute de prezenta lege: a) furnizorii publici de servicii media audiovizuale; b) instituțiile mass-media finanțate de la bugetul public; c) instituțiile mass-media departamentale; d) publicațiile periodice cu caracter publicitar și/sau erotic; e) instituțiile mass-media fondate de partidele politice.	18. Nu vor fi sprijinite în temeiul prezentului articol: 1) proiecte ale Radiodifuziunii Naționale Lituaniene, proiecte ale altor producători și /sau difuzori de informații publice implementate în cadrul programelor sau pe site-ul web al Radiodifuziunii Naționale Lituaniene; 2) proiecte de relații publice, publicitate și agenții de informare; 3) proiecte ale instituțiilor de cercetare și studii și ale celor de învățământ; 4) proiectele producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice menționați la articolul 27 alineatul (3) din prezenta lege ; 5) proiecte destinate publicării de cărți, suporturi audio și video și producției de filme; 6) proiecte ale organizațiilor politice, entităților juridice înființate sau administrate de acestea, precum și proiecte al căror conținut satisface interesele politice ale organizațiilor politice și exprimă atitudinile și/sau voința lor politică .
Articolul 17. Consiliul de experți (16) Activitatea membrilor Consiliului de experți nu este remunerată.	19. Cota-parte din fondurile alocate pentru implementarea funcțiilor Fondului și pentru plata altor cheltuieli legate de activitățile Fondului nu poate depăși 10 % din bugetul Fondului pentru anul curent.
Articolul 11. Transparența în distribuirea (3) Ministerul Culturii întocmește și publică pe pagina sa web oficială raportul anual privind subvențiile distribuite instituțiilor mass-media. **Articolul 17.** Consiliul de experți	20. Activitățile Fondului, inclusiv activitățile Consiliului Fondului, sunt evaluate anual în cadrul adunării generale a acționarilor Fondului. Fondul publică pe site-ul său web, până la 1 aprilie a fiecărui an, raportul de activitate al Fondului pentru anul precedent, un set de date financiare anuale și un raport privind alocarea și utilizarea fondurilor bugetare, pe care le prezintă Parlamentului (Seimas-ului).

Legislația RM	Legislația Lituaniei
(14) În termen de 3 luni de la sfârșitul fiecărui an, Consiliul de experți publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii raportul de activitate și raportul financiar pe anul precedent.	
Articolul 10. Finanțarea Fondului (3) Administrarea și utilizarea mijloacelor financiare ale Fondului provenite din bugetul de stat sunt supuse controlului Curții de Conturi.	21. Auditul intern al Fondului se efectuează cel puțin o dată la 3 ani de către serviciul centralizat de audit intern al unei instituții autorizate de Guvern, iar auditul de stat (financiar și operațional) se efectuează cel puțin o dată la 5 ani de către Oficiul de Stat de Audit al Republicii Lituania.

Constatări:

Bună parte dintre prevederile legale sunt identice sau similare în legile ambelor țări. În același timp, există și diferențe majore. Fondul, în RM este gestionat de Ministerul culturii și de Consiliul de experți. În Lituania – de o entitate non-profit autonomă și independentă, Consiliul Fondului format din 10 membri, cu trei acționari egali: Ministerul Culturii**,** Asociația de Etică a Informațiilor Publice și Asociația Publicațiilor Periodice Culturale. Un membru al Consiliului Fondului este ales din rândul candidaților propuși de instituțiile de învățământ superior care au programe de studii în jurnalism, iar ceilalți membri - sunt numiți individual de către asociațiile profesionale ale producătorilor și distribuitorilor de media din țară, indicate expres în lege. Membrii Consiliului pot deține două mandate consecutive a câte 3 ani. Acționarii se întrunesc în cadrul Adunării Generale a Acționarilor și, cu drepturi și voturi egale, decid chestiuni pur administrative: alegerea, numirea și demiterea Directorului Executiv al Fondului prin concurs public**;** aprobarea listei finale de experți independenți care vor evalua proiectele (circa 50 la număr, cu mandat de 2 ani)[44]; aprobarea bugetului administrativ anual al Fondului.

Numărul mare de experți se explică prin numărul mare de dosare de participare la concursurile anuale. De exemplu:

anul 2024: 275 de proiecte, dintre care 198 – finanțate;

anul 2025: 400 de proiecte, dintre care 356 – finanțate;

anul 2026: 515 proiecte, dintre care 390 – finanțate;

anul 2027: 537 de proiecte.

Fondul de sprijin pentru mass-media anunța concursul pentru sprijin financiar în 2027 în conformitate cu decizia Consiliului Fondului din 27 iulie 2026, în care preciza: ”Fondul va oferi sprijin pentru proiecte, activități și burse pentru producătorii și/sau difuzorii de informații publice în cadrul a cinci programe:

Media culturală și periodicele culturale;

Mass-media regională;

Jurnalism de știri, investigații și educațional;

Mass-media în limbile minorităților naționale, mass-media diasporei lituaniene.

Programul special pentru veniturile pierdute în perioada 2025-2027 legate de restricțiile privind jocurile de noroc.

Concursurile se vor desfășura în perioada 17 august 2026 - 14 septembrie 2026, ora 24:00. Cererile depuse după termenul limită specificat în anunț nu vor fi evaluate.

Cererile pentru anul 2027 se depun electronic pe noua **platformă** de aplicații a Fondului.

Reprezentanții mass-media care intenționează să depună cereri la Fond trebuie să se asigure că toate obligațiile asumate în temeiul contractelor încheiate cu Fondul în 2026 sunt îndeplinite în mod corespunzător și la timp, precum și că plata finanțării primite se efectuează în conformitate cu procedura și termenele stabilite în Regulament și contracte. Dacă se va constata că solicitantul nu îndeplinește obligațiile prevăzute în Regulament cererile sale nu vor fi luate în considerare.

Respectarea de către solicitanți a cerințelor stabilite în Regulament se evaluează în fiecare caz în parte, pe baza circumstanțelor de fapt și de drept existente la momentul evaluării cererii. Înainte de depunerea cererilor, solicitanții sunt invitați să se asigure că îndeplinesc toate condițiile de finanțare ale programului.

Cererile primite la timp și care îndeplinesc cerințele administrative de conformitate vor fi evaluate de experți, iar Consiliul Fondului, ținând cont de concluziile experților, va lua o decizie privind alocarea finanțării”. [45]

[44] https://www.medijufondas.lt/apie-mrf/ekspertai

[45] https://www.medijufondas.lt/2027-m-konkursai

Legislația RM	Legislația Lituaniei
De remarcat perioada în care au fost depuse cererile de finanțare pentru anul 2027: august 2026 - septembrie 2026. Faptul oferă predictibilitate solicitanților care își pot planifica de cu vreme activitățile editoriale pentru anul viitor. În plus, implementarea proiectului poate începe mult mai înainte, odată cu anunțarea rezultatelor și cu încheierea contractelor – cam în primul trimestru al anului. Este atestată o diferență majoră față de practica RM, unde rezultatele concursului pot și, de regulă, sunt anunțate târziu – în luna a 5-a, a 6-a a anului, iar realizarea proiectelor trebuie să se încheie în luna noiembrie. În Lituania, luna octombrie 2026, s-a încheiat prima etapă de verificare administrativă, la care aproximativ 10% dintre proiecte au fost respinse din start din motive tehnice, iar dosarele rămase au fost transmise către comisiile de experți independenți pentru evaluarea de conținut.[46] Numărul exact al proiectelor care vor primi finanțare va fi cunoscut după aprobarea oficială a bugetului de stat al Lituaniei. De regulă, lista proiectelor câștigătoare este făcută public la început de nou an. Legea lituaniană prevede că maximum 10% din bugetul anual al Fondului pot fi utilizate pentru a acoperi costurile logistice și operaționale necesare ca instituția să funcționeze. Costurile includ: - salariile echipei executive și de secretariat (Directorul executiv și cei 7–8 angajați permanenți care gestionează tehnic dosarele); - remunerarea celor circa 50 de experți independenți care evaluează efectiv proiectele depuse; – remunerarea membrilor Consiliului Fondului pentru ședințele la care participă; - cheltuielile administrative curente (închirierea sediului, mentenanța platformelor IT și a bazei de date online pentru depunerea proiectelor etc.). Procedura de plată pentru membrii Consiliului Fondului prevede: un membru al Consiliului Fondului primește pentru fiecare ședință o remunerație în valoare de 4 BSI (Bazinė socialinė išmoka, adică, îndemnizații sociale de bază – n.n.), iar Președintele Consiliului Fondului (în absența acestuia, Vicepreședintele Consiliului Fondului) primește o remunerație în valoare de 6 BSI. În 2025 BSI a avut valoarea de 70 de euro, iar în 2026 – de 74 de euro. [47] De precizat că prestațiile sociale supuse cuantumului BSI sunt: alocația pentru copii, alocația pentru copilul unui soldat în termen, alocația pentru o femeie însărcinată, alocația de îngrijire, alocația unică de decontare, suplimentul țintă la alocația de îngrijire, alocația pentru îngrijirea copilului unei persoane care studiază sau învață, alocația pentru nașterea mai multor copii simultan, alocația pentru adopția unui copil, alocația pentru îngrijire temporară, alocația funerară, sprijinul pentru transportul rămășițelor pământești, alocația compensatorie pentru artiști, alocația de întreținere a copiilor, sprijinul social pentru studenți.[48] Procedura de plată a experților Fondului, aprobată printr-o decizie a Adunării Generale a Acționarilor Fondului, prevede: - serviciile prestate de experți sunt plătite în conformitate cu contractele de servicii de evaluare a expertizei încheiate între aceștia și Fond, care sunt supuse prevederilor articolelor 6.716 – 6.724 din Codul Civil al Republicii Lituania; - experții oferă servicii individual și/sau în cadrul întâlnirilor, evaluând cererile și alte documente aferente, în conformitate cu procedura stabilită de Regulamentul de lucru al experților Fondului; - experții Fondului sunt remunerați după cum urmează: 1. pentru evaluarea unei cereri de finanțare pentru proiect sau pentru analiză/cercetare – 0,6 BSI; 2. pentru evaluarea unei cereri de finanțare a activităților – 0,1 BSI; 3. pentru participarea la reuniunea grupului de experți: 3.1. pentru președintele grupului de experți – 4 BSI; 3.2. pentru un expert – 3 BSI. - cuantumul remunerației experților pentru cererile evaluate individual se stabilește în funcție de numărul de cereri evaluate efectiv. Plata pentru serviciile prestate în timpul ședințelor experților se bazează pe datele din procesele-verbale ale ședințelor. - remunerația, după deducerea impozitelor stabilite prin actele legislative ale Republicii Lituania, se plătește experților Fondului pentru trimestrul precedent până la data de 10 a primei luni a trimestrului următor.[49]

[46] https://www.medijufondas.lt/mrf-naujienos/2027-m-finansavimo-konkursas-prasideda-ekspertinis-vertinimas
[47] https://www.tevu-darzelis.lt/vaiko-pinigai-ir-kitos-ismokos-2026-m-kas-keisis/
[48] https://www.tagidas.lt/savadai/9007/
[49] https://www.medijufondas.lt/teisine-informacija/ekspertu-apmokejimo-tvarka

Legislația RM	Legislația Lituaniei
Legislația lituaniană permite, începând cu anul 2024, participarea la concursuri și finanțarea proiectelor creatorilor de conținut (freelancerilor), în condiții concrete și clare. Legislația RM nu prevede acest lucru, fapt ce contravine și EMFA, și noii Legi privind mass-media. În perioada 2024-2026 Fondul lituanian a acordat un total de 42 de burse pentru creatorii de conținut – persoane fizice: câte 13, 14 și, respectiv, 15 burse anual.[50] Pentru anul 2027 au depus proiecte pentru obținerea burselor 17 jurnaliști independenți. Valoarea burselor variază între o mie și cinci mii de euro. Legislația ambelor țări, prin mecanismul de finanțare a fondurilor, limitează predictibilitatea acestora și le vulnerabilizează în fața influenței politice și a crizelor economice. În Lituania, Guvernul lucrează cu bugete strategice proiectate pe 3 ani, Cadrul bugetar național actual, de exemplu, este stabilit pentru perioada 2025–2027. Ministerul Finanțelor din vară emite plafoane clare de cheltuieli pentru fiecare minister, inclusiv pentru Ministerul Culturii care co-finanțează Fondul de sprijin. Astfel, Fondul primește de la Ministerul Culturii cifrele oficiale de proiect de buget pentru anul următor, având orientări de calcul pentru lansarea concursurilor în august-septembrie. Totuși, încheierea contractelor și alocarea banilor are loc după ce în decembrie este votată Legea bugetului de stat. Dacă apar rectificări de ultim moment la nivel politic, cum s-a întâmplat pentru bugetul anului 2026, când Guvernul a operat o reducere generală de 5,5% din motive de austeritate macro-economică, Consiliul Fondului trebuie să își ajusteze proporțional cotele de finanțare pe cele 4 programe tradiționale (presa culturală, media regională, jurnalism de investigație și presă în limbile minorităților naționale) chiar în timpul ședințelor de validare din ianuarie-februarie, înainte de a semna contractele cu redacțiile. Uneori suma alocată mass-mediei este influențată direct de decizii legislative cu impact asupra veniturilor media. De exemplu, când în 2024 Parlamentul Lituaniei (*Seimas*) a decis interzicerea completă a publicității la jocurile de noroc, statul a calculat pierderile financiare suferite de redacții. Drept urmare, Guvernul a stipulat prin lege adăugarea automată a unei sume fixe de 4 milioane de euro anual în bugetul Fondului de sprijin pentru perioada 2025–2027, ca program special de compensare a pierderilor. Astfel, începând cu 2025 bugetul Fondului gravitează în jurul a 10 milioane de euro pe an, dar nu poate fi unul exact și predictibil. În situația dată, în ultimele luni ale fiecărui an, Consiliul Fondului trebuie să poarte discuții intense cu factori de decizie (Seimas, Guvern) și să facă lobby pentru obținerea sprijinului și a bugetului Fondului pentru anul următor. Anul 2026 nu este o excepție de la aceste preocupări ale Fondului.[51]

Legislația secundară: date și texte comparative

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media	**Regulamentul de depunere a proiectelor de finanțate din Fondul de sprijin pentru mass-media**
Capitolul I. **Dispoziții generale** 1. Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media (în continuare - Regulament) stabilește procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, procedura de depunere a	**Capitolul I. Dispoziții generale** 1. Regulamentul de furnizare a proiectelor finanțate de Fondul de Sprijinire a Mass-media (denumit în continuare Regulamentul) reglementează distribuirea fondurilor alocate activităților Fondului de Sprijinire a Mass-media din bugetul de stat al Republicii Lituania, în conformitate cu articolul 28 din Legea Republicii Lituania privind Informația Publică (denumită în continuare Finanțarea), procedura de organizare și implementare a finanțării, cerințele pentru proiecte și cererile aferente, examinarea și

[50] https://www.medijufondas.lt/mrf-naujienos/skelbiami-2026-m-veiklos-ir-stipendiju-finansavimo-konkurso-rezultatai
[51] https://www.medijufondas.lt/mrf-naujienos/susitikime-su-seimo-pirmininku-aptarta-fondo-veikla-ir-poreikiai și https://www.medijufondas.lt/mrf-naujienos/susitikime-su-kulturos-ministru-aptartas-fondo-finansavimo-didinimo-poreikis-ir-visuomenes-atsparumo-programos-testinumas

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
dosarelor de participare la concurs și examinarea acestora, comunicarea rezultatelor concursului, încheierea contractelor și procedura de implementare a contractului de finanțare nerambursabilă, alocarea și distribuirea mijloacelor Fondului, procedura de introducere și excludere din lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții, precum și monitorizarea și evaluarea utilizării subvențiilor. 2. În sensul prezentului Regulament se aplică noțiunile definite în Legea nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei, Codul serviciilor media audiovizuale nr.174/2018, precum și următoarele noțiuni: 2.1. autoritate finanțatoare – Ministerul Culturii în procesul de subvenționare pentru implementarea proiectelor instituțiilor mass-media, conform domeniilor prioritare stabilite, în baza concursurilor realizate, cu respectarea procedurilor descrise în prezentul Regulament; 2.2. cheltuieli eligibile – costuri necesare ale beneficiarului de subvenții pentru realizarea proiectului și pentru care se acordă acoperire totală sau parțială din mijloacele Fondului; 2.3. categorii de proiecte – grupare sistematică a proiectelor ce va fi definită pentru fiecare concurs.	evaluarea cererilor, procedura de implementare a proiectelor, plata finanțării primite și controlul implementării proiectelor, precum și alte condiții pentru administrarea și furnizarea finanțării proiectelor. 2. Regulile au fost elaborate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2023/1315 al Comisiei din 23 iunie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat și cu Regulamentul (UE) 2022/2473 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat (denumit în continuare Regulamentul (UE) 651/2014), cu Legea privind informarea publicului și cu Regulamentul privind Registrul ajutoarelor de stat și al ajutoarelor de minimis, aprobat de Guvernul Republicii Lituania la 19 ianuarie... 2005. Rezoluția nr. 35 „Privind aprobarea Regulamentului privind Registrul ajutoarelor de stat și al ajutoarelor de minimis”. 3. Termenii utilizați în Reguli sunt definiți în Regulamentul (UE) 651/2014 și în Legea privind informarea publicului. **Capitolul III. Programe care urmează a fi finanțate și alocarea finanțărilor pe programe** 15. Finanțarea, cu excepția cheltuielilor prevăzute pentru administrarea Fondului, se alocă următoarelor programe (domenii prioritare) finanțate și administrate de Fond: 15.1. Media culturală și periodice culturale; 15.2. Media regională; 15.3. Jurnalism de știri, investigație și educațional; 15.4. Media în limbile minorităților naționale și media din diaspora lituaniană. 15.5. Program special pentru pierderile de venituri în perioada 2025–2027, referitor la restricțiile privind publicitatea jocurilor de noroc. 15.6. Programul de reziliență publică 2026. 16. La propunerea Consiliului Fondului, până la 15% din fondurile alocate pentru finanțarea unui program specific, cu excepția programului specificat la subpunctul 15.6 din Regulament, pot fi transferate către un alt program (alte programe) dacă, după anunțarea unui concurs și selectarea proiectelor, nu toate fondurile destinate finanțării acestui program sunt distribuite în programul relevant.
Capitolul II. Criterii de eligibilitate 3. Poate participa la concursul pentru alocarea subvențiilor din Fond, instituția mass-media care corespunde următoarelor condiții: 3.1. este înregistrată în Registrul de stat al unităților de drept, ținut de Agenția Servicii Publice; 3.2. respectă prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova; 3.3. își desfășoară activitatea în domeniu de cel puțin un an; 3.4. la data depunerii dosarului de participare la concurs, nu are restanțe la achitarea impozitelor și taxelor față de bugetul public	**Capitolul II. Principii de bază ale finanțării** 4. Furnizarea finanțării este administrată de Fondul de Sprijin pentru mass-media (denumit în continuare Fondul). Cota-parte a fondurilor alocate pentru implementarea funcțiilor Fondului și pentru plata altor cheltuieli legate de activitățile Fondului (denumite în continuare cheltuieli administrative ale Fondului) nu poate depăși 10% din bugetul Fondului pentru anul în curs. 5. Finanțarea, în conformitate cu prezentele Reguli, este prevăzută pentru proiecte, activități și burse ale producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice. 6. Finanțarea se asigură prin licitație, în conformitate cu programele (domeniile prioritare) stabilite în Partea 16 a Articolului 28 din Legea privind Informația Publică, inclusiv programele elaborate de Consiliul Fondului, ținând cont de prioritățile dezvoltării și extinderii culturii informaționale publice și

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
național, nu se află în procedură de insolvabilitate sau în procedură de lichidare; 3.5. nu se află pe Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții; 3.6. nu a fost sancționată de Consiliul Audiovizualului, pe parcursul ultimelor 12 luni până la adoptarea deciziei de lansare a concursului, pentru încălcări grave prevăzute la art. 84 alin. (8)– (91), (10)–(103) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018; 3.7. își desfășoară activitatea în mod transparent, prin publicarea de rapoarte anuale pe pagina sa web oficială, care conțin, cel puțin: 3.7.1. raportul de activitate; 3.7.2. declarația financiară, care va include raportul financiar pentru ultimul an de activitate, întocmit potrivit standardelor contabile; 3.7.3. informația privind sursele de finanțare, inclusiv privind mijloacele financiare și/sau materiale obținute, precum și datele privind folosirea acestor mijloace, inclusiv cheltuielile generale și cheltuielile administrative. 4. Nu pot beneficia de subvențiile prevăzute de prezentul Regulament: 4.1. furnizorii publici de servicii media audiovizuale; 4.2. instituțiile mass-media finanțate de la bugetul public; 4.3. instituțiile mass-media departamentale; 4.4. publicațiile periodice cu caracter publicitar și/sau erotic; 4.5. instituțiile mass-media fondate de partidele politice. 5. Sunt considerate cheltuieli neeligibile următoarele: 5.1. cheltuielile suportate anterior semnării contractului de finanțare nerambursabilă (inclusiv costurile legate de pregătirea proiectului); 5.2. cheltuieli pentru asistența tehnică; 5.3. cheltuieli destinate cumpărării de terenuri sau clădiri; 5.4. garanții bancare; 5.5. taxe bancare, dobândă și alte comisioane aferente creditelor; 5.6. amenzi, penalități, cheltuieli de judecată; 5.7. datoriile sau rezervele pentru pierderi; 5.8. cheltuieli pentru cadouri și activități protocolare; 5.9. bursele de studii; 5.10. cheltuieli destinate achiziției de echipamente second-hand; 5.11. alte cheltuieli ce nu corespund obiectivelor proiectului.	consolidării securității informaționale și a rezilienței publice, și aprobate de adunarea generală a acționarilor Fondului (denumită în continuare program). 7. Scopul licitațiilor este de a selecta producătorii și/sau difuzorii de informații publice ale căror proiecte și activități vor fi finanțate sau cărora le vor fi acordate burse. 8. Finanțarea pentru producătorii și/sau distribuitorii de informații publice se acordă pentru un an calendaristic. 14. Un producător și/sau furnizor de informații publice, după ce a primit finanțare în conformitate cu procedura stabilită de Regulament, nu poate transfera către un alt producător și/sau difuzor de informații publice obligațiile sale legate de implementarea proiectului finanțat. În acest caz, schimbarea numelui proprietarilor (participanților) producătorului și/sau furnizorului de informații publice, schimbarea denumirii instituției de informare în masă în cadrul căreia se implementează proiectul, sau schimbarea managerului de proiect nu se consideră transfer de obligații. Managerul de proiect poate fi înlocuit numai cu aprobarea Consiliului Fondului, iar calificările și experiența noului manager de proiect nu sunt inferioare celor ale managerului de proiect înlocuit. **Capitolul V. Finanțarea proiectelor** 24. Până la 80% din suma totală a fondurilor necesare pentru implementarea proiectului specificat la subpunctul 17.1 din Regulament pot fi alocate pentru implementarea proiectelor specificate la subpunctul 17.1 din Regulament (sau până la 80% din suma totală a costurilor eligibile pentru implementarea proiectului, dacă finanțarea acordată reprezintă ajutor de stat), iar până la 50% din suma totală a fondurilor necesare pentru implementarea proiectului pot fi alocate pentru costurile administrative ale proiectului (denumite în continuare costuri administrative). 25. Dacă proiectul este destinat a fi implementat într-o publicație periodică, conținutul proiectului nu poate depăși 80% din volumul respectivei publicații. 26. Atunci când se acordă ajutor de stat, suma finanțării alocate unui solicitant nu poate depăși suma prevăzută la articolul 53 alineatul (8) din Regulamentul (UE) 651/2014. Fondul și Consiliul Fondului se asigură că această limită nu este depășită sau încălcată în alt mod prin divizarea artificială a proiectelor și se asigură, de asemenea, că ajutorul de stat respectă cerințele art. 7 alin. (1), art. 53 alin. (2) litera (e) și art. 5 din Regulamentul (UE) 651/2014. 27. Fondul poate finanța doar costurile eligibile: 27.1. direct legate de implementarea proiectului și necesare pentru atingerea obiectivelor (rezultatelor) proiectului; 27.2. suportate efectiv de către implementatorul proiectului în perioada de implementare a proiectului; 27.3. neplătite din alte surse de finanțare publică (bugetul de stat al Republicii Lituania, bugetele municipale, fondurile UE sau alte organizații internaționale); 27.4. verificate, stabilite și justificate prin documente financiar-contabile care îndeplinesc cerințele actelor juridice; 27.5. prevăzute în devizul de cost al proiectului; 27.6. care nu au legătură cu implementarea proiectelor specificate în pct. 18 a art. 28 din Legea privind informațiile publice sau cu rezultatele implementării acestor proiecte.

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
	28. Cheltuielile administrative se consideră a include: 28.1. salariile și contribuțiile de asigurări sociale ale persoanelor care implementează proiectul; 28.2. cheltuielile pentru serviciile de comunicații și serviciile de tehnologia informației; 28.3. cheltuielile pentru serviciile de transport; 28.4. cheltuielile de publicitate. 29. Cheltuielile specificate la subparagrafele 28.1–28.4 din Regulament se înțeleg astfel cum sunt definite în clasificarea veniturilor și cheltuielilor din bugetele de stat și municipale aprobată de Ministrul Finanțelor. 30. Cheltuielile care nu sunt eligibile pentru finanțare se consideră a include: 30.1. cotizațiile de membru la diverse organizații, taxele de participare; 30.2. diverse tipuri de prime de asigurare; 30.3. cheltuielile destinate amenzilor, dobânzilor de întârziere, plății cheltuielilor de judecată, dobânzilor la împrumuturi sau altor obligații față de creditori; 30.4. cheltuielile pentru organizarea de evenimente, cu excepția prezentării proiectelor; 30.5. pentru crearea, achiziționarea, creșterea valorii sau alte îmbunătățiri de proprietăți imobiliare, active fixe; 30.6. pentru chiria sau alte cheltuieli de întreținere a spațiilor, plata serviciilor de utilități pentru spații. 31. Fondul nu finanțează proiecte, activități și burse: 31.1. prevăzute la art. 28, pct. 18 din Legea privind informațiile publice; 31.2. al căror conținut încalcă principiile de bază ale informării publice, cerințele actelor juridice care reglementează domeniul informării publice; 31.3. care afectează concurența și comerțul dintre statele membre ale UE (nu se aplică atunci când se acordă ajutor de stat). 32. În cazul în care devine clar sau autoritatea competentă stabilește că, prin conținutul proiectului, nu se respectă restricțiile specificate la subparagrafele 31.1–31.3 din Regulament, Fondul va informa imediat, în termen de cel mult o zi lucrătoare, promotorul proiectului cu privire la suspendarea finanțării proiectului. În cazul în care fondurile de finanțare sau o parte a acestora au fost deja debursate, Fondul va lua măsuri pentru returnarea fondurilor de finanțare alocate. În cazul în care producătorul și/sau difuzorul de informații publice nu returnează mijloacele Fondului, acesta pierde dreptul la finanțare din Fond timp de un an, termenul calculându-se începând cu anul calendaristic următor (subclauza 19.13 din Regulament). 33. Conținutul proiectului finanțat nu poate fi publicat într-un mediu de comunicare în masă clasificat drept erotic și/sau violent, precum și alături de informații a căror difuzare este restricționată prin lege.
Capitolul III. Condițiile de aplicare 6. În vederea accesării finanțării, solicitanții de subvenții depun propunerea de proiect și dosarul de participare la concurs conform pct. 10. 7. Toate documentele aferente dosarului de participare la concurs vor fi completate în limba română.	**Capitolul IV** **Cerințe pentru producătorii și/sau difuzorii de informații publice care doresc să obțină finanțare** 17. Conform Regulamentului, finanțarea poate fi alocată: 17.1. pentru proiecte ale producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice (persoane juridice); 17.2. pentru activitățile producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice (persoane juridice); 17.3. pentru burse pentru producătorii de informații publice (persoane fizice). 18. Finanțarea poate fi alocată unui producător și/sau furnizor de informații publice care a depus o cerere

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
8. În cazul în care informațiile prezentate sunt incomplete sau nu sunt suficient de clare, secretariatul Fondului de subvenționare a mass-media este în drept să solicite completarea sau clarificarea informațiilor, dar nu mai târziu de data încheierii procesului de recepționare a dosarelor de proiect. 9. Nu se vor accepta actele emise după data depunerii dosarului de participare la concurs. 10. Dosarul de participare la concurs trebuie să includă următoarele documente: 10.1. Documentele ce confirmă întrunirea criteriilor de eligibilitate prevăzute în pct. 3; 10.2. Propunerea de proiect (anexa nr. 1); 10.3. Buget estimativ (anexa nr. 2); 10.4. CV-ul managerului de proiect și al echipei de proiect; 10.5. Dovada existenței surselor de cofinanțare din surse proprii sau oferite de terți (scrisori de intenție, contracte de sponsorizare, alte forme de sprijin financiar) în proporție de cel puțin 25% pentru instituțiile mass-media care au calitatea de furnizor privat național de servicii media la data depunerii dosarului de participare la concurs conform Registrului furnizorilor de servicii media de televiziune deținut de Consiliul Audiovizualului și 15% pentru alte instituții mass-media; 10.6. Certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de buget; 10.7. Declarații pe propria răspundere privind lipsa unor sancțiuni aplicate de Consiliul Audiovizualului și lipsa unor decizii ale Consiliului de Presă care vizează instituția mass-media solicitantă pe parcursul ultimelor 12 luni până la adoptarea deciziei de lansare a concursului. 11. Dosarele de participare la concurs care nu conțin toate documentele indicate în pct.10, cât și dosarele care nu au fost depuse în termenul stabilit conform anunțului sunt respinse. 12. Nu se vor accepta spre examinare dosarele de participare la concurs ale căror implementare depășește cadrul anului bugetar în curs. Capitolul IV. Procedura de aplicare, etape și termene-limită 13. Ministerul Culturii organizează și desfășoară anual concursul pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media pentru proiecte și programe care corespund domeniilor prioritare de subvenționare stabilite. 14. Concursul poate fi desfășurat și de câteva	la Fond, ținând cont de natura finanțării solicitate prevăzute la paragraful 17 din Regulament. 19. Un producător și/sau furnizor de informații publice (denumit în continuare solicitant) poate depune o cerere și primi finanțare dacă îndeplinește următoarele condiții: 19.1. nu este inclus printre entitățile stabilite la art. 28 pct. 18 din Legea privind informațiile publice; 19.2. a transmis toate datele către Sistemul Informațional al Producătorilor și Difuzorilor de Informații Publice (denumit în continuare VIRSIS) în conformitate cu procedura stabilită prin articolul 24 din Legea privind Informațiile Publice; 19.3. a transmis un set anual de date financiare către Registrator în conformitate cu procedura stabilită prin actele legislative; 19.4. nu au fost inițiate proceduri de lichidare sau faliment împotriva sa și nici nu este considerată o întreprindere în dificultate, astfel cum este definită la articolul 2 din Regulamentul (UE) 651/2014; 19.5. datoria sa la contribuțiile obligatorii către Consiliul Fondului de Asigurări Sociale de Stat din cadrul Ministerului Securității Sociale și Muncii și Inspectoratul Fiscal de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor al Republicii Lituania nu depășește cuantumul contribuțiilor pe o lună; 19.6. a plătit contribuția anuală prevăzută la articolul 31 alineatul (13) din Legea privind Informațiile Publice, dacă plata acesteia este obligatorie în conformitate cu activitățile desfășurate; 19.7. este managerul instituției media în care se intenționează implementarea proiectului, iar această instituție nu este clasificată ca fiind de natură erotică și/sau violentă (condiția de a fi managerul instituției media nu se aplică atunci când cererea este depusă de un creator de conținut independent); 19.9. nu i-a fost emis un act de executare silită pentru recuperarea fondurilor în conformitate cu o decizie a Comisiei Europene, prin care ajutorul de stat primit anterior în Republica Lituania a fost recunoscut ca fiind primit ilegal și incompatibil cu piața internă, iar dacă un astfel de ajutor a fost primit, l-a returnat în conformitate cu procedura stabilită în actele juridice care reglementează normele de returnare a ajutorului de stat; 19.10. a îndeplinit în mod corespunzător condițiile prevăzute în acordul de finanțare încheiat cu Fondul, a încheiat cu Fondul acorduri pentru finanțarea primită în conformitate cu procedura stabilită de prezentul Regulament și de acordul cu Fondul; 19.11. respectă condițiile de finanțare ale programului în cadrul căruia este depusă cererea (anexele 1-5, 7 din Regulament); 19.12. solicitantul și/sau managerul său nu au fost găsiți vinovați de o infracțiune sau contravenție împotriva sistemului financiar, proprietății intelectuale, economiei și afacerilor printr-o hotărâre judecătorească definitivă sau condamnarea pentru faptele penale menționate anterior a fost încetată definitiv; 19.13. Fondul și/sau autoritățile competente nu au luat o decizie de recuperare de la acesta a finanțării primite de la Fond, iar dacă o astfel de decizie a fost luată, aceasta a fost implementată integral și a trecut mai mult de un an de la implementarea acesteia; 19.14. acesta nu a primit finanțare din alte programe și/sau măsuri naționale, ale UE sau ale altor organizații internaționale pentru finanțarea costurilor prevăzute în cerere. 19.15. Politicienii, candidații la funcții politice, funcționarii publici, membrii Parlamentului European și

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
ori în cursul unui an, în funcție de disponibilitatea mijloacelor financiare ale Fondului. 15. Pentru fiecare ediție a concursului Consiliul de experți propune, iar Ministerul Culturii aprobă: 15.1. calendarul organizării concursului care va include data lansării și a încheierii procesului de recepționare a dosarelor de participare la concurs, perioadele estimative de evaluare și de anunțare a rezultatelor; 15.2. categoriile de proiecte pentru care va fi organizat concursul; 15.3. volumul subvențiilor alocate din Fond pentru fiecare categorie de proiecte; 15.4. plafonul per propuneri de proiect pentru instituțiile mass-media care au calitatea de furnizor privat național de servicii media la data depunerii dosarului de participare la concurs conform Registrului furnizorilor de servicii media de televiziune deținut de Consiliul Audiovizualului și pentru alte instituții mass-media; 15.5. numărul de propuneri de proiecte ce pot fi depuse de același solicitant de subvenție și numărul de proiecte ce pot fi depuse de solicitanți de subvenție diferiți, dar care au același proprietar beneficiar efectiv; 15.6. durata de implementare a proiectelor; 15.7. lista obiectivelor concursului care derivă din domeniile prioritare de subvenționare aprobate. 16. Anunțul de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor este publicat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii și include condițiile desfășurării concursului aprobate de către Ministerul Culturii, cât și următoarele informații: 16.1. data lansării și a încheierii procesului de recepționare a dosarelor de participare la concurs; 16.2 lista domeniilor prioritare de subvenționare; 16.3 criteriile de eligibilitate pentru solicitanții de subvenții; 16.4 lista documentelor necesare pentru dosarul de participare la concurs; 16.5 plafonul mijloacelor financiare acordate pentru subvenționarea proiectelor instituțiilor mass-media; 16.6 procedura, criteriile și perioada de evaluare a dosarelor de proiect; 16.7 lista categoriilor de proiecte; 16.8 locul depunerii proiectelor.	asistenții acestora, precum și soții/soțiile, concubinii și partenerii/partenerele acestor persoane nu participă la activitățile producătorului și/sau difuzorului de informații publice: persoanele specificate nu sunt membri ai organelor de conducere, participanți sau angajați ai producătorului și/sau difuzorului de informații publice (în cazul specificat la punctul 17.3 din Regulament, solicitantul nu este politician, asistent al unui politician, candidat la funcții politice, funcționar public, membru al Parlamentului European, asistent al unui membru al Parlamentului European). 20. Condițiile prevăzute la punctele 19.1–19.3 și 19.6–19.8 din Regulament nu se aplică solicitanților care depun cereri pentru partea din program specificată la punctul 15.3 din Regulament, destinată burselor pentru jurnalism de investigație. În acest caz, solicitantul trebuie să furnizeze Fondului informațiile specificate la punctul 38 din Regulament și condițiile de finanțare a programului (Anexa 3 la Regulament). 21. Condițiile prevăzute la punctele 19.2–19.6 din Regulament nu se aplică solicitanților care depun cereri pentru partea din program specificată la punctul 15.4 din Regulament, destinată diasporei lituaniene. În acest caz, solicitantul trebuie să furnizeze Fondului informațiile specificate în condițiile de finanțare a programului (anexa 4 la Regulament) despre activitățile producătorului și/sau difuzorului de informații publice desfășurate în altă țară. 22. Un solicitant, instituție media, poate depune cel mult **două cereri** în cadrul unui program, iar atunci când solicitantul este un creator independent - cel mult patru cereri în total. Solicitantul, cu excepția creatorului independent și a cazului specificat la subparagraful 17.3 din Regulament, trebuie să implementeze proiectul numai în instituția/instituțiile media deținută/administrate de aceasta/acestea. La depunerea unei cereri la Fond, creatorul independent trebuie să prezinte un acord cu furnizorul de informații publice privind diseminarea conținutului proiectului în instituția/instituțiile media administrată/administrate de aceasta/acestea. Dacă cererea este depusă de un creator independent, condițiile din Regulament și anexele acestuia referitoare la cerințele pentru instituția media nu i se aplică (aceste condiții se aplică furnizorului de informații publice cu care creatorul independent a convenit asupra diseminării conținutului proiectului). 23. Dacă proiectul este destinat a fi implementat **de doi sau mai mulți** producători și/sau difuzori de informații publice, acordul lor de cooperare trebuie depus odată cu cererea, care trebuie să specifice solicitantul responsabil pentru implementarea proiectului, prezentarea rapoartelor de implementare a proiectului și a rapoartelor financiare. În acest caz, toți producătorii și/sau difuzorii de informații publice care implementează proiectul trebuie să respecte condițiile specificate la paragraful 19 din Regulament și cerințele stabilite pentru solicitanți în anexele la Regulament.
	Capitolul VI. Finanțarea activităților producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
	34. În cazul specificat la subparagraful 17.2 din Regulament, finanțarea poate fi alocată numai unui producător și/sau difuzor de informații publice care este o persoană juridică și care utilizează finanțarea pentru: 34.1. un angajat creativ al redacției unui producător și/sau difuzor de informații publice (angajat creativ al redacției – un angajat editorial cu normă întreagă ale cărui funcții sau atribuții principale și permanente sunt legate de crearea conținutului de autor (original) al redacției și corespund agendei editoriale a redacției; un angajat administrativ al unui producător și/sau difuzor de informații publice, precum și un angajat care efectuează lucrări tehnice, nu este considerat angajat creativ al redacției): 34.1.1. salarii și asigurări sociale; 34.1.2. formare, îmbunătățire a competențelor profesionale; 34.2. producția, diseminarea și accesibilitatea informațiilor publice: 34.2.1. tipărirea publicațiilor; 34.2.2. livrarea de abonamente la periodice; 34.2.3. transmiterea (expedierea) semnalului, lansarea programelor, asigurarea conectivității; 34.3. implementarea și aplicarea tehnologiilor informaționale și a inovațiilor: 34.3.1. actualizarea site-urilor web, a programelor de calculator; 34.3.2. digitalizare, arhivarea conținutului; 34.3.3. implementarea și dezvoltarea unei platforme digitale și/sau digitalizate de conținut (publicație, ziar); 34.3.4. crearea unui acces inovator la conținut; 34.3.5. adaptarea conținutului pentru persoanele cu dizabilități; 34.3.6. îmbunătățirea calității semnalului. 35. Activitățile producătorului și/sau difuzorului de informații publice specificate la punctul 34 din Regulament, care pot fi finanțate, sunt detaliate în termenii și condițiile de finanțare ale programelor (Anexele 1, 2 și 4 la Regulament), care determină, de asemenea, domeniul de aplicare și proporția finanțării pentru aceste activități.
	Capitolul VII. Finanțarea burselor pentru producătorii de informații publice 36. În cazul specificat la subparagraful 17.3 din Regulament, finanțarea poate fi acordată numai persoanelor fizice – jurnaliști. 37. Finanțarea stabilită în prezenta secțiune a Regulamentului se acordă sub formă de bursă (denumită în continuare bursă). 38. O cerere pentru o bursă poate fi depusă la Fond de către un cetățean al Republicii Lituania, o persoană care deține un permis de ședere permanentă sau de muncă în Republica Lituania, precum și un cetățean al unui stat al UE care îndeplinește cerințele de la punctul 20 din Regulament și: 38.1. are cel puțin 3 ani de experiență profesională în jurnalistică; 38.2. îndeplinește funcțiile de jurnalist pentru un producător și/sau difuzor de informații publice pe baza unui contract de muncă sau a altor raporturi juridice contractuale, care a transmis date către VIRSIS; 38.3. are cel puțin 2 ani de experiență în domeniul jurnalismului analitic; 38.4. a transmis cel puțin două analize realizate în ultimii 3 ani și publicate în mass-media, ale căror date

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
	au fost transmise către VIRSIS; 38.5. a prezentat Fondului cel puțin două recomandări din partea producătorilor și/sau difuzorilor de informații publice, a organizațiilor creative sau academice; 38.6. nu a comis în ultimii 3 ani o încălcare a eticii informației publice sau a actelor juridice care reglementează domeniul informației publice (dacă o încălcare a fost constatată de o autoritate competentă în cazul unei informații publicate, al cărei autor/coautor este solicitantul, în acest caz se consideră că a comis o încălcare). 39. Analizeze nu pot fi publicate într-o instituție de mass-media controlată de un producător și/sau difuzor de informații publice care a comis o încălcare profesională gravă, într-o instituție de mass-media clasificată drept erotică și/sau violentă, precum și alături de informații a căror difuzare este restricționată prin lege.
Capitolul IV. Procedura de aplicare, etape și termene-limită 13. Ministerul Culturii organizează și desfășoară anual concursul pentru acordarea de subvenții instituțiilor mass-media pentru proiecte și programe care corespund domeniilor prioritare de subvenționare stabilite. 14. Concursul poate fi desfășurat și de câteva ori în cursul unui an, în funcție de disponibilitatea mijloacelor financiare ale Fondului. 15. Pentru fiecare ediție a concursului Consiliul de experți propune, iar Ministerul Culturii aprobă: 15.1. calendarul organizării concursului care va include data lansării și a încheierii procesului de recepționare a dosarelor de participare la concurs, perioadele estimative de evaluare și de anunțare a rezultatelor; 15.2. categoriile de proiecte pentru care va fi organizat concursul; 15.3. volumul subvențiilor alocate din Fond pentru fiecare categorie de proiecte; 15.4. plafonul per propuneri de proiect pentru instituțiile mass-media care au calitatea de furnizor privat național de servicii media la data depunerii dosarului de participare la concurs conform Registrului furnizorilor de servicii media de televiziune deținut de Consiliul Audiovizualului și pentru alte instituții mass-media; 15.5. numărul de propuneri de proiecte ce pot fi depuse de același solicitant de subvenție și numărul de proiecte ce pot fi depuse de solicitanți de subvenție diferiți, dar care au același proprietar beneficiar efectiv; 15.6. durata de implementare a proiectelor; 15.7. lista obiectivelor concursului care derivă din domeniile prioritare de subvenționare aprobate.	**Capitolul VIII** **Anunțul concursului, pregătirea și depunerea cererilor de finanțare** 40. Fondul va anunța concursul, ținând cont de decizia Consiliului Fondului. Concursurile pot fi anunțate pentru toate programele sau părțile (subprogramele) acestora în același timp sau pentru programe individuale sau părțile (subprogramele) acestora în momente diferite. 41. Fondul va anunța concursul pentru cereri de finanțare pe site-ul său web. Anunțul de concurs va include toate condițiile concursului, cerințele pentru cereri, metoda și procedura de trimitere a cererilor și depunere a documentelor. 42. Solicitantul care dorește să primească finanțare va depune o cerere la Fond, al cărei formular va fi aprobat de Consiliul Fondului, în termenul specificat în anunțul de concurs, care nu va fi mai scurt de 20 de zile lucrătoare de la data anunțării concursului pe site-ul web al Fondului. 43. Cererea și documentele anexate acesteia trebuie să fie: 43.1. întocmite în limba de stat sau traduse în aceasta, autenticitatea traducerii fiind confirmată prin semnătura solicitantului; 43.2. semnate de solicitant. 44. Fondul va refuza să accepte cereri care au fost: 44.1. depuse după termenul limită de depunere a cererilor stabilit în anunțul de concurs; 44.2. pregătite și depuse într-o altă limbă decât limba de stat, precum și cu încălcarea formularului de cerere și a altor cerințe prevăzute la paragrafele 42-43 din Regulament. 45. Șeful proiectului depus pentru concurs, șeful solicitantului, șeful și/sau participantul instituției de presă în care se preconizează implementarea proiectului, beneficiarul bursei nu poate fi șeful acționarului Fondului, membru al Consiliului Fondului, expert al Fondului sau membru al grupului de experți, precum și o persoană ale cărei rude apropiate, astfel cum sunt definite în Legea Republicii Lituania privind coordonarea intereselor publice și private, sunt membri ai Consiliului Fondului, membri ai grupului de experți ai Fondului sau sunt înrudite prin subordonare directă în virtutea atribuțiilor lor. 46. Cererile depuse pentru concursuri și documentele care le completează se înregistrează și se arhivează în conformitate cu procedura stabilită de Fond și nu se returnează solicitanților după finalizarea concursurilor.

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
16. Anunțul de lansare a concursului pentru acordarea subvențiilor este publicat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii și include condițiile desfășurării concursului aprobate de către Ministerul Culturii, cât și următoarele informații: 16.1. data lansării și a încheierii procesului de recepționare a dosarelor de participare la concurs; 16.2 lista domeniilor prioritare de subvenționare; 16.3 criteriile de eligibilitate pentru solicitanții de subvenții; 16.4 lista documentelor necesare pentru dosarul de participare la concurs; 16.5 plafonul mijloacelor financiare acordate pentru subvenționarea proiectelor instituțiilor mass-media; 16.6 procedura, criteriile și perioada de evaluare a dosarelor de proiect; 16.7 lista categoriilor de proiecte; 16.8 locul depunerii proiectelor.	
Capitolul V. Procedura de examinare 17. Dosarele de participare la concurs sunt examinate de Consiliul de experți în termen de cel mult o lună de la data expirării termenului de depunere a dosarelor. 18. Membrii Consiliului de experți semnează declarații de confidențialitate, imparțialitate și neadmitere a conflictelor de interese conform modelului din anexa nr. 3 la prezentul Regulament. 19. În situația în care, în cursul procedurii de selecție, un membru al Consiliului constată că se află într-o situație de conflict de interese în legătură cu unul dintre proiectele înaintate Consiliului, acesta este obligat să-i informeze pe ceilalți membri ai Consiliului cu privire la conflictul de interese și să se abțină de la vot. 20. Consiliul examinează fiecare dosar de participare la concurs depus conform condițiilor și termenelor indicate în anunțul de concurs publicat și în cazul în care este confirmată eligibilitatea dosarului de participare la concurs se completează Fișa de evaluare (anexa nr. 4), iar pentru dosarele de participare la concurs neeligibile se specifică motivele refuzului de examinare. 21. Algoritmul de calcul se stabilește prin cumularea punctajului obținut în urma evaluării dosarului de participare la concurs, conform criteriilor de evaluare a propunerii de proiect stabilite în prezentul Regulament. 22. Punctajul final al fiecărui dosar de participare la concurs este reprezentat de media aritmetică a punctajelor acordate de membrii Consiliului de experți. Dosarele de participare la concurs care	**Capitolul IX. Evaluarea cererilor** 47. Evaluarea cererilor depuse la Fond constă în 3 etape: 47.1. evaluarea conformității administrative; 47.2. evaluarea de către expert; 47.3. Evaluarea și luarea deciziilor de către Consiliul Fondului. 48. Conformitatea administrativă a cererii este evaluată de către angajații Fondului, care stabilesc dacă cererea a fost depusă în conformitate cu cerințele paragrafelor 17-31, 36-38 și 44 din Regulament. 49. Evaluarea conformității administrative a cererii trebuie efectuată în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la expirarea termenului de depunere a cererilor. 50. Cererea depusă și anexele acesteia nu pot fi corectate, ajustate, completate sau modificate în alt mod la inițiativa solicitantului. Dacă, în timpul evaluării conformității administrative, se constată că cererea a fost depusă cu nerespectarea cerințelor prevăzute în Regulament, se stabilește un termen de 3 zile lucrătoare pentru eliminarea acestor deficiențe. Dacă deficiențele nu sunt eliminate în termenul stabilit, Directorul Fondului, în termen de 3 zile lucrătoare de la expirarea termenului, va lua o decizie de respingere a cererii din cauza neconformității administrative, iar Fondul, în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptarea acestei decizii, va informa solicitantul despre decizia luată la adresa de e-mail specificată în cerere, indicând motivele respingerii cererii și procedura de contestare a acestei decizii. În cazul în care apar circumstanțe din cauza cărora cererea nu îndeplinește cerințele și/sau din cauza cărora nu se poate acorda ajutor de stat, se poate lua o decizie privind neconformitatea administrativă pe parcursul întregii competiții. 51. În cazul în care se constată că cererea nu îndeplinește toate cerințele pentru evaluarea conformității administrative, aceasta va fi supusă expertizei. 52. Cererile depuse pentru expertize vor fi evaluate de experți selectați de Consiliul Fondului, a căror listă va fi aprobată de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului. Lista experților va fi publicată pe site-ul web al Fondului. 53. În timpul evaluării de către expert, cererile vor fi evaluate cu puncte (până la 100 de puncte) conform

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
acumulează o medie aritmetică a punctajului mai mică decât 60 nu se consideră eligibile pentru finanțare. 23. Dosarele de participare la concurs câștigătoare se stabilesc prin punctajele obținute, în descreștere de la 100 până la epuizarea bugetului stabilit, dar nu mai jos de 60 puncte. 24. Decizia de aprobare a listei proiectelor câștigătoare, conform criteriilor de evaluare, se adoptă cu votul a cel puțin patru membri ai Consiliului de experți. 25. Pentru a asigura respectarea condițiilor de eligibilitate și a stabili autenticitatea documentelor conținute în dosarul de participare la concurs, în cazul unor bănuieli rezonabile Consiliul de experți are dreptul: 25.1. să verifice autenticitatea datelor din documentele conținute în dosarul de participare la concurs prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate; 25.2. să solicite autorităților/instituțiilor publice informații referitoare la solicitantul de subvenție. 26. În cazul dovedirii falsificării a unui sau mai multor documente din dosarul de participare la concurs a solicitantului de subvenție și a prezentării datelor neveridice, Consiliul de experți își rezervă drepturile de a nu admite la concurs proiectul respectiv și de a introduce solicitantul de subvenție în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții conform procedurii stipulate în anexa nr. 5.	criteriilor de evaluare a proiectelor, activităților și burselor (Anexele 6 și 8 la Regulament). 54. Scorurile acordate de experți se însumează, iar media aritmetică a acestora se obține prin împărțirea sumei scorurilor acordate de experți la numărul de experți care au efectuat evaluarea. Acest număr nu include evaluarea de către expert, care este respinsă în cazul specificat la paragraful 57 din Regulament. 55. Consiliul Fondului nu va lua în considerare cererea dacă, în timpul evaluării de către expert: 55.1. media aritmetică totală nu atinge punctajul de trecere – 50; 55.2. media aritmetică a evaluării conținutului nu atinge punctajul de trecere – 24 (în cazul evaluării proiectului) sau 28 (în cazul evaluării bursei); 55.3. media aritmetică a evaluării managementului nu atinge punctajul de trecere – 12; 55.4. media aritmetică a evaluării impactului nu atinge punctajul de promovabilitate – 14 (în cazul evaluării proiectului) sau 10 (în cazul evaluării bursei). 56. O cerere va fi evaluată de cel puțin trei experți. 57. Evaluarea unui expert va fi respinsă și nu va fi inclusă în evaluarea cererii dacă diferența dintre evaluările experților care au obținut cel mai apropiat număr de puncte este mai mare de 30 de puncte. 58. Experții vor evalua cererile care le-au fost prezentate în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la primirea acestora. 59. După evaluarea cererilor, experții vor prezenta: 59.1. o listă a proiectelor pentru care se propune finanțare și sumele propuse pentru finanțare; 59.2. o listă a proiectelor pentru care se propune a nu fi alocată finanțare; 59.3. o listă a proiectelor pentru care se poate aloca finanțare în conformitate cu procedura stabilită la paragraful 65 din Regulament; 59.4. recomandări privind o posibilă reducere a domeniului de aplicare al proiectului; 59.5. scorurile medii ale evaluărilor și concluzii motivate. 60. Activitățile experților vor fi reglementate de Regulamentul de lucru al experților Fondului, care va fi aprobat de Adunarea Generală a Acționarilor Fondului. 61. Consiliul Fondului, pe baza concluziilor expertului, adoptă o decizie privind alocarea fondurilor în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la depunerea concluziilor expertului. 62. Consiliul Fondului poate adopta o decizie diferită de cea prevăzută în concluzia expertului dacă: 62.1. concluzia conține inconsecvențe, erori sau alte deficiențe, care dau motive să se creadă că este posibil să fi fost efectuată o evaluare incompletă a expertizei; 62.2. evaluările mai multor experți diferă în conformitate cu cazul specificat la paragraful 57 din Regulament; 62.3. concluzia a fost depusă fără respectarea termenelor prevăzute la paragraful 58 din Regulament; 62.4. nu există fonduri suficiente în programul relevant, așa cum se prevede la paragraful 64 din Regulament; 62.5. apar circumstanțe din cauza cărora expertul care a depus concluzia ar fi trebuit să se retragă din evaluarea cererii, dar nu a făcut-o; 62.6. în alte cazuri excepționale, când decizia Consiliului Fondului este justificată ținând cont de rezultatele generale ale evaluării cererilor, de posibilitățile de finanțare ale Fondului și este compatibilă cu

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
	misiunea și obiectivele Fondului. 63. În cazurile specificate la paragraful 62 din Regulament, decizia Consiliului Fondului și justificarea acesteia se consemnează în procesul-verbal al ședinței Consiliului Fondului. 64. Finanțarea pentru un proiect, ținând cont de numărul de puncte obținute în timpul evaluării de către expert, poate să fie redusă sau să nu fie alocată dacă nu există fonduri suficiente în program după alocarea finanțării proiectelor care au obținut un punctaj de trecere. 65. În cazul în care contractul nu este semnat sau contractul este reziliat cu solicitantul care a primit finanțare, fondurile neutilizate pot fi alocate prin decizia Consiliului Fondului, ținând cont de conținutul și impactul proiectului, unui/unor proiect(e) care nu a(u) primit finanțare în cadrul aceluiași program sau a(u) primit o finanțare mai mică decât cea specificată în cerere. Acest(e) proiect(e) vor fi selectate în conformitate cu lista de proiecte prevăzută la sbp. 59.3 din Regulament, dintre proiectul cu cel mai mare punctaj mediu și care trebuie să fi obținut un punctaj de trecere.
Capitolul VI. Comunicarea rezultatelor concursului și procedura de soluționare a contestațiilor 27. Rezultatele examinării dosarelor de participare la proiect și lista instituțiilor mass-media selectate ca beneficiari de subvenții din Fond se publică pe pagina web oficială a Ministerului Culturii în termen de 3 zile de la data încheierii etapei de examinare a dosarelor. 28. Ministerul comunică prin scrisori oficiale înregistrate în mod corespunzător și transmise prin mijloace electronice tuturor participanților la concurs rezultatele concursului de selectare. 29. Solicitanții de subvenții ale căror dosare de participare la concurs nu sunt acceptate pentru finanțare sunt informați despre cauzele neselectării proiectelor depuse. 30. Nerespectarea procedurilor prevăzute de Legea nr. 50/2024 și de prezentul Regulament poate fi contestată la Ministerul Culturii în termen de 10 zile de la data publicării rezultatelor concursului. 31. Contestația, conform modelului prevăzut în anexa nr. 6, este trimisă pentru examinare Ministerului Culturii prin e-mail la adresa la care au fost transmise proiectele la concursul de subvenționare sau se depun direct la secretariatul Fondului. 32. Ministerul Culturii numește, la fiecare sesiune de concurs, prin ordin, Comisia de contestație, formată din 3 membri, care soluționează contestațiile recepționate. Membrii Consiliului de experți nu pot face parte din componența Comisiei de contestație. La procesul de soluționare a contestațiilor poate participa, în calitate de observator fără drept de vot, un reprezentant al societății civile	**Capitolul X** **Anunțarea rezultatelor concursului** 66. Deciziile Consiliului Fondului privind alocarea finanțărilor și rezultatele evaluării tuturor proiectelor care participă la concurs se publică pe site-ul web al Fondului în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea acestor decizii. Scorul mediu al evaluărilor experților și descrierile prescurtate ale proiectelor care au primit finanțare, pe care solicitantul le prezintă în cerere, se publică împreună cu deciziile Consiliului Fondului. 67. La acordarea ajutorului de stat, administrația Fondului verifică legalitatea ajutorului care se intenționează a fi acordat și, în termen de 20 de zile lucrătoare de la acordarea ajutorului de stat, înregistrează datele în Registrul ajutoarelor de stat și al ajutoarelor de minimis acordate. Administrația Fondului înregistrează, în conformitate cu cerințele articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 651/2014, datele privind ajutoarele de stat pe site-ul web al Comisiei Europene privind transparența ajutoarelor de stat. 68. Decizia Consiliului Fondului privind alocarea finanțării se adoptă numai după ce Seimas-ul Republicii Lituania a adoptat Legea privind aprobarea indicatorilor financiari ai bugetului de stat și ai bugetelor municipale ale Republicii Lituania pentru anul relevant. 69. Solicitanții au dreptul să se adreseze Fondului în scris, în termen de 30 de zile de la anunțarea rezultatelor concursului, și să primească concluzii ale experților și/sau decizii ale Consiliului Fondului care nu aprobă concluziile experților, argumentele privind finanțarea alocată sau nealocată proiectelor lor. 70. Documentele concursului (cererea, anexele acesteia, concluziile experților și alte documente legate de depunerea, evaluarea și luarea deciziilor cu privire la cerere) sau informațiile conținute în acestea pot fi puse la dispoziție numai în conformitate cu procedura stabilită de lege. **Capitolul XI** **Utilizarea finanțărilor și contabilitatea finanțărilor primite** 71. Consiliul Fondului alocă finanțarea prin intermediul unui acord încheiat între Fond și solicitantul care a primit finanțare. În cazurile specificate la subparagrafele 17.1–17.2 din Regulament, împreună cu

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
desemnat de Ministerul Culturii pentru a asigura transparența procedurii. 33. Deciziile Comisiei de contestație privind soluționarea contestațiilor se adoptă cu o majoritate simplă, prin vot deschis a membrilor. Fiecare membru al Comisiei de contestație are obligația semnării declarației de confidențialitate, imparțialitate și neadmitere a conflictelor de interese conform modelului din anexa nr. 3 la prezentul Regulament. 34. Comisia de contestație soluționează contestațiile în termen de 10 zile de la data expirării termenului de depunere a contestațiilor. Decizia Comisiei de contestație se comunică contestatorului în termen de 3 zile de la data soluționării contestației. După expirarea termenului de contestare și de soluționare a contestațiilor, Ministerul Culturii, în termen de 15 zile, aprobă prin Ordinul Ministrului, lista proiectelor selectate de Consiliu, respectând deciziile Comisiei de contestații. **Capitolul VII. Procedura de încheiere a contractelor de finanțare nerambursabilă** 35. Susținerea financiară a proiectelor beneficiarilor de subvenții se efectuează în baza contractului de finanțare nerambursabilă, semnat de către autoritatea finanțatoare cu beneficiarii de subvenții. 36. Contractul de finanțare nerambursabilă conține clauze cu privire la sumele acordate, la termenele de valorificare a susținerii financiare, la obligațiile părților, la tranșele de debursare a resurselor financiare și la consecințele neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale. 37. La contractul de finanțare nerambursabilă se anexează formularul de propunere de proiect și bugetul estimativ. 38. Instituțiile mass-media sunt obligate să încheie contractul de finanțare în termen de 30 de zile de la data publicării rezultatelor concursului pe pagina web oficială. În cazul neprezentării în termenele stabilite, instituția va fi exclusă din lista beneficiarilor, suma alocată fiind distribuită următorilor beneficiari eligibili conform punctajului atribuit în cadrul procedurii de examinare. 39. Valoarea totală a finanțării pentru proiect va fi transferată către beneficiar în trei tranșe. Prima tranșă constituie 50% din valoarea totală a finanțării nerambursabile, ce va fi transferată în contul beneficiarului, la solicitarea acestuia, în 15 zile lucrătoare de la data semnării contractului și a prezentării dovezii contribuției proprii.	acordul se semnează și un plan de implementare a proiectului sau a activității cu devizul cheltuielilor. Formularele acordului, planului de implementare a proiectului sau a activității și devizului se aprobă de Consiliul Fondului. 72. Începutul implementării proiectului sau al activității poate fi anterior datei acordului. Într-un astfel de caz, Fondul poate finanța astfel de cheltuieli efectuate cel mai devreme decât anul calendaristic în care a fost încheiat acordul. Începutul implementării proiectului sau al activității se indică în cerere. 73. Solicitantul și Fondul trebuie să semneze acordul în termen de 20 de zile lucrătoare de la anunțarea rezultatelor concursului. Dacă solicitantul nu semnează acordul în acest termen, finanțarea neutilizată se alocă unui alt solicitant în conformitate cu procedura prevăzută la paragraful 65 din Regulament. Acordurile semnate se înregistrează în registrul de înregistrare a contractelor Fondului. 73.1. Dacă, după ce Consiliul Fondului a luat decizia de a aloca finanțare unui solicitant, acesta nu prezintă în timp util rapoartele financiare și/sau de implementare pentru anul calendaristic precedent, nu se va încheia un acord de finanțare cu solicitantul respectiv, iar finanțarea va fi alocată unui alt solicitant în conformitate cu procedura specificată în Clauza 65 din Regulament. 74. Solicitanții care au primit finanțare trebuie să prezinte Fondului, în conformitate cu procedura și termenii stabiliți în acord și în Regulament: 74.1. Rapoarte financiare și/sau de implementare în forma aprobată de Consiliul Fondului, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la sfârșitul trimestrului anului calendaristic; 74.2. rezultatele implementării proiectului (analizei) pentru care se alocă finanțarea – un exemplar al unei publicații tipărite – cel puțin o dată pe lună sau imediat după publicare, dacă aceasta este publicată mai rar de o dată pe lună. 75. Dacă solicitantul care a primit finanțare nu prezintă un raport în perioada specificată la sbp. 74.1 din Regulament, Fondul va suspenda finanțarea până când solicitantul prezintă un raport Fondului. 76. Solicitantul care a primit finanțare este responsabil pentru asigurarea faptului că finanțarea alocată, în cazurile specificate la subparagrafele 17.1–17.2 din Regulament, este utilizată în scopul prevăzut și pentru tipurile de cheltuieli specificate în devizul de cost al proiectului. 77. În cazul în care solicitantul care a primit finanțare nu este capabil să implementeze proiectul (analiza) sau să desfășoare activitatea din anumite motive, acesta trebuie să notifice imediat, în scris, administrația Fondului, indicând motivele, și să returneze fondurile alocate și neutilizate în contul Fondului în termenul specificat de aceasta. 78. În cazul în care solicitantul care a primit finanțare nu este capabil să implementeze proiectul (cercetarea) sau să desfășoare activitatea în conformitate cu devizul, acesta trebuie să solicite imediat, în scris, administrației Fondului, permisiunea de a ajusta devizul indicând motivele. Devizul nu se ajustează dacă diferența dintre fondurile de finanțare planificate și cele utilizate efectiv în cadrul unui tip separat de cheltuieli specificat în deviz nu depășește 10%. 79. Un solicitant care a primit cu peste 15% mai puține fonduri decât cele prevăzute în devizul cererii are dreptul să depună la Consiliul Fondului, în termen de 10 zile lucrătoare, o cerere motivată, în forma aprobată de Consiliul Fondului, pentru o reducere a domeniului de aplicare al proiectului. 80. Fondul are dreptul:

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
Pentru tranșa primită, beneficiarul va prezenta, în termenele stabilite, documente justificative cu privire la utilizarea acesteia. Plata celei de-a doua tranșe (40%) se va face în baza solicitării de plată a beneficiarului, după validarea primului raport narativ de implementare a proiectului (anexa nr. 7) și financiar intermediar (anexa nr. 8), a documentelor justificative privind utilizarea tranșei anterioare, dar nu mai târziu de șase luni de la începerea proiectului. Transferul se va efectua în termen de 15 zile lucrătoare de la validarea rapoartelor. Beneficiarul de subvenție asigură finalizarea proiectului din contul resurselor proprii, prezintă autorității finanțatoare spre validare raportul financiar final și raportul narativ final până pe 15 noiembrie. După validare, a treia tranșă (10%) se eliberează de către autoritatea finanțatoare în termen de cel mult 30 de zile, dar nu mai târziu de sfârșitul anului bugetar în curs. 40. Validarea raportului final se efectuează în termen de cel mult 30 de zile de la depunerea de către beneficiar a raportului narativ final de implementare și a raportului financiar final. Controlul conformității și eficienței utilizării mijloacelor financiare este asigurat de către instituțiile cu competențe în domeniu. 41. Schimbarea destinației mijloacelor financiare prevăzute în contractul de finanțare încheiat de către beneficiarii de subvenții cu Ministerul Culturii în baza unei scrisori de argumentare din partea beneficiarului de subvenții, se permite doar cu acordul în scris al Ministerului și avizul Consiliului de Experți. 42. Sumele neutilizate după finalizarea proiectului se virează pe contul bugetului de stat în termen de 30 de zile. **VIII. Monitorizarea și evaluarea utilizării subvențiilor** 43. Ministerul Culturii poate efectua verificări atât în perioada derulării contractului de finanțare nerambursabilă, cât și ulterior validării raportului financiar final, în scopul completării dosarului de participare la concurs, dar nu mai târziu de un an de la expirarea termenului de implementare a proiectului. 44. Secretariatul Consiliului de experți va prezenta Consiliului de experți la cerere informații actuale privind realizarea proiectelor și eventualele probleme de implementare. 45. La sfârșitul anului bugetar, ministerul are obligația de a întocmi și a publica un raport cu privire la contractele de finanțare nerambursabilă încheiate în cursul anului bugetar, care va cuprinde	80.1. să solicite informații, documente sau alte materiale legate de implementarea proiectului de la solicitantul care a primit finanțare; 80.2. să rezilieze unilateral contractul și să solicite restituirea fondurilor alocate în temeiul contractului sau a unei părți a acestuia, dacă: 80.2.1. solicitantul care a primit finanțare nu îndeplinește în mod corespunzător termenii contractului; 80.2.2. solicitantul care a primit finanțare utilizează fondurile de sprijin în alte scopuri decât cele prevăzute; 80.2.3. solicitantul care a primit finanțare utilizează fondurile de sprijin într-un mod neconform cu devizul; 80.2.4. se constată că proiectul sau implementarea acestuia întrunește cazurile specificate la subparagrafele 31.1–31.3 din Regulament. 80.2.5. se dovedește că în cerere au fost furnizate informații false, din cauza cărora cererea nu a putut fi luată în considerare și/sau a trebuit să fie respinsă. 81. În cazurile specificate la subpunctul 80.2 din Regulament, solicitantul care a primit finanțare trebuie să returneze Fondului finanțarea alocată în temeiul contractului sau o parte a acesteia în termen de 15 zile lucrătoare. 82. În cazul în care ajutorul de stat se plătește în rate, acesta se decontează conform articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 651/2014. 83. În cazul în care se stabilește că solicitantul care a primit finanțare a primit ajutor de stat în mod ilegal, acesta trebuie să returneze în mod voluntar suma plătită în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la decizia Consiliului Fondului de a declara ajutorul de stat acordat ca fiind ilegal și de a fi returnat la bugetul de stat, sau această sumă se recuperează în mod extrajudiciar, în conformitate cu procedura stabilită de articolul 551 din Legea concurenței a Republicii Lituania. 84. Solicitantul care a primit finanțare trebuie să publice informații despre finanțarea acordată de Fond în cursul anului calendaristic și să marcheze rezultatele proiectului (analizei) cu sigla Fondului, în conformitate cu procedura stabilită de Consiliul Fondului.

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
informație despre proiectele finanțate, sumele alocate, beneficiari și rezultatele fiecărui proiect. 46. Dosarul de participare la concurs al beneficiarului de subvenție, inclusiv raportul financiar final, se păstrează în arhiva ministerului și a beneficiarului pentru un eventual audit ulterior pentru o perioadă de cinci ani. **Capitolul IX. Alocarea și distribuirea mijloacelor Fondului** 47. Volumul mijloacelor financiare ale Fondului se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. 48. Mijloacele financiare ale Fondului sunt gestionate prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor. **Capitolul X. Drepturi și obligații** 49. Solicitanții de subvenții sunt obligați: 49.1. să respecte cerințele și obligațiile stabilite prin prezentul Regulament; 49.2. să prezinte dosarul de participare la concurs și documentele justificative în modul și termenele stabilite în anunț. 50. Beneficiarii de subvenții sunt obligați: 50.1. să respecte cerințele și obligațiile stabilite prin prezentul Regulament; 50.2. să asigure utilizarea subvenției obținute conform destinației Fondului; 50.3. să prezinte Consiliului de experți rapoarte intermediare și finale privind utilizarea subvenției, conform normelor stabilite de către Consiliul de experți; 50.4. să respecte, pe toată durata stabilită, angajamentele asumate și să corespundă criteriilor de eligibilitate care au stat la baza acordării subvenției; 50.5. să notifice secretariatul Consiliului de experți și să solicite acordul Consiliului dacă, din motive obiective, intervin schimbări în realizarea proiectului subvenționat din mijloacele Fondului și să acționeze în continuare în funcție de decizia Consiliului. 51. Beneficiarul de subvenție în privința căruia s-a constatat, pe parcursul executării contractului de finanțare sau ulterior, că a prezentat date neveridice în dosarul de participare la concurs este obligat să restituie mijloacele financiare ce i-au fost transferate în temeiul contractului, precum și este inclus în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții conform procedurii stipulate în anexa nr.	

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
5, cu excepția cazului în care acesta notifică Ministerul Culturii cu privire la abaterile comise și restituie mijloacele financiare benevol. Decizia de includere în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții poate fi contestată de instituția mass-media în ordinea și conform procedurii stabilite de Codul administrativ. 52. Beneficiarii de subvenții sunt obligați să respecte criteriile de eligibilitate de la data depunerii dosarului de participare la concurs și pe parcursul întregii perioade stabilite în documentele de alocare a subvențiilor. 53. Beneficiarul de subvenție în privința căruia s-a intentat o procedură de insolvabilitate sau o procedură de dizolvare cu lichidare este obligat să notifice Ministerul Culturii cu privire la acest fapt în termen de 5 zile lucrătoare de la data la care beneficiarul respectiv a fost înștiințat oficial că în privința sa a fost intentată procedura în cauză.	
	Capitolul XII. Diseminarea și accesibilitatea conținutului proiectului 85. Producătorul și/sau difuzorul de informații publice, după ce a primit finanțare, trebuie să aboneze bibliotecile publice ale municipalităților din Republica Lituania la un număr corespunzător de publicații (ziare și reviste naționale și regionale), în care volumul domeniului de aplicare al proiectului implementat care a primit finanțare depășește 50% din volumul publicației: 85.1. dacă suma abonamentului anual al publicației nu depășește 25% din finanțarea alocată proiectului, este asigurată abonarea la 250 de unități (exemplare) ale publicației; 85.2. dacă suma abonamentului anual al publicației depășește 25% din finanțarea alocată proiectului, numărul de unități (exemplare) ale publicației abonate se reduce la suma permisă (25% din finanțarea alocată proiectului), însă, în toate cazurile, abonarea este asigurată la cel puțin 60 de unități (exemplare). 86. Fondurile pentru abonament se utilizează din finanțarea alocată proiectului. 87. Trebuie asigurată accesibilitatea conținutului proiectelor care au primit finanțare din Fond: 87.1. Conținutul proiectului (analizei) trebuie să fie gratuit și liber accesibil pe internet în termen de cel mult trei luni de la publicarea conținutului și publicat în termen de cel mult 24 de luni de la încheierea implementării proiectului de instituția media în care acesta a fost implementat; 87.2. Producătorul și/sau difuzorul de informații publice trebuie să asigure accesibilitatea conținutului proiectului (analizei) în banca de conținut a Fondului de Sprijin pentru Mass-Media, în conformitate cu procedura stabilită de administrația Fondului. 88. Fondul stabilește procedura de implementare a condițiilor prevăzute la paragraful 87 din Regulament.
Capitolul XII. Dispoziții speciale 54. Ministerul Culturii va transmite anual Consiliului Concurenței datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor de	**Capitolul II. Principii de bază ale finanțării** 9. Finanțarea se acordă în conformitate cu articolul 53 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 (denumit în continuare ajutor de stat).

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
stat la nivel național acordate beneficiarilor de subvenții, în conformitate cu Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. 55. La cererea Ministerului Culturii, beneficiarii de subvenții sunt obligați în termen de 5 zile lucrătoare să furnizeze datele și informațiile necesare pentru raportarea ajutorului de stat. 56. Instituțiile mass-media pot beneficia de subvenționare de cel mult 3 ori consecutiv.	10. Finanțarea nu se consideră ajutor de stat în sensul articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene atunci când finanțarea se acordă: 10.1. în cadrul programului specificat la punctul 15.1 din Regulamentul pentru editorii de publicații periodice culturale; 10.2. în cadrul programului specificat la punctul 15.2 din Regulament; 10.3. în cadrul programului specificat la punctul 15.4 din Regulament; 10.4. pentru burse pentru producătorii de informații publice (Capitolul VII din Regulament). 10.5. în cadrul programului specificat la subparagrafele 15.5-15.6 din Regulament, producătorilor și/difuzorilor de informații publice, cărora li se alocă finanțare în cadrul programelor stabilite la subparagrafele 15.1, 15.2 și 15.4 din Regulament. 11. Ajutorul de stat poate fi acordat cel târziu la 31 decembrie 2026. 12. Ajutorul de stat acordat poate fi agregat cu alte ajutoare de stat sau alte ajutoare de minimis în conformitate cu prevederile articolului 8 din Regulamentul (UE) 651/2014. 13. Cuantumul finanțării primite de un producător și/sau difuzor de informații publice din Fond și din alte surse de finanțare publică (bugetul de stat al Republicii Lituania, bugetele municipale) pe parcursul unui an calendaristic nu poate depăși 90% din toate veniturile acestui producător de informații publice primite în anul respectiv din activități de informare publică. În cazul în care se constată că această parte a finanțării primite din Fond și din alte surse financiare publice în anul curent a fost depășită, suma finanțării din Fond alocată acestui producător și/sau difuzor de informații publice în anul calendaristic următor se reduce proporțional cu partea depășită. **Capitolul XIII. Dispoziții finale** 89. Implementatorul proiectului trebuie să păstreze și, la cererea Fondului, să prezinte toate documentele care confirmă costurile suportate în timpul implementării proiectului timp de cel puțin 10 ani de la încheierea proiectului. 90. Cererile, contractele, jurnalele de înregistrare a cererilor și contractelor, rapoartele de implementare a proiectului se păstrează la Fond în conformitate cu procedura de păstrare a documentelor stabilită de Arhivistul Șef al Lituaniei, cu excepția datelor privind ajutoarele de minimis și schemele de ajutor de stat, care se păstrează timp de 10 ani de la data acordării ultimului ajutor în cadrul unei astfel de scheme. 91. Implementatorii proiectului nu vor fi răspunzători pentru neîndeplinirea totală sau parțială a obligațiilor prevăzute în Regulament, dacă dovedesc că nu și-au îndeplinit obligațiile din cauza unor circumstanțe de forță majoră. 92. Conceptul de circumstanțe de forță majoră este definit în articolul 6.212 din Codul Civil al Republicii Lituania și în Regulamentul privind exonerarea de răspundere în caz de forță majoră, aprobat de Guvernul Republicii Lituania la 15 iulie 1996. Rezoluția nr. 840 „Privind aprobarea regulamentului de exonerare de răspundere în caz de forță majoră”. 93. Datele cu caracter personal specificate în cerere (nume, prenume, adresă de domiciliu, adresă de e-mail, număr de telefon și alte date de contact) sunt prelucrate de Fond, în calitate de operator de date, în scopul acordării de finanțare solicitanților, obținerii recomandărilor de specialitate necesare pentru adoptarea deciziilor de către Fond și Consiliul Fondului și gestionării documentelor. Datele cu caracter

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
	personal sunt prelucrate în interes public și în conformitate cu cerințele actelor juridice aplicate de Fond, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) literele (c) și (e) din Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor). Datele cu caracter personal sunt stocate pentru perioadele specificate în planul de documentare al Fondului și în Descrierea procedurii de prelucrare a datelor cu caracter personal în cadrul Fondului. 94. Deciziile Consiliului Fondului privind finanțarea pot fi atacate cu apel la Fond în conformitate cu procedura stabilită de Legea privind administrația publică a Republicii Lituania sau la Comisia lituaniană pentru soluționarea contenciosului administrativ, în conformitate cu procedura stabilită de Legea privind soluționarea contenciosului administrativ prealabil a Republicii Lituania, sau la Curtea Administrativă Regională, în conformitate cu procedura stabilită de Legea privind procedura administrativă a Republicii Lituania. 95. Litigiile dintre Fond și solicitanți se soluționează în conformitate cu procedura stabilită de legile și alte acte juridice ale Republicii Lituania. 96. Solicitanții care au încălcat cerințele Regulamentului și/sau ale contractului vor fi răspunzători în conformitate cu procedura stabilită de Codul Civil al Republicii Lituania și de Regulament. Data actualizării: 18.06.2026.[52]
Constatări: Conținutul regulamentelor este asemănător, chiar dacă anumite aspecte sunt prevăzute în secțiuni diferite. O comparație a textelor de documente relevă în unele cazuri abordare diferită a acelorași aspecte și, totodată, lipsa unor prevederi importante în regulamentul moldovenesc. Proiectele pentru Fondul de subvenționare a mass-mediei din RM sunt orientate către domeniile prioritare stabilite pentru anul respectiv. Proiectele depuse la Fondul de sprijin pentru mass-media din Lituania sunt separate pe cele 4 programe tradiționale - media culturală; media regională; jurnalism de știri, investigație și educațional (unde intră și bursele pentru liberii profesioniști); media în limbile minorităților naționale și media din diaspora lituaniană, și, după caz, pe programul de reziliență publică și/sau pe programul special pentru perioada 2025-2027 pentru pierderile de venituri legate de restricțiile privind publicitatea jocurilor de noroc. Anual, este stabilită și repartizarea finanțării alocate fiecărui program. De exemplu, începând cu 1 ianuarie 2026, distribuirea finanțării din Fondul de sprijin pentru mass-media, este următoarea: 1. Pentru programul de media culturală și periodice culturale – 22%, din valoarea Fondului; 2. Pentru programul media regional – 24%; 3. Pentru programul de Jurnalism de Știri, Investigații și Educațional – 13%; 4. Pentru programul mass-media în limbile minorităților naționale și pentru programul media al diasporei lituaniene – 3%; 5. Pentru programul special pentru venituri pierdute în perioada 2025–2027 aferent restricțiilor privind publicitatea jocurilor de noroc – 38% (care constituie 4 milioane de euro anual).[53] De remarcat faptul că dincolo de programul special, Fondul pune accent pe sprijinirea mass-mediei culturale și a celei locale/regionale care cumulează aproape jumătate din finanțare (46%). La concursurile organizate în RM pot participa doar persoane juridice, iar la cele din Lituania – și persoane fizice (jurnaliști independenți/freelanceri). Finanțarea proiectelor persoanelor juridice și persoanelor fizice se face în temeiul unor reguli separate (capitolele VI-VII). Solicitanții lituanieni de finanțare pot participa la concurs an de an, fără nicio	

[52] https://www.medijufondas.lt/teisine-informacija/taisykles-ir-salygos
[53] https://www.medijufondas.lt/teisine-informacija/taisykles-ir-salygos

Legislație secundară a RM	Legislație secundară a Lituaniei
restricție. Cei din RM – de 3 ori consecutiv, dacă au obținut finanțare. Fondul lituanian, spre deosebire de cel din RM, acoperă și costuri administrative – o clauză esențială pentru supraviețuirea, mai ales, a redacțiilor mici. Materialele vizând finanțarea mass-mediei sunt păstrate în RM 5 ani, iar în Lituania – 10 ani. Documentul lituanian prevede că solicitanții au dreptul să se adreseze Fondului în scris, în termen de 30 de zile de la anunțarea rezultatelor concursului, și să primească concluzii ale experților și/sau decizii ale Consiliului Fondului care nu aprobă concluziile experților, argumentele privind finanțarea alocată sau nealocată proiectelor lor (Capitolul X, pct. 69). Documentul moldovenesc prevede că solicitanții de subvenții ale căror dosare de participare la concurs nu sunt acceptate pentru finanțare sunt informați despre cauzele neselectării proiectelor depuse și că nerespectarea procedurilor prevăzute de Legea nr. 50/2024 și de Regulament poate fi contestată la Ministerul Culturii (Capitolul 6). În pofida faptului că regulamentul moldovenesc cuprinde și Capitolul X. *Drepturi și obligații*, conținutul lui se referă exclusiv la obligații. În cazul Lituaniei, un solicitant, instituție media, poate depune cel mult două cereri în cadrul unui program (din cele 4 tradițional finanțate), iar atunci când solicitantul este un creator independent - cel mult patru cereri în total (Capitolul IV). Regulamentul moldovenesc nu are clauze care să vizeze realizarea în comun de proiecte finanțate din Fond de doi sau mai mulți beneficiari. Documentul lituanian stabilește: dacă proiectul este destinat a fi implementat de doi sau mai mulți producători și/sau difuzori de informații publice, acordul lor de cooperare trebuie depus odată cu cererea, care trebuie să specifice solicitantul responsabil pentru implementarea proiectului, prezentarea rapoartelor de implementare a proiectului și a rapoartelor financiare (Capitolul IV). În plus, un capitol separat vizează diseminarea conținutului produs în cadrul proiectului și asigurarea accesibilității acestuia (Capitolul XII). Dispozițiile Regulamentului moldovenesc, după exemplul celui lituanian, ar urma să fie completat cu prevederi suplimentare, inclusiv cu acțiunile beneficiarilor de finanțare în circumstanțe de forță majoră (Capitolul XIII).	

Anexe la regulamente: date și texte comparative

Republica Moldova	Lituania
Regulamentul privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media / RM	**Regulamentul de depunere a proiectelor de finanțate din Fondul de sprijin pentru mass-media / Lituania**
Formular de propunere de proiect (Anexa 1).	Condiții de finanțare pentru Programul Media Culturală și Publicații Periodice Culturale (Anexa 1)
Formular bugetul estimativ (Anexa 2).	Condiții de finanțare ale Programului Regional de Media (Anexa 2)
Declarația de confidențialitate, imparțialitate și neadmitere a conflictelor de interese (Anexa 3).	Condiții de finanțare pentru Programul de Jurnalism de Știri, Investigații și Educație (Anexa 3)
Fișa de evaluare (Anexa 4).	Condiții de finanțare pentru Programul Media în Limbile Minorităților Naționale și Programul Media pentru Diaspora Lituaniană (Anexa 4)
Procedura de introducere și excludere din lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții (Anexa 5).	Condiții de finanțare a programului special pentru perioada 2025-2027 pentru pierderile de venituri legate de restricțiile privind publicitatea jocurilor de noroc (Anexa 5)
Formular contestații (Anexa 6).	Criterii de evaluare (Anexa 6)

Republica Moldova	Lituania
Formularul raportului analitic privind realizarea proiectului mass-media (Anexa 7).	Condiții de finanțare pentru Programul de Reziliență Publică 2026 (Anexa 7)
Formularul raportului financiar (Anexa 8).[54]	Criterii de evaluare pentru proiectele și analizele/cercetările din cadrul Programului de Reziliență Societală 2026 (Anexa 8)[55]
Constatare: Deși numărul de anexe la regulamente este același, majoritatea celor din documentul moldovenesc sunt schematice, deși necesare. Toate anexele la documentul lituanian sunt detaliate. Pentru exemplificare – date comparate din anexele care vizează evaluarea proiectelor, prezentate în tabelul de mai jos.	

Evaluarea proiectelor: date și texte comparative

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania					
Nr. crt.	**Criteriul de evaluare și punctajul maxim**	**Punctaj**	**I.**	**Criterii de evaluare a proiectului**	**Scoruri**
1.	Importanța proiectului propus în contextul realizării obiectivelor și domeniilor prioritare anunțate în condițiile de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor (10 p).		1.	**Conținutul proiectului**	1–47 (≥24)
2.	Calitatea și relevanța proiectului (descrierea problemei și strategia propusă de soluționare a acesteia; gradul de corelare dintre scop, obiective, activități și rezultatele așteptate) (25 p).			Respectarea obiectivelor programului, specificitatea, fezabilitatea și validitatea sarcinilor stabilite	1–15
3.	Fezabilitatea bugetului (buget întocmit realist, corect reflectă toate cheltuielile necesare pentru activitățile planificate, inclusiv justificarea cheltuielilor, rațional, clar, exact) (15 p).			Relevanța conținutului, originalitatea, creativitatea	1–22
4.	Capacitatea instituției mass-media (ani de activitate, corectitudinea/transparența activității – politică editorială, rapoarte de activitate, surse de finanțare, date de contact efectiv; atașament față de valorile profesiei – semnarea și respectarea Codului deontologic și/sau a propriului cod de etică; notorietate; meritocrație; lipsă de sancțiuni) (15 p).			Diversitatea formatelor și genurilor de prezentare a conținutului	1–10
5.	Mecanismul propus de monitorizare, evaluare și prezentare a rezultatelor proiectului, măsuri de gestionare a riscurilor interne/externe (10 p).		2.	**Management de proiect**	1–25 (≥12)

[54] https://mc.gov.md/ro/content/regulamentul-privind-procedura-de-desemnare-beneficiarilor-de-subventii
[55] https://www.medijufondas.lt/teisine-informacija/taisykles-ir-salygos

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania					
6.	Metode de promovare a proiectului (5 p).			Calificările și experiența persoanelor care implementează proiectul	1–10
7.	Sustenabilitatea proiectului (10 p).			Calendarul activităților, validitatea și promptitudinea estimării	1–15
8.	Capacitatea de asigurare a managementului proiectului, experiența echipei în realizarea acțiunilor propuse (5 p).		3.	**Impactul proiectului**	1–28 (≥14)
9.	Experiență în colaborare anterioară cu alți parteneri (5 p).			Rezultatele planificate, semnificația lor socială	1–10
	Punctaj total obținut			Diseminarea și acoperirea proiectului (accesibilitate)	1–13
	Recomandat spre finanțare (Da/Nu)			Adaptarea conținutului pentru grupuri sociale cu nevoi speciale	1–5
			II.	**Criterii de evaluare a burselor**	**Scoruri**
			1.	**Conținutul proiectului (analizei/cercetării)**	1–55 (≥28)
				Respectarea obiectivelor programului, specificitatea, fezabilitatea și validitatea sarcinilor stabilite	1–20
				Relevanța, temeinicia, protejarea interesului public, importanța analizei/cercetării	1–20
				Justificarea metodelor de colectare a informațiilor și a designului analizei/cercetării	1–15
			2.	**Managementul proiectului (analizei/cercetării)**	1–25 (≥12)
				Calificările și experiența persoanelor care implementează proiectul (Nota 1)	1–15
				Planul de analiză/cercetare și calendarul activităților	1–10
			3.	**Impactul proiectului (analizei/cercetării)**	1–20 (≥10)
				Rezultatele analizei/cercetării planificate și semnificația lui socială	1–10
				Evaluarea riscurilor de performanță și planul de gestionare a acestora	1–10

Constatări:

- Criteriile de evaluare în cazul RM și al Lituaniei au anumite elemente și abordări similare/comune.

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania		
Criteriile de evaluare, în cazul RM sunt aplicate pentru toate cererile de finanțare depuse. În cazul Lituaniei, sunt elaborate criterii de evaluare a proiectelor în general și, separat, pentru solicitări de burse. În cazul RM, cel mai mare punctaj – 25 de puncte, este acordat pentru ”calitatea și relevanța” proiectului, după care urmează ”fezabilitatea bufetului” și ”capacitatea instituției mass-media” – câte 15 puncte. În cazul Lituaniei, de asemenea, punctaj maxim este acordat pentru ”conținutul proiectului” – 47 de puncte în cazul proiectelor generale și 55 de puncte în cazul proiectelor pentru burse. În virtutea experienței îndelungate, criteriile de evaluare în cazul Lituaniei sunt mult mai elaborate. În cazul RM criteriile de evaluare sunt utilizate doar la examinarea cererilor de finanțare. Iar evaluarea realizării proiectelor se face în temeiul unui raport analitic, care trebuie să răspundă la mai multe întrebări/aspecte (Anexa 7). În cazul Lituaniei criteriile de evaluare cuprind și aprecierea modului în care au fost implementate proiectele, criterii comune fiind aplicate separat pentru fiecare categorie de proiecte/programe (a se vedea continuarea tabelului).		
	Anexa 7. Formularul raportului analitic privind realizarea proiectului mass-media / Republica Moldova	
1.	Denumirea organizației	
2.	Titlul proiectului	
3.	Categoria de proiect	
4.	Numărul contractului semnat cu Ministerul Culturii	
5.	Numele, prenumele managerului de proiect	
6.	Rezultatele de bază ale proiectului	
7.	Corelarea obiectivelor programate cu rezultatele finale	
8.	Relevanța proiectului	
9.	Evaluarea bugetului final al proiectului	
10.	Concluzii, observații	
III.	**Criterii de evaluare a performanței publicațiilor periodice culturale**	**Scoruri**
1.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Promovarea societății civice, cu gândire critică și creativă și cu procese democratice bazate pe valori, toleranță și respect pentru drepturile și libertățile omului	
	Susținerea vitalității culturii și artei, prin analiza proceselor culturale și ale societății civile, pentru a proteja și dezvolta identitatea culturală, pentru a promova dialogul cultural	
	Pentru a promova analiza și critica profesională a disciplinelor culturale și artistice	
2.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Diseminarea publică a analizei critice a evenimentelor și proceselor culturale și artistice profesionale, promovând în același timp cultura lingvistică	

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania		
	Promovarea cunoașterii valorilor culturale prin informarea despre patrimoniul cultural lituanian și mondial, memoria istorică și valorificarea lor.	
	Promovarea bunelor practici ale cooperării profesionale între creatorii din Lituania și din străinătate	
3.	**Respectarea cerințelor de conținut calitativ stabilite în condițiile de finanțare pentru activitățile programului:**	1–25
	Conținut profesional, orientat spre analiză și critică (publicația acoperă diverse domenii culturale – artă, literatură, muzică, teatru etc. și conține articole analitice, critice și informative, eseuri, interviuri și alte texte destinate prezentării și analizei fenomenelor culturale)	
	Opera autorului cu valoare artistică recunoscută	
	Orientare către un context internațional și național, cuprinzând mai mult de un domeniu cultural sau artistic și o diversitate de perspective culturale	
4.	**Respectarea de către solicitant, în materialele publicate a condițiilor 2-10 din Legea privind finanțarea activităților publicațiilor periodice culturale**	1–25
	Cererea depusă trebuie să îndeplinească cel puțin un obiectiv și o sarcină a programului.	
IV.	**Criterii pentru evaluarea activităților media regionale**	**Scoruri**
1.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Promovarea activismului civic în rândul unui public extins prin diseminarea de informații diverse, de înaltă calitate și fiabile, care creează valoare durabilă pentru locuitorii unei anumite regiuni sau district, promovând sustenabilitatea viitorului digital.	
	Promovarea spiritului comunitar, a diversității culturale și a toleranței, promovarea memoriei istorice, a tradițiilor etnoculturale, a limbii și dialectelor lituaniene	
	Contribuție la implementarea politicii regionale naționale, reducerea diferențelor culturale și sociale dintre regiuni și orașe și consolidarea deschiderii și democrației în administrația locală	
	Consolidarea rezilienței publice și a securității naționale prin creșterea gradului de conștientizare a informațiilor, a gândirii critice și a capacității de a recunoaște dezinformarea	
	Promovarea alfabetizării media prin dezvoltarea capacității publicului de a evalua fiabilitatea informațiilor, diversitatea surselor și calitatea conținutului	
2.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Diseminarea informațiilor care reflectă evenimentele actuale și unicitatea regională, nevoile și schimbările, procesele educaționale, științifice, culturale și artistice	
	Consolidarea conținutului media regional prin promovarea susținerii interesului public	
	Extinderea audienței mass-media regionale prin implementarea tehnologiilor moderne, promovarea diversității subiectelor, genurilor și opiniilor	
	Actualizarea și prezentarea calitativă a culturii, proceselor sociale și inițiativelor civice din regiune prin diverse genuri jurnalistice	

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania		
	Promovarea incluziunii organizațiilor non-guvernamentale regionale, în special a tinerilor, a comunităților locale, consolidarea puterii civice în administrația locală	
	Reuniuni cu reprezentanți ai artei, culturii și științei, pentru a evidenția potențialul și perspectivele dezvoltării culturii, artei și științei în regiune	
	Înregistrarea și publicarea materialelor ce reprezintă etnocultură regională, pentru a promova, cultiva și proteja patrimoniul cultural al regiunilor lituaniene ca valoare comună a UE.	
	Contribuții pentru a îmbunătăți competențele culturale, gândirea critică, securitatea informațiilor și rezistența la amenințările informaționale ale locuitorilor din regiune	
	În cooperare cu instituțiile responsabile, diseminarea de informații utile și bune practici privind procesele de reimigrare.	
	Stimularea implicării publicului, pentru a promova cooperarea și proiectele comune între instituțiile media regionale	
3.	**Respectarea cerințelor de conținut calitativ stabilite în condițiile de finanțare pentru activitățile programului:**	1–25
	Conținut profesional, regional și/sau local și independent politic	
	Recenzia evenimentelor comunitare regionale și/sau locale, abordarea problemelor acestora, prezentarea culturii, prezentarea unei diversități de puncte de vedere	
	Încurajarea și sprijinirea inițiativelor locale	
4.	**Respectarea de către solicitant a condițiilor 2-5 pentru finanțarea activităților**	1–25
	Cererea depusă trebuie să îndeplinească cel puțin un obiectiv și o sarcină a programului.	
V	**Criterii pentru evaluarea activităților mass-media ale minorităților naționale**	Scoruri
1.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Promovarea activismului civic în rândurile minorității naționale lituaniene prin diseminarea de informații relevante, fiabile și semnificative, actualizate, despre cele mai importante evenimente din Lituania și din lume.	
	Promovarea dialogului între diferite culturi prin reducerea tensiunilor sociale dintre diferite grupuri naționale (etnice), protejând și respectând în același timp identitatea fiecăruia dintre ele	
	Stimularea implicării pentru a crea prosperitate și securitate în Lituania	
2.	**Respectarea obiectivelor stabilite în condițiile de finanțare ale programului:**	1–25
	Reducerea decalajului în prezentarea și percepția informațiilor în rândul populației țării care vorbește alte limbi	
	Asigurarea fiabilității informațiilor în limbile comunităților naționale pentru un public multilingv	

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania		
	Consolidarea feedback-ului între publicul multilingv și mass-media națională	
	Contribuții pentru a crește competențele culturale, de gândire critică, de securitate a informațiilor și de rezistență la amenințările informaționale ale unui public vorbitor de limbă străină	
	Înregistrarea și publicarea materialelor despre cultura popoarelor care trăiesc în Lituania, pentru a promova, cultiva și proteja patrimoniul cultural multinațional al Lituaniei	
	Actualizarea contribuției diferitelor popoare care trăiesc în Lituania la dezvoltarea statalității, culturii și științei lituaniene	
	Promovarea poliglotism-ului între diverse naționalități care locuiesc în Lituania, integrarea în mediul social și învățarea limbii lituaniene	
3.	**Respectarea cerințelor de conținut calitativ stabilite în condițiile de finanțare pentru activitățile programului:**	1–25
	Conținut informativ axat pe actualitatea mai multor minorități etnice diferite	
	Contribuie la reducerea tensiunilor sociale din societate, respectă identitatea diferitelor grupuri naționale (etnice)	
	Politica editorială este orientată spre un dialog al diferitelor culturi	
4.	**Respectarea de către solicitant a condițiilor 2-5 pentru finanțarea activităților**	1–25
	Cererea depusă trebuie să îndeplinească cel puțin un obiectiv și o sarcină a programului.	
	Note: 1. La evaluarea proiectelor jurnaliștilor (tineri) începători se ia în considerare experiența indicată în CV-ul persoanei și relevanța acesteia pentru tema și obiectivele analizei/cercetării depuse. Data actualizării: 19.08.2025	

Constatări:

În cazul RM evaluarea proiectelor solicitanților de subvenții și evaluarea implementării proiectelor de către beneficiarii de subvenții se face în temeiul a două anexe: Fișa de evaluare și Raportul analitic. În cazul Lituaniei evaluarea este făcută în temeiul unei singure anexe – cea care conține criteriile de evaluare.

Modalitatea de evaluare a proiectelor implementate prin intermediul unui raport analitic este pe măsură să genereze date relevante, dar lasă loc pentru mult subiectivism.

În Lituania evaluarea se întemeiază pe un set de criterii prevăzute pentru fiecare categorie de proiecte. Fiecare criteriu precizează anumite aspecte importante, faptul, pe de o parte, facilitând evaluarea și, pe de altă parte, minimizând gradul de subiectivism.

Formularul raportului analitic privind realizarea proiectului mass-media - Anexa 7 la Regulamentul Ministerului culturii din RM, ar putea fi completat astfel, încât, mai ales, punctul 6 *Rezultatele de bază ale proiectului*, să precizeze niște indicatori obligatorii de performanță, fapt ce ar unifica cerințele pentru raportare, dar și ar facilita procedura de monitorizare și evaluare a proiectelor subvenționate.

Indicatorii ar putea fi, de exemplu:

I. Indicatori de conformitate și resurse, care să măsoare disciplina financiară, administrativă și de integritate a beneficiarilor:

a) rata de absorbție a subvenției - procentul din subvenția acordată care a fost utilizat conform liniilor bugetare aprobate (valabil și pentru rapoartele intermediare, și pentru cele finale);

b) statutul de integritate profesională/deontologică, care să constate prezența sau lipsa de sancțiuni aplicate de CA ori de sesizări admise de Consiliul de Presă pe întreaga durată de derulare a contractului de finanțare, dată fiind importanța integrității profesionale/deontologice atestate nu doar până la momentul obținerii subvenției;

Anexa 6. Criterii de evaluare / Lituania
c) ponderea cofinanțării, care să indice dacă beneficiarul de subvenții își onorează angajamentele pe acest palier. Dacă parte din subvenții este acordată pentru dezvoltare instituțională, ar mai fi necesar un indicator care să stabilească dacă respectiva parte a fost utilizată corespunzător. **II. Indicatori de conținuturi mediatice**, care să măsoare cu mai multă exactitate volumul și diversitatea produselor media generate direct prin utilizarea subvenției. Ca să poată fi evaluate conținuturile mediatice indicatorii ar trebui defalcați pe tipuri de mass-media și anume: **1. Pentru presa online și portalurile de știri:** **a) volumul de conținuturi mediatice originale -** numărul de subiecte, analize, interviuri sau investigații realizate și publicate în cadrul proiectului, în corespundere cu angajamentele contractului; **b) cota de materiale de interes public sau de interes social major -** procentul de conținuturi mediatice dedicat tematicilor prioritare (combaterea dezinformării, integrare europeană, cultură, drepturile omului, inclusiv a minorităților etc.). **c) elemente multimedia incluse în conținuturile mediatice -** numărul de conținuturi în care sunt integrate infografice, materiale video/audio sau baze de date interactive care sporesc accesibilitatea. **2. Pentru presa scrisă (ziare și reviste):** **a) număr de ediții tipărite și distribuite –** numărul și regularitatea/periodicitatea edițiilor; apariția edițiilor conform calendarului stabilit; **b) tirajul efectiv distribuit -** numărul de exemplare care au ajuns la abonați și, după caz, numărul de exemplare realizat prin rețelele de vânzare. **3. Pentru televiziune și radio:** **a) minute/ore de emisie -** numărul de minute/ore de conținuturi audiovizuale realizate și difuzate cu utilizarea subvențiilor și în corespundere cu angajamentele contractuale (după caz, pot fi solicitate și date despre reluările conținuturilor audiovizuale, având în vedere că ele pot spori acoperirea/impactul); **b) pluralismul mediatic -** diversitate tematică a conținuturilor mediatice, diversitate de genuri jurnalistice (număr dezbateri, reportaje de teren, documentare etc.), diversitate de protagoniști, diversitate culturală, diversitate geografică, diversitate lingvistică etc., realizate din contul subvenționării. **III. Indicatori de impact**, care să măsoare efectul real pe care conținuturile mediatice finanțate din subvenții l-a avut asupra publicului și a spațiului informațional. Aceștia ar putea fi: **a) raza de acoperire și audiența** – în funcție de tipul de mass-media: numărul de utilizatori unici, timpul mediu alocat conținuturilor mediatice din proiect (presa on-line); tiraje și număr de abonați; repartizarea geografică a abonaților etc. (presă scrisă); cota de piață și ratingul conținuturilor audiovizuale finanțate din subvenții (radio/tv); **b) rezonanța conținuturilor mediatice -** numărul de reacții oficiale, anchete demarate de instituțiile statului, modificări de politici publice sau clarificări legislative apărute ca urmare directă a materialelor jurnalistice subvenționate; numărul de comentarii, distribuiri și/sau preluări ale conținuturilor subvenționate de către alte instituții media; **c) incluziunea și accesibilitatea conținuturilor mediatice –** în funcție de tipul de mass-media: cota de conținuturi subvenționate traduse în limbile minorităților etnice; cota de conținuturi subtitrate, sonorizate, dublate, interpretate în limbajul semnelor etc.